

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΣΥΝΟΨΗ.....	3
2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
2.1. Γενικά.....	6
2.2. Περιοχή μελέτης.....	7
2.3. Σκοπός της μελέτης.....	11
3. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ.....	12
3.1. Φυσικό περιβάλλον.....	13
3.1.1. Μορφολογία.....	13
3.1.2. Βιοποικιλότητα.....	14
3.1.3. Κλιματικές συνθήκες.....	17
3.1.4. Γεωλογία – Ορυκτός πλούτος.....	19
3.1.5. Σεισμικότητα.....	20
3.1.6. Υδρογραφία.....	21
3.1.7. Χρήσεις γης.....	24
3.1.8. Προστατευόμενες περιοχές.....	24
3.1.9. Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι.....	27
3.2. Ανθρωπογενές περιβάλλον.....	29
3.3. Υπηρεσίες.....	41
3.4. Υποδομές.....	41
3.4.1. Δίκτυα συγκοινωνιών και μεταφορών.....	41
3.4.2. Υποδομές ενέργειας και τηλεπικοινωνιών.....	43
3.4.3. Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων – Ύδρευσης – Αποχέτευσης.....	48
4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2.....	51
4.1. Κατάλογος τοπικών προϊόντων.....	52
4.1.1. Τραχανάς ξινός.....	52
4.1.2. Φιρίκι.....	54
4.1.3. Δαμάσκηνα Σκοπέλου.....	57
4.1.4. Καρύδια Πηλίου.....	59
4.1.5. Κάστανα Πηλίου.....	61
4.1.6. Κονσερβολιά Πηλίου.....	63
4.1.7. Μανιτάρια Πηλίου.....	66
4.1.8. Μήλα Ζαγοράς Πηλίου.....	68

4.2. Τεύχος προδιαγραφών – Φάκελος υποψηφιότητας για προϊόντα ποιότητας...	70
4.2.1. Βιολογική γεωργία και παραγωγή.....	70
4.2.2. Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παραγωγής.....	78
4.2.3. Σύστημα διασφάλισης ποιότητας σειρά ISO.....	84
4.3 Προπαρασκευή φακέλων υποψηφιότητας για εντοπισμένα προϊόντα.....	89
5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.....	111
5.1. Κανονισμός (ΕΟΚ) 2081/92.....	112
5.2. Κανονισμός (ΕΟΚ) 2082/92.....	124
5.3. Π.Δ. 81/93.....	133
5.4. Σήμανση.....	142
5.5. Βιβλιογραφία.....	143

1. ΣΥΝΟΨΗ

Στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER + η Εταιρεία Ανάπτυξης Πηλίου Α.Ε. ανέθεσε στην Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας (ΑΝ.Ε.Μ Α.Ε) την εκπόνηση μελέτης "Επισήμανση τοπικών προϊόντων ποιότητας " στην περιοχή παρέμβασης Πηλίου και Νοτίων Σποράδων.

Στόχος της μελέτης είναι η καταγραφή και παρουσίαση πληροφοριών των τοπικών προϊόντων ποιότητας και η διατύπωση προτάσεων για προώθηση εντοπισμένων προϊόντων σε πιστοποιημένα συστήματα αναγνώρισης τους.

Η ΑΝ.Ε.Μ Α.Ε χρησιμοποιώντας το εξειδικευμένο ερευνητικό προσωπικό που διαθέτει, και ακολουθώντας όλες τις σύγχρονες μεθόδους καταγραφής και την αναγκαία βιβλιογραφία, προπαρασκεύασε τα εργαλεία που θα συμβάλλουν στην βελτίωση – αύξηση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων ποιότητας, με τελικό στόχο την ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης, όπως καθορίζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+.

Στην παρούσα μελέτη έγινε προσπάθεια ώστε να καταγραφούν, εκεί όπου υπάρχουν , αλλά και να δημιουργηθούν εξ αρχής , οι προδιαγραφές σύνταξης των φακέλων για πιστοποίηση των αγροτικών προϊόντων της περιοχής ως ΠΟΠ ΠΓΕ & Προϊόντα Ιδιοτυπίας αναγνωρίζοντας ως μόνη δυνατότητα για την περαιτέρω προώθηση των προϊόντων αυτών την πιστοποίηση τους προκειμένου να αναδειχθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους λόγω της γεωγραφικής τους προέλευσης ή των ιδιοτεροτήτων στην παραγωγή τους

Μετά από ενδελεχή έρευνα σε τοπικό επίπεδο η μελετητική ομάδα κατέληξε στην σύνταξη προδιαγραφών για το φάκελο υποψηφιότητας τριών προϊόντων .

Για ΠΟΠ προτείνεται το κάστανο Πηλίου , που η ιδιαιτερότητες τόσο στους περιβαλλοντικούς παράγοντες αλλά και στην καλλιέργεια του προσδίδει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και αξία στην αγορά.

Για ΠΓΕ προτείνεται το Μήλο φιρίκι του οποίου η γεωγραφική εξάπλωση είναι συνώνυμη με το Πήλιο όρος όπου και συνεχίζεται η καλλιέργειά του με απόλυτα παραδοσιακό τρόπο .

Για Προϊόν Ιδιοτυπίας προτείνεται ο ξινός τραχανάς, το οποίο αποτελεί και παραδοσιακό προϊόν, αλλά και έχει και την ιδιαίτερη συνταγή του το κάνει διαφορετικό και μπορεί να λάβει την ανάλογη πιστοποίηση.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2.1 Γενικά

Το γενικό πλαίσιο για τον καθορισμό των στόχων και της στρατηγικής του Τοπικού Προγράμματος LEADER+ ορίζεται από τους δύο Γενικούς Αναπτυξιακούς Στόχους του αντίστοιχου Επιχειρησιακού Προγράμματος και τις προδιαγραφές της αναπτυξιακής στρατηγικής. Οι δύο αυτοί Γενικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

- Ολοκληρωμένη υψηλής ποιότητας αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου μέσω πιλοτικών εφαρμογών και
- Ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης των περιοχών σε όλα τα επίπεδα της οικονομική και κοινωνικής ζωής.

Με τον πρώτο στόχο επιδιώκεται η ενσωμάτωση των περιοχών εφαρμογής σε μια ολοκληρωμένη προσπάθεια δημιουργίας μιας ζωντανής και εξελισσόμενης υπαίθρου με προοπτικές ανάπτυξης, η συμβολή στην προσπάθεια αναστροφής των δυσμενών δημογραφικών εξελίξεων, η δημιουργία συνθηκών πολυαπασχόλησης, η προώθηση ίσων ευκαιριών μεταξύ των δύο φύλων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής, η δημιουργία δυνατοτήτων αξιοποίησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων με ρυθμούς που θα επιτρέψουν την διατήρηση του φυσικού χώρου και την διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος. Ο δεύτερος στόχος προβλέπεται να επιτευχθεί με την ανάπτυξη δικτύωσης και συνεργασιών σε Εθνικό, Ευρωπαϊκό ή και ευρύτερο επίπεδο για ανταλλαγή τεχνογνωσίας και εμπειριών, καθώς και για δημιουργία κρίσιμης μάζας για την καλύτερη πρόσβαση στην αγορά των προϊόντων και των υπηρεσιών.

Εξάλλου σύμφωνα με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Πρωτοβουλίας LEADER+ για την επίτευξη των στόχων, η αναπτυξιακή στρατηγική πρέπει να εξασφαλίζει τον ολοκληρωμένο και πολυτομεακό σχεδιασμό και τη συμπληρωματικότητα ενεργειών και έργων, τη συγκέντρωση φορέων, πόρων και προσπάθειών σε ένα σημαντικό θέμα το οποίο αποτελεί θέμα συσπείρωσης για την περιοχή, τη συνοχή των αξόνων ανάπτυξης κάθε περιοχής με την κοινωνικοοικονομική παράμετρο, τη βιωσιμότητα της τοπικής οικονομίας, την αειφορία των πόρων, την πιλοτική διάσταση, τη μεταβιβασιμότητα των εμπειριών μέσω συνεργασιών και δικτύωσης, τη συμπληρωματικότητα των παρεμβάσεων με εκείνες των κύριων προγραμμάτων που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται στην περιοχή, την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην αγορά για όλες τις ομάδες του πληθυσμού.

Με βάση έτσι το παραπάνω πλαίσιο επιλέχθηκε το Θέμα Συσπείρωσης για την περιοχή του Πηλίου και γύρω από αυτό αναπτύχθηκε η στρατηγική για την επίτευξη των δύο Γενικών Αναπτυξιακών Στόχων. Έχοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης, επιλέχθηκε ως Άξονας Συσπείρωσης για το τοπικό πρόγραμμα η αξιοποίηση των φυσικών και πολιτιστικών πόρων της περιοχής και των σημαντικών της προϊόντων μέσα από μια ήπια τουριστική ανάπτυξη που θα διασφαλίζει την αειφορία τους.

Με βάση το παραπάνω πλαίσιο η στρατηγική του τοπικού προγράμματος εστιάζεται στην αξιοποίηση των τοπικών της φυσικών και πολιτιστικών πόρων και την διασύνδεση τους με τα τοπικά προϊόντα. Μέσα από την αξιοποίηση των πόρων αυτών επιδιώκεται η ανάπτυξη και αξιοποίηση της περιοχής εφαρμογής μέσα από μια ολοκληρωμένη παρέμβαση, ώστε να αμβλυνθούν τα μειονεκτήματα και να μειωθούν οι ανισότητες που παρατηρούνται στην ποιότητα ζωής μεταξύ των κατοίκων των ορεινών και μη ορεινών περιοχών (1ος Γενικός Στόχος). Παράλληλα θα επιδιωχθεί η άρση της απομόνωσης της περιοχής σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής (2ος Γενικός Στόχος).

Αλλωστε, με δεδομένο τον υψηλό βαθμό ευαισθησίας του τοπικού περιβάλλοντος, είναι προφανές ότι βασικό στοιχείο της στρατηγικής, θα πρέπει να είναι η διατήρηση της αειφορίας. Πέραν αυτού, δεδομένης της σημασίας της διαφοροποίησης της περιοχής σε σχέση με τις υπόλοιπες, με σκοπό την διευκόλυνση της ανάδειξης και της διάκρισης της και της ευκολότερης τοποθέτησης στην «αγορά», κρίνεται αναγκαία η ενίσχυση και ανάδειξη της τοπικής ταυτότητας της περιοχής, γύρω από την οποία μπορούν να αναπτυχθούν οι επιμέρους δράσεις του προγράμματος.

Είναι σαφές ότι η ενίσχυση της ταυτότητας μιας περιοχής σχετίζεται άμεσα με την ορθή αξιοποίηση και προβολή των ιδιαίτερων προϊόντων της. Όπως προαναφέρθηκε η στρατηγική του προγράμματος αφορά την αξιοποίηση των τοπικών φυσικών και πολιτιστικών πόρων στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης αναπτυξιακής αντίληψης. Η αξιοποίηση αυτή προϋποθέτει τη διασφάλιση της αειφόρου διαχείρισης τους, γεγονός που αναδεικνύει με σαφήνεια την ανάγκη εκπόνησης της παρούσας μελέτης.

2.2 Περιοχή μελέτης

Είναι γνωστό ότι η περιοχή του Πηλίου και των Β. Σποράδων χαρακτηρίζεται από μια εξαιρετική, μοναδική ίσως για τη χώρα, δυναμική στον τομέα του φυσικού και πολιτιστικού

περιβάλλοντος. Χάρη στις ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές συνθήκες, και παρά τις επανειλημμένες πυρκαγιές που υφίσταται τα τελευταία χρόνια, κυρίως στο νότιο τμήμα του, το Πήλιο καταφέρνει και είναι ίσως το βουνό με τη μεγαλύτερη ποικιλία βλάστησης στην Ελλάδα. Μια εξαιρετική ποικιλία φυτών, κυρίως ιαματικών, κάνουν γνωστό το Πήλιο από την αρχαιότητα ήδη ως «πολυφάρμακο», ενώ μια μεγάλη ποικιλία από καλλωπιστικά φυτά που καλλιεργούνται ήδη επαγγελματικά, συμπληρώνουν το φυτικό πλούτο της περιοχής.

Εξαιρετικό είναι εξάλλου το οικολογικό ενδιαφέρον που παρουσιάζει το νησιωτικό σύμπλεγμα των Β. Σποράδων, το οποίο αποτελεί και το πρώτο Θαλάσσιο Πάρκο της χώρας, καθώς χαρακτηρίστηκε έτσι με σχετικό Π.Δ., 16 Μαΐου 1992. Με την εξαιρετική ποικιλία τύπων βλάστησης, την πλούσια χλωρίδα και πανίδα, στην οποία συμπεριλαμβάνεται σημαντικός αριθμός σπάνιων ή προστατευόμενων ειδών καθώς και συστηματικές νομάδες στο νοτιότερο ή βορειότερο άκρο εξάπλωσής τους, αποτελεί το νησιωτικό σύμπλεγμα ένα μοναδικό τόπο οικολογικού ενδιαφέροντος, ενώ και η ενδιαίτηση στην περιοχή της Μεσογειακής Φώκιας (*Monachus - monachus*) επιβεβαιώνει και ενισχύει το παραπάνω στοιχείο.

Άλλωστε τόσο το Πήλιο όσο και τα νησιά των Β. Σποράδων, εκτός από το εκπαιδευτικό και επιστημονικό τους ενδιαφέρον, έχουν και εξαιρετικό πολιτιστικό ενδιαφέρον. Αν και ιδιαίτερα γνωστή η περιοχή από πλήθος μύθων που αναφέρονται σ' αυτήν (μύθος Κενταύρων, Μήλο της Έριδος κλπ.) η απουσία ανασκαφών και η αντίστοιχη έλλειψη ανασκαφικών ευρημάτων εστιάζει κυρίως το ενδιαφέρον της περιοχής στη νεώτερη ελληνική ιστορία (από τον 15ο αιώνα και μετά). Η ιδιαίτερη ακμή των 24 χωριών κατά την Τουρκοκρατία, λόγω του ιδιαίτερου καθεστώτος που απολάμβαναν, με εντονότερη την περίοδο του 18ου και 19ου αιώνα, προκάλεσε μια εξαιρετική ανάπτυξη στην περιοχή, με αποτέλεσμα την ύπαρξη σήμερα πλήθους μνημείων αυτής της περιόδου. Οι οικισμοί οι ίδιοι με τα εξαιρετικά αρχοντικά τους, τα θαυμάσια κατασκευασμένα καλντερίμια, οι κρήνες και οι βρύσες, τα μοναστήρια, τα ξωκλήσια, οι μικρές λιμενικές εγκαταστάσεις, οι παλιές αποθήκες κλπ. συνθέτουν ένα ζωντανό μουσείο της οικονομικής και κοινωνικής ζωής εκείνης της περιόδου.

Η λειτουργία του παλιού παραδοσιακού τραίνου (κατασκευή 1899 – 1903) με τις ιδιαίτερες γέφυρες και την εξαιρετική θέα που προσφέρει στην διαδρομή του από Βόλο προς Μηλίες συμπληρώνει το τοπίο, προσθέτοντας κι ένα επιπλέον βιωματικό γεγονός για τον επισκέπτη.

Πέραν αυτών μια τοπική κουζίνα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, αν και όχι σε όλες της εκφάνσεις επαρκώς αξιοποιημένη, κατορθώνει να επιβάλει το χρώμα της.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι και στον παραγωγικό τομέα η περιοχή διαθέτει ιδιαίτερα πλεονεκτήματα. Το εύφορο του εδάφους, αλλά και το ιδιαίτερο κλίμα με τις συχνές βροχοπτώσεις, επιτρέπει την καλλιέργεια πολλών οπωροφόρων, με κυρίαρχο το μήλο, ενώ πρόσφατα ξεκίνησαν και προσπάθειες παραγωγής κτηνοτροφικών προϊόντων. Ειδικά το μήλο Ζαγοράς, προϊόν ΠΟΠ, επιτυγχάνει σημαντικές επιδόσεις με διακίνηση σε όλη την Ελλάδα και το εξωτερικό. Στη νησιωτική περιοχή η ύπαρξη του αλιευτικού πεδίου των Β. Σποράδων, ενός από τα πλουσιότερα της χώρας, αποτελεί σημαντική πηγή εισοδήματος για τους ντόπιους ψαράδες που μέσα από συνεταιριστικές προσπάθειες κατορθώνουν και διακινούν τα προϊόντα τους σε όλη τη χώρα.

Επιπρόσθετα η χωροθέτηση του Πηλίου, κοντά στον κεντρικό οδικό άξονα Αθήνας – Θεσσαλονίκης και στο μέσο περίπου της απόστασης από τα δύο μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας είναι ευνοϊκή, καθώς προσφέρει εύκολη προσπελασιμότητα. Η εγγύτητα της περιοχής προς το αστικό και οικονομικό κέντρο του Βόλου και η επαρκής σύνδεση μαζί του δίνει εύκολη πρόσβαση σε προϊόντα και πληθυσμό. Αντίστοιχα και για τα νησιά η σύνδεση τους με πλοίο και με ταχύπλοο τόσο με το Βόλο όσο και με τον Αγ. Κων/νο διατηρεί τις υπηρεσίες μεταφοράς προσώπων και εμπορευμάτων σε μάλλον ικανοποιητικό επίπεδο, ενώ και η λειτουργία των αεροδρομίων Σκιάθου και Αγχιάλου το καλοκαίρι διευκολύνει τη σύνδεση με το εξωτερικό.

Σοβαρό πρόβλημα ωστόσο αποτέλεσε η έντονη πληθυσμιακή αφαίμαξη των οικισμών του Πηλίου και των Β. Σποράδων κατά την περίοδο '50 - '80. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την πληθυσμιακή τους συρρίκνωση και την δυσμενή διαμόρφωση της ηλικιακής τους πυραμίδας. Η απουσία επαρκούς οικονομικής δραστηριότητας και η έλλειψη βασικής υποδομής οδήγησαν τους κατοίκους των περιοχών αυτών στη μετανάστευση με κατεύθυνση κυρίως το βιομηχανικό κέντρο του Βόλου, την Αθήνα και το εξωτερικό. Η τάση αυτή όμως διεκόπη στη συνέχεια, οπότε κι εμφανίστηκε ένα κύμα επιστροφής των κατοίκων στα χωριά με αποτέλεσμα την εμφάνιση πληθυσμιακής αύξησης στην περιοχή παρέμβασης. Το γεγονός αυτό σχετίζεται αφενός με την έντονη βιομηχανική κρίση που έπληξε τη Μαγνησία την περίοδο '80 - '90 και την αδυναμία των τοπικών αστικών κέντρων να απορροφήσουν νέο πληθυσμό, αφετέρου με την υποβάθμιση του επιπέδου ζωής σ' αυτά.

Η αδυναμία ωστόσο εξασφάλισης ικανοποιητικού εισοδήματος, όπως και οι ελλείψεις σε υποδομές στους ορεινούς οικισμούς και τις νησιωτικές περιοχές, σε συνδυασμό και με τα συγκεκριμένα κοινωνικά πρότυπα διαβίωσης που προωθούνται, συνεχίζουν να επιβάλλουν τάσεις φυγής στους κατοίκους της υπαίθρου, και κυρίως τους νέους. Από την άλλη, η κρίση που ξεσπάει στη Μαγνησία, με κύρια έκφραση την δραματική συρρίκνωση του αναπτυγμένου βιομηχανικού τομέα, κινητοποιεί τους κατοίκους προς νέες, εναλλακτικές προς τη βιομηχανία, μορφές απασχόλησης και τους οδηγεί πίσω στους τόπους προέλευσης τους. Αντίθετα η αύξηση της ελκυστικότητας του αγροτικού χώρου φαίνεται ότι δεν έχει σχέση με την επιστροφή του πληθυσμού στην ύπαιθρο.

Κατά συνέπεια οι προσπάθειες που ξεκινούν είτε από συλλογικές πρωτοβουλίες (συνεταιρισμούς) είτε από την ενεργοποίηση της ιδιωτικής πρωτοβουλίας είχαν ως αποτέλεσμα την ανάπτυξη επιχειρηματικής δράσης στον αγροτικό τομέα, αλλά και σε συμπληρωματικούς προς αυτόν τομείς. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παραδείγματα του Αγροτικού Συνεταιρισμού Ζαγοράς και της δυναμικής προώθησης του μήλου Ζαγοράς («Ζαγορίν»), της ανάπτυξης αγροτουριστικής δραστηριότητας, κυρίως στο Κεντρικό και Ανατολικό Πήλιο και στα νησιά, της προώθησης γυναικείων συνεταιρισμών παραγωγής και διάθεσης προϊόντων οικοτεχνίας και δημιουργίας και λειτουργίας καταλυμάτων και της προώθησης της ανθοκομίας (Αν. και Κεντρικό Πήλιο).

Παρόλα αυτά η ανάπτυξη των τελευταίων χρόνων, με τον τρόπο που εξελίσσεται, δύσκολα μπορεί να χαρακτηριστεί ως βιώσιμη και να αποτελέσει εναλλακτική λύση στα διαρθρωτικά προβλήματα της περιοχής. Η σημειακή υπερφόρτιση συγκεκριμένων περιοχών και οικισμών με σύντομη περίοδο επισκεψιμότητας και έντονες μεταπτώσεις της κίνησης, αλλά και η ανάπτυξη ενός υβριδικού τουριστικού μοντέλου, δύσκολα εξισορροπούν την όποια εισοδηματική βελτίωση, για συγκεκριμένες κατηγορίες ανθρώπων, με τα προβλήματα που δημιουργούν. Ανεπάρκεια υποδομών σε οδικούς άξονες, δίκτυα, εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού, υδάτινα αποθέματα, χώρους στάθμευσης, καθώς και υπέρβαση της φέρουσας ικανότητας σε οικισμούς και περιβάλλον, εντατική δόμηση, αποψίλωση δάσους για κατασκευαστική χρήση, αλλοίωση πολιτιστικών χαρακτηριστικών κλπ., είναι κάποια από τα προβλήματα που δημιουργούνται.

Δυστυχώς τα προβλήματα αυτά δεν συνοδεύονται από μια δυναμική βελτίωση του τοπικού προϊόντος με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και την δημιουργία των πόρων για την κάλυψη του απαιτούμενου κόστους. Μέτριας ποιότητας υπηρεσίες με απουσία συμπληρωματικών δραστηριοτήτων, που θα βελτίωναν την ελκυστικότητα της περιοχής, καθηλώνουν τις προοπτικές της τόσο από πλευράς επισκεψιμότητας όσο και από πλευράς τιμολόγησης. Η δημιουργία υπερβολικών απαιτήσεων από πλευράς τοπικών επιχειρηματιών για τα προσφερόμενα προϊόντα και υπηρεσίες, έτσι όπως δικαιολογούνται ακόμη ως ένα σημείο από το εξαιρετικό φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον, είναι προφανές ότι θα αποτρέψουν μεσοπρόθεσμα τους επισκέπτες και καταναλωτές, αν δεν συνοδεύονται από την αντίστοιχη άνοδο της ποιότητας. Πόσο μάλλον, όταν το ορατό ήδη αποτέλεσμα της ανάπτυξης αυτής είναι η βαθμιαία καταστροφή του σημαντικότερου διαθέσιμου πόρου στην περιοχή, του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

2.3 Σκοπός της μελέτης

Στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER + η Εταιρεία Ανάπτυξης Πηλίου Α.Ε. ανέθεσε στην Αναπτυξιακή Εταιρία Μαγνησίας (ΑΝ.Ε.Μ Α.Ε) την εκπόνηση μελέτης "Επισήμανση τοπικών προϊόντων ποιότητας " στην περιοχή παρέμβασης Πηλίου και Νοτίων Σποράδων.

Στόχος της μελέτης είναι η καταγραφή και παρουσίαση πληροφοριών των τοπικών προϊόντων ποιότητας και η διατύπωση προτάσεων για προώθηση εντοπισμένων προϊόντων σε πιστοποιημένα συστήματα αναγνώρισης τους.

Η ΑΝ.Ε.Μ Α.Ε χρησιμοποιώντας το εξειδικευμένο ερευνητικό προσωπικό που διαθέτει, και ακολουθώντας όλες τις σύγχρονες μεθόδους καταγραφής και την αναγκαία βιβλιογραφία, προπαρασκεύασε τα εργαλεία που θα συμβάλλουν στην βελτίωση – αύξηση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων ποιότητας, με τελικό στόχο την ανάπτυξη της περιοχής παρέμβασης, όπως καθορίζονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER+.

3. ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

3.1 Φυσικό Περιβάλλον

Η χερσόνησος της Μαγνησίας, με βάση την Υπουργική Απόφαση 54512 / 1858 / 3-5-76 χαρακτηρίζεται ως περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. Οι εδαφικές εξάρσεις που επικρατούν είναι η πυκνή βλάστηση, το έντονο ανάγλυφο, οι μεγάλες κλίσεις και η παραποτάμια βλάστηση. Στην εικόνα αυτή παρεμβάλλονται τα αγροτεμάχια, οι μικρές εκτάσεις βοσκοτόπων, οι κήποι και οι διάσπαρτοι οικισμοί.

3.1.1 Μορφολογία

Το ανάγλυφο στην Χερσόνησο της Μαγνησίας εμφανίζεται κυρίως ορεινό και ημιορεινό. Υπάρχει μεγάλη ποικιλομορφία στο τοπίο, που ακολουθεί τις μεταβολές του αναγλύφου και επηρεάζεται από τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις. Το τοπίο αναλύεται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες :

- Τοπίο ορεινών εκτάσεων, όπου κυριαρχεί η δασική βλάστηση και τοπιολογικά χαρακτηρίζεται ως *silva*
- Τοπίο ημιορεινών περιοχών με κύριο χαρακτηριστικό την μίξη της χαμηλής δασικής βλάστησης με φρυγανοτόπους και καλλιέργειες (*saltus, ager*)
- Αγροτικό τοπίο με κυρίαρχες τις διαχωρισμένες από άνθηρα δενδρώδεις κυρίως καλλιέργειες (περίφρακτα *ager*)
- Αγροτικό τοπίο με κυρίαρχες τις άνευ διαχωρισμών (φυσικών ή τεχνητών) αροτριάδες καλλιέργειες (πεδινό *ager*).

Στις ημιορεινές περιοχές συναντάται θαμνώδης, ημιθαμνώδης βλάστηση, μέσες και ομαλές κλίσεις καθώς και έντονη εναλλαγή φυσικής βλάστησης και καλλιεργειών. Το αμιγώς αγροτικό τοπίο καταλαμβάνει σχετικά μικρή έκταση και περιορίζεται στην ΒΑ πλευρά της χερσονήσου και την ευρύτερη ζώνη της Κάρλας.

Ο νησιωτικός χώρος περιλαμβάνει τις κτηματικές περιφέρειες των Δήμων Αλοννήσου, Σκιάθου και Σκοπέλου και παρουσιάζει την εξής τοπιολογία:

- Τοπίο ημιορεινών περιοχών με κύρια χαρακτηριστικά την μίξη της χαμηλής δασικής βλάστησης με φρυγανοτόπους και καλλιέργειες (*saltus, ager*)
- Αγροτικό τοπίο με κυρίαρχες τις διαχωρισμένες από άνθηρα δενδρώδεις κυρίως καλλιέργειες (περίφρακτα *ager*).

Στις κτηματικές περιφέρειες των παραπάνω δήμων και στις περιοχές με μέσο υψόμετρο το τοπίο είναι ημιορεινό και χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη έντονης δασικής βλάστησης με κωνοφόρα είδη, συστάδες πλατύφυλλων αείφυλλων δένδρων, δενδρώδεις καλλιέργειες (ελαιώνες) κατά τόπους διαχωρισμένες με άνητρα αλλά και φυτοράχες με δασικά είδη μεγάλης ηλικίας.

Οι παράκτιες εκτάσεις παρουσιάζουν κατά τόπους έντονα τα σημάδια των ανθρωπογενών παρεμβάσεων, με κυρίαρχες τις καλλιέργειες ελιάς στις οποίες παρεμβάλλονται οικισμοί, ξενοδοχειακές μονάδες και άλλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Σε σημεία όπου οι κλίσεις είναι απαγορευτικές και οι ακτές απρόσιτες και βραχώδεις κυριαρχούν και εκτείνονται ως τη θάλασσα μικτές συστάδες κωνοφόρων και αειφύλλων πλατυφύλλων δένδρων. Οι βραχονησίδες και τα μικρότερα νησιά συνθέτουν μια ιδιαίτερη νότα στο όλο τοπίο και αποτελούν συγκριτικά πλεονεκτήματα της περιοχής παρέμβασης.

3.1.2 Βιοποικιλότητα

Τα φυτά τα οποία μπορούν και καλλιεργούνται στις εδαφοκλιματικές συνθήκες τις περιοχής παρέμβασης είναι κυρίως οι δενδρώδεις καλλιέργειες, τα φυτά μεγάλης καλλιέργειας, τα λαχανοκομικά φυτά, η άμπελος και ανθοκομικά φυτά. Αναλυτικότερα έχουμε:

Δενδρώδεις Καλλιέργειες	Λοιπά Φυτά
Αμυγδαλιά	Βαμβάκι
Ελιά	Σιτάρι
Μηλιά	Καλαμπόκι
Κερασιά	Κηπευτικά (Ντομάτα, Πατάτα, κ.λ.π)
Ροδακινιά	Αμπέλι
Βερικοκιά, Δαμάσκηνα	Ανθοκομικά γλαστρικά (Γαρδένα, Καμέλια, Ορτανσία κ.λ.π)
Αχλαδιά	
Καστανιά	
Καρυδιά	
Ακτινίδια	

Ο κλάδος της ζωικής παραγωγής στην περιοχή παρέμβασης εντοπίζεται στην εκτροφή βοοειδών, προβατοειδών, αιγοειδών, χοιροειδών, ιπποειδών, κουνελιών, πουλερικών και στην μελισσοκομία.

Πιο συγκεκριμένα τα αιγοειδή κατέχουν το 23,8% με 44.900 κεφάλια και τα προβατοειδή το 8,5% με 16.122 κεφάλια. Οι κύριες μορφές εκτροφής τους είναι η εκτατική (ελεύθερης βοσκής) και τα οικόσιτα.

Τα βοοειδή περιορίζονται στο 2% με 4.248 κεφάλια εκ των οποίων τα 3.669 είναι θηλυκά και αποτελούνται κυρίως από γαλακτοπαραγωγικές φυλές. Τα ιπποειδή ανέρχονται σε ποσοστό 0,5% με 1.066 κεφάλια και χρησιμοποιούνται συνήθως σαν υποζύγια σε αγροτικές εργασίες.

Τα πουλερικά με 16.820 κεφάλια και ποσοστό 8,9% εκτρέφονται είτε σε μικρές πτηνοτροφικές μονάδες είτε σαν οικόσιτα και τα κουνέλια με ποσοστό 0,6% και 1.150 κεφάλια αποτελούν καθαρά προϊόν για ιδιόχρηση.

Ιδιαίτερη αναφορά θα πρέπει να γίνει στην μελισσοκομία, όπου δραστηριοποιούνται μικρής εμβέλειας μελισσοκόμοι με 5.311 κυψέλες.

Η άγρια χλωρίδα αποτελείται κυρίως από τα παρακάτω είδη :

Επιστημονική ονομασία	Κοινό όνομα
<i>Fagus silvatica</i>	Οξυά
<i>Castanea sativa</i>	Καστανιά
<i>Quercus conferta</i>	Δρυς
<i>Ilex aquifolium</i>	Αρκουδοπούρναρο
<i>Platanus orientalis</i>	Πλατάνι
<i>Quercus coccifera</i>	Πουρνάρι
<i>Quercus ilex</i>	Αριά
<i>Q. pubescens</i>	Χνοώδης
<i>Q. cessiliflora</i>	Άμισχος
<i>Pistacia lentiscus</i>	Σχίνος
<i>Juniperus oxycedrus</i>	Κέδρος
<i>Phillyrea media</i>	Φιλλύκι
<i>Arbutus ynendo</i>	Κουμαριά
<i>Arbutus adrachne</i>	Γλυστροκουμαριά
<i>Taxus baccata</i>	Ίταμος
<i>Sorbus domestica</i>	Σορβιά
<i>Pistacia terebinthus</i>	Κοκκορεβυθιά
<i>Myrtus communis</i>	Μυρτιά
<i>Laurus nobilis</i>	Δάφνη

Επιστημονική ονομασία	Κοινό όνομα
<i>Cotinus coggygria</i>	Χρυσόξυλο
<i>Alnus glutinosa</i>	Σκλήθρο
<i>Flaxinus ornus</i>	Μέλεγος
<i>Cercis siliquastrum</i>	Κουτσουπιά
<i>Paliurus spina-christi</i>	Παλιούρι
<i>Lonicera etrusca</i>	Αγιόκλημα
<i>Erica arborea</i>	Ρείκι
<i>Rubus candicans</i>	Βάτος
<i>Erica verticillata</i>	Χαμορείκι
<i>Spartium junceum</i>	Σπάρτο
<i>Nerium oleander</i>	Πικροδάφνη
<i>Pyrus amygdaliformis</i>	Γκορτσιά
<i>Malus sylvestris</i>	Αγριομηλιά
<i>Prunus cerasifera</i>	Αγριοκορομηλιά
<i>Clematis vitalba</i>	Κλιματσίδα
<i>Hedera helix</i>	Κισσός

Όσον αφορά στην πανίδα απαντώνται συχνά:

Επιστημονική ονομασία	Κοινό όνομα
<i>Sus scrofa</i>	Αγριογούρουνο
<i>Canis lupus</i>	Λύκος
<i>Vulpes vulpes</i>	Αλεπού
<i>Lepus europeaus</i>	Λαγός
<i>Martes foina</i>	Κουνάβι
<i>Mustelle nivalis</i>	Νυφίτσα
<i>Sciurus vulgaris</i>	Σκίουρος
<i>Meles meles</i>	Ασβός

Λιγότερο συχνά απαντώνται τα είδη:

Επιστημονική ονομασία	Κοινό όνομα
<i>Capreolus capreolus</i>	Ζαρκάδι
<i>Felis silvestris</i>	Αγριόγατα
<i>Canis aureus</i>	Τσακάλι

Η Οрниθοπανίδα αποτελείται από τα είδη:

Επιστημονική ονομασία	Κοινό όνομα
<i>Aquila chrysaetos</i>	Χρυσαιτός
<i>Hiraaetus pennatus</i>	Σταυραετός
<i>Circaetus gallicus</i>	Φιδαετός
<i>Gyps fulvus</i>	Όρνιο
<i>Neophon percnopterus</i>	Ασπροπάρης

Επιστημονική ονομασία	Κοινό όνομα
<i>Buteo rufinus</i>	Αετογερακίνα
<i>Buteo buteo</i>	Γερακίνα
<i>Pernis apivorus</i>	Σφηνοβαρβακίνα
<i>Accipiter prevites</i>	Σαΐνι
<i>Accipiter nisus</i>	Ξεφτέρι
<i>Accipiter gentiles</i>	Διπλοσάϊνο
<i>Falco subbuteo</i>	Δενδρογέρακας
<i>Falco peregrinus</i>	Πετρίτης
<i>Falco naumanni</i>	Κιρκινέζι
<i>Falco tinnunculus</i>	Βραχοκιρκινέζο
<i>Athene noctua</i>	Κουκουβάγια
<i>Bubo bubo</i>	Μπούφος
<i>Otus scops</i>	Γκιώνης
<i>Cuculus canorus</i>	Κούκος
<i>Dendrocopus leucotus</i>	Λευκονώτης
<i>Ciconia ciconia</i>	Λευκοπελαργός
<i>Cardue;is carduelis</i>	Καρδερίνα
<i>Erithacus rubecula</i>	Κοκκινολαίμης
<i>Frigilla coelebs</i>	Σπίνος
<i>Carduelis chloris</i>	Φλώρος
<i>Motacilla flava</i>	Κιτρινοσουσουράδα
<i>Motacilla cinerea</i>	Σταχτοσουσουράδα
<i>Motacilla alba</i>	Λευκοσουσουράδα
<i>Hirundo rustica</i>	Χελιδόνι
<i>Passer domesticus</i>	Σπουργίτι

3.1.3 Κλιματικές συνθήκες

α. Βόρειες και ανατολικές εκθέσεις

Παρατηρούνται σημαντικές και απότομες μεταβολές του κλίματος που οφείλονται κατά κύριο στις απότομες μεταβολές του υψόμετρου αλλά και στο μικροκλίμα που δημιουργείται λόγω της έντονης τοπογραφίας της περιοχής αλλά και των ανέμων που πνέουν από το Αιγαίο. Το κλίμα κυμαίνεται από παραθαλάσσιο ως ορεινό.

Ψυχρότεροι μήνες : Δεκέμβριος, μέση θερμοκρασία 8,4° C

Θερμότεροι : Ιούλιος, Αύγουστος, μέση θερμοκρασία 25,4 & 25° C αντίστοιχα

Σχετική υγρασία : από 65,1% μήνα Ιούνιο έως 79,3% μήνα Νοέμβριο

Μέσο ύψος Βροχής : 1090,5mm που αυξάνουν με την αύξηση του υψόμετρου

Άνεμοι : Βόρειοι

β. Νότιες και δυτικές εκθέσεις

Τρίκερι

Ψυχρότεροι μήνες :	Ιανουάριος, μέση θερμοκρασία 7,8° C
Θερμότεροι :	Ιούλιος, μέση θερμοκρασία 27° C αντίστοιχα
Σχετική υγρασία :	από 60,1% μήνα Αύγουστο έως 74,3% μήνα Νοέμβριο
Μέσο ύψος Βροχής :	420,5mm που αυξάνουν με την αύξηση του υψομέτρου
Άνεμοι :	Βόρειοι από τον Οκτώβριο ως τον Απρίλιο και Νότιοι κατά τους θερινούς Μήνες

Βόρειες Σποράδες

Ψυχρότεροι μήνες :	Δεκέμβριος, μέση θερμοκρασία 7,8° C
Θερμότεροι :	Ιούλιος, Αύγουστος μέση θερμοκρασία 25 & 27° C αντίστοιχα
Σχετική υγρασία :	από 63,1% μήνα Ιούλιο έως 77,3% μήνα Νοέμβριο
Μέσο ύψος Βροχής :	790,5mm που αυξάνουν με την αύξηση του υψομέτρου
Άνεμοι :	Βόρειοι

γ. Βιοκλίμα

Υφυγρος – δριμύς:	Επικρατεί στα μεγάλα υψόμετρα της Χερσονήσου της Μαγνησίας (Δ. Ζαγοράς)
Υγρός – ψυχρός:	επικρατεί στα χαμηλότερα του προηγούμενου ορόφου υψόμετρα με θεοκρασίες ψυχρότερου μήνα από 0 – 3° C
Υφυγρος – ψυχρός:	περιοχές με μέσες ελάχιστες τιμές μεταξύ 0 & 3° C
Υφυγρος ύπιος:	επικρατεί στις ανατολικές ακτές και τον Νησιωτικό χώρο
Ημίξηρος – ψυχρός:	επικρατεί στις πεδινές περιοχές του Θεσσαλικού κάμπου
Ημίξηρος – ήπιος:	επικρατεί στα παράλια του Παγασητικού κόλπου

Σταθμός Παρατήρησης	Υψόμετρο (μ.)	Μέση ετήσια Θερμοκρασία (°C)	Μέσο Ετήσιο Ύψος Βροχοπτώσεων(mm)
Σκοπέλου	11	16,5	790,5
Ζαγορας	500	14	1517
Λεχωνίων	70	16	462,1
Βόλου	7,2	15	420,4

Πηγή: Ε. Μ. Υ.

3.1.4 Γεωλογία – Ορυκτός πλούτος

Από γεωλογικής – στρωματογραφικής πλευράς, η χερσόνησος της Μαγνησίας και οι Β. Σποράδες περιλαμβάνουν κυρίως:

1. ημιμεταμορφωμένα μέχρι μεταμορφωμένα πετρώματα (γνεύσιοι, μαρμαρυγικοί σχιστόλιθοι, μάρμαρα, κλπ.)
2. σποραδικές εμφανίσεις οφιολιθικών σχιστοκεραλιθικών και ασβεστολιθικών πετρωμάτων και φλύσχη
3. μικρές επιφάνειες από σχετικά πρόσφατες ποταμολιμναίες αποθέσεις του Τεταρτογενούς.

Μεταμορφωσιγενή πετρώματα υποβάθρου

(Παλαιοζωϊκή – Κατώτερη Τριαδική Περίοδος)

Ο σχηματισμός αυτός καλύπτει το κυρίως υπόβαθρο της περιοχής και συνίσταται πετρογραφικά από πολυφασικό σύστημα ορθο – παραμεταμορφωμένων πετρωμάτων, γνευσιακών μαρμαρυγιακών σχιστολιθωμάτων και φυλλιτών - πρασινιτών στους οποίους παρεμβάλλονται μάρμαρα, σιπολίνες και χαλαζίτες.

Μάρμαρα (Μέση Τριαδική – Ανώτερη Ιουρασική Περίοδος)

Πρόκειται για σχηματισμούς που συνήθως επικάθονται στους γνευσιοσχιστόλιθους και φυλλίτες της Νεοπαλαιοζωϊκής Περιόδου και αποτελούνται από παχυστρωματώδη έως άστρωτα μάρμαρα και δολομίτες, έντονα καρστικοποιημένα. Στα ανώτερα τμήματα γίνονται μεσοστρωματώδη έως λεπτοστρωματώδη με παρεμβολές μοσχοβιτικών σχιστολίθων και φυλλιτών. Είναι έντονα τεκτονισμένα και πτυχωμένα με άξονες πτυχών διευθύνσεως κυρίως ΒΑ-ΝΔ. Το πάχος του σχηματισμού φθάνει τα 800 μ. περίπου.

Σχιστόλιθοι – γνεύσιοι – γνευσιοσχιστόλιθοι (Ανώτερη Ιουρασική Περίοδος)

Ο σχηματισμός αυτός απαντάται στην λεκάνη του Βόλου και συνήθως αποτελεί επικείμενη στρωμάτωση των Τριαδικών Μαρμάρων. Συνίσταται κυρίως από σχιστόλιθους, φυλλίτες και αμφιβολίες στους οποίους παρεμβάλλονται και διαστρώσεις μαρμάρων και φυλλιτών, ενώ το πάχος τους δεν ξεπερνά τα 200 μ. προσεγγιστικά.

Σύμπλεγμα μεταμορφωμένων οφιολιθικών πετρωμάτων και μεταϊζημάτων του προανωκρητιδικού καλύμματος

Πρόκειται για τεκτονικό κάλυμμα που, μεταξύ του τέλους της Ανωϊουρασικής Περιόδου και της αρχής της Κατωκρητιδικής Περιόδου επωθήθηκε επί των Μεσοανωτριάδικών ή
AN.E.M. A.E

υπερκείμενων γνευσιοσχιστολίθων ή επι των νεοπαλαιοζωικών γνευσιακών σχηματισμών. Αποτελείται από συμπλέγματα πετρωμάτων και ειδικότερα από σερπεντινωμένους περιδοτίτες και σερπεντίνες, από αμφιβολιτικούς σχιστόλιθους και χλωρίτες, στους οποίους παρεμβάλλονται και ενστρώσεις μαρμάρων μικρού πάχους, και τέλος από γνευσιοσχιστολίθους έως και οφθαλμογνευσίους. Το πάχος του σχηματισμού, εξαιτίας της τεκτονικής προέλευσής του, παρουσιάζει σημαντικές διαφορές από θέση σε θέση, είναι όμως της τάξης των 500 μ. περίπου.

Από τις υπάρχουσες ενδείξεις συμπεραίνουμε ότι η Χερσόνησος της Μαγνησίας διαθέτει αξιόλογα ορυκτά αποθέματα. Περιοχές που συγκεντρώνουν μεταλλευτικό ενδιαφέρον εντοπίζονται στην ζώνη που περικλείεται μεταξύ των θέσεων Τσαγκαράδα, Μαυρούτσα Κισσού, Μέγα Ρέμα, Τρία Ρέματα, κορυφή 1451 μ., Αγ. Λαυρέντιος, Βρύχωνας, Αλικόπετρα, Καρούτσας Ρέμα.

Η περιοχή είναι πλούσια σε κοιτάσματα μαρμάρου, σε βαθμό που να καθιστά το νομό τρίτο σε παραγωγή μαρμάρου σε επίπεδο χώρας, καθώς και σε πλάκες επιστρώσεων. Λατομεία αδρανών υλικών υπάρχουν στη βιομηχανική περιοχή του Βόλου και κυρίως στα βόρεια του οδικού άξονα Βόλου – Βελεστίνου, επί των ασβεστολιθικών σχηματισμών, καθώς και στην Αγριά (εκμετάλλευση ΑΓΕΤ).

3.1.5 Σεισμικότητα

Η περιοχή μελέτης παρουσιάζει συγκριτικά αυξημένη σεισμική δραστηριότητα, με αβαθείς σεισμούς (βάθη εστιών $H < 60\text{km}$), μεγέθους $5,5 \leq M \leq 6,9$ βαθμών της κλίμακας Richter, στην διάρκεια της χρονικής περιόδου 1901- 1986.

Η γεωγραφική κατανομή των μικροσεισμικών αποτελεσμάτων ενός σεισμού, εξαρτάται από πολλούς παράγοντες (Δρακόπουλος Ι., Σταμέλου Ε., 1987) που συνδέονται με τις ιδιότητες του σεισμογόνου χώρου (εστιακό βάθος, μέγεθος ή σεισμική ροπή, φάσμα συχνοτήτων, διάγραμμα ακτινοβολίας), τη διαδρομή του κύματος (ασυνέχειες, μεταβολές ταχυτήτων) και την θέση παρατήρησης (τύπος εδάφους, ρήγματα, στάθμη υδροφόρου ορίζοντα κλπ.).

Η μέση πυκνότητα ρ των κυριότερων γεωλογικών σχηματισμών της περιοχής κυμαίνεται μεταξύ 2,5 – 2,96 g/cm³ ενώ η ταχύτητα V_p των επιμήκη σεισμικών κυμάτων φθάνει τα 4300 – 6000 m/sec.

Ο βαθμός σεισμικής επικινδυνότητας είναι υψηλός και η περιοχή κατατάσσεται στην ενδιάμεση υψηλή κατηγορία III (Παπαζάχος Β., Παπαζάχου Κ., 1989). Η σεισμική επικινδυνότητα όμως αυξάνει ιδιαίτερα στις ιλυώδεις χειμαρρικές και ιδιαίτερα τις χαλαρές αλλουβιακές αποθέσεις που συνδυάζονται με παρουσία υψηλής στάθμης υδροφόρου ορίζοντα, καθώς και στον αποσαθρωμένο μανδύα ή την κατακερματισμένη μάζα των σχιστολιθικών σχηματισμών.

Σύμφωνα με τον χάρτη των εντάσεων που παρατηρήθηκαν στο χώρο κατά την περίοδο 1700 έως 1918, η χερσόνησος της Μαγνησίας κατατάσσεται στη ζώνη VII, ενώ η πιο πιθανή μέγιστη ένταση που αναμένεται στα επόμενα 100 χρόνια θα είναι 7 Mg της κλίμακας Richter (Δραόπουλος Ι., Μακρόπουλος Κ., 1982).

3.1.6 Υδρογραφία

Υδρογραφικό δίκτυο και παροχές

Η ανάπτυξη και η πυκνότητα του υδρογραφικού δικτύου καθορίζονται κατά το μεγαλύτερο βαθμό από την λιθολογική φάση που επικρατεί στις λεκάνες απορροής, την τεκτονική φάση, καθώς και από τις μορφολογικές κλίσεις του αναγλύφου. Συγκεκριμένα η πυκνότητα του υδρογραφικού δικτύου είναι συνάρτηση, εκτός της διαπερατότητας των πετρωμάτων, της κλίσης του επιπέδου ροής, των χρήσεων γης, της φυτοκάλυψης, του κλίματος της περιοχής, των ανθρωπογενών επεμβάσεων, καθώς και άλλων παραγόντων.

Το επιφανειακό δίκτυο της ευρύτερης περιοχής της χερσονήσου της Μαγνησίας αποστραγγίζει λεκάνες απορροής έκτασης περίπου 1.506 km² με μέγιστο υψόμετρο τα 1529 μ., παρουσιάζοντας υψηλή πυκνότητα ιδιαίτερα στα τμήματα των λεκανών που επικρατούν οι στεγανοί σχιστόλιθοι. Η πυκνότητα του δικτύου μειώνεται σταδιακά στις λεκάνες που αναπτύσσονται στο βόρειο και βορειοδυτικό τμήμα, οι οποίες αποτελούνται από διαπερατά μάρμαρα και προσχωματικά υλικά.

Οι κύριες κατευθύνσεις αποστράγγισης των νερών καθορίζονται από την γραμμή του υδροκρίτη, που οριοθετείται από τις κορυφογραμμές της κύριας μάζας του Πηλίου και των επιμέρους εξάρσεων και έχει διεύθυνση ΒΔ - ΝΑ. Το κορυφαίο τμήμα των κυριότερων

λεκανών απορροής, διαμορφώνεται εγκύς της κορυφογραμμής του Πηλίου, ενώ οι αποδέκτες των απορροών, μετά από σύντομη διαδρομή και ταχεία εκφόρτιση λόγω των ισχυρών μορφολογικών κλίσεων και του στεγανού υποβάθρου των λεκανών απορροής, είναι το Αιγαίο Πέλαγος και ο Παγασητικός Κόλπος. Στον Παγασητικό καταλήγουν επίσης με σήραγγα και οι απορροές της λεκάνης της Κάρλας ($Q = 40 - 60 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{a}$).

Η ταχεία εκφόρτιση των υδατορεμάτων στις χαμηλές παράκτιες προσχωματικές περιοχές σε συνδυασμό με την απουσία καθορισμένης κοίτης κατάλληλης διατομής προκαλούν πλημμύρες και εγκυμονούν κινδύνους για τους κατοίκους των κοντινών οικιστικών συγκροτημάτων (Αγριά, Κάτω Λεχώνια και Μηλίνα).

Ταχεία εκφόρτιση παρατηρείται και στα ρέματα του νησιωτικού χώρου (Βόρειες Σποράδες) χωρίς όμως να παρατηρούνται καταστροφές στις εκβολές αυτών, είτε γιατί υπάρχει μεγαλύτερος βαθμός διήθησης των νερών είτε γιατί οι κλίσεις του αναγλύφου δεν το επιτρέπουν.

Γενικότερα οι λεκάνες απορροής στο νησιωτικό χώρο επηρεάζονται περισσότερο από την καλλιέργεια της γης, καθώς ανέκαθεν ως θέση επιλέγονταν κυρίως οι κοίτες των εκάστοτε ρεμάτων επειδή αποτελούσαν τα παραγωγικότερα εδάφη.

Μέγεθος απορροής σε λεκάνες της Χερσονήσου της Μαγνησίας και Νήσων Βορείων Σποράδων

Προσδιορισμός και όρια υδρολογικής ενότητας	Κατηγορία εκτιμώμενου μεγέθους
Υδατορέματα που αποστραγγίζουν στο κεντρικό τμήμα της χερσονήσου της Μαγνησίας	Πολύ υψηλή
Υδατορέματα που αποστραγγίζουν το Βόρειο και Βορειοδυτικό τμήμα της χερσονήσου της Μαγνησίας (βόρεια της Μακρινίτσας – Πουρί)	Υψηλή
Υδατορέματα που αποστραγγίζουν τη νότια περιοχή της χερσονήσου της Μαγνησίας (Νεοχώρι – Πλατανιά)	Κανονική
Υδατορέματα που αποστραγγίζουν το Τισαίο όρος και το Τρίκερι	Χαμηλή
Υδατορέματα που αποστραγγίζουν στο Αιγαίο από τον χερσαίο χώρο των νησιών των βορείων Σποράδων	Κανονική

Υδρολογικά χαρακτηριστικά λεκανών απορροής (παροχή $> 0,6 \times 10^6 \text{ m}^3/\text{a}$)

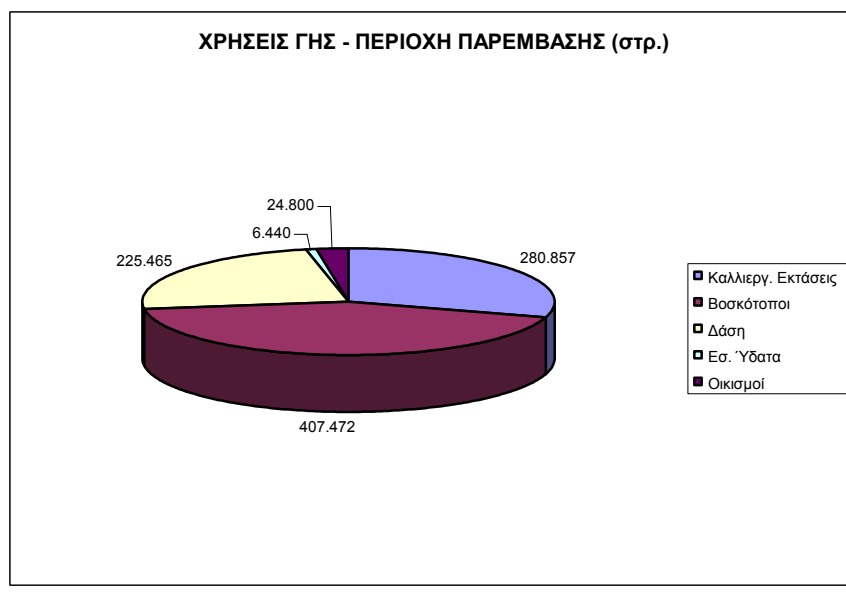
ΑΝ.Ε.Μ. Α.Ε

22

Ονομασία υδατορέματος	Εμβαδόν λεκάνης (km)	Εκτιμώμενη απορροή (X10 ⁶ m ³ /a)	Περιοχή εκφόρτισης
ΡΑΚΟΠΟΤΑΜΟ	16,5	1	Αιγαίο Πέλαγος
ΑΝΩΝΥΜΟΣ	12,8	0,7	Αιγαίο Πέλαγος
ΚΛΗΜΑ	17,2	1,8	Κάρλα
ΑΝΩΝΥΜΟ	13,8	0,6	Αιγαίο Πέλαγος
ΞΕΡΙΑΣ	136	8,6	Κάρλα
ΚΑΚΟΡΑΜΑ*	12,5	0,8	Αιγαίο Πέλαγος
ΛΑΓΩΝΙΚΑΣ	26,9	3,6	Αιγαίο Πέλαγος
ΞΕΡΙΑΣ	135	13,6	Κόλπος Βόλου
ΜΕΓΑ*	19,2	2,8	Αιγαίο Πέλαγος
ΦΕΛΟΥΚΑ*	16,4	2,4	Αιγαίο Πέλαγος
ΚΙΣΣΩΤΙΚΟ*	24,2	3,6	Αιγαίο Πέλαγος
ΚΡΑΥΣΙΔΩΝΑΣ	31,3	2,9	Κόλπος Βόλου
ΒΡΥΧΩΝΑΣ*	36,8	4,7	Όρμος Αγιάς
ΚΟΥΦΑΛΑΣ*	14,9	1,9	Όρμος Πλατανίδια
ΚΑΚΟΣΚΑΛΙ*	22,6	3,9	Όρμος Καλών Νερών
ΠΛΑΤΑΝΟΡΕΜΑ *	21,6	2,4	Όρμος Καλών Νερών
ΡΟΔΙΑΣ	16,4	1,7	Παγασητικός Κόλπος
ΑΡΑΠΗΣ	32,8	3,2	Αιγαίο Πέλαγος
ΚΡΥΑ ΒΡΥΣΗ	16,2	1,7	Δίαυλος Σκιάθου

* ΥΔΑΤΟΡΕΜΑΤΑ ΣΥΝΕΧΟΥΣ ΡΟΗΣ

3.1.7 Χρήσεις γης

3.1.8 Προστατευόμενες περιοχές

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ Α

GR1420004	ΚΑΡΛΑ - ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ - ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟ ΒΕΛΕΣΤΙΝΟΥ
GR1430001	ΟΡΟΣ ΠΗΛΙΟ
GR1430004	ΕΘΝΙΚΟ ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ - ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΣΚΟΠΕΛΟΣ

Η Κατηγορία Α περιλαμβάνει περιοχές που φιλοξενούν τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος Ι ή είδη του Παραρτήματος ΙΙ τα οποία δεν εντοπίζονται πουθενά αλλού και για τον λόγο αυτό αποτελούν μοναδικά στοιχεία. Επίσης, περιλαμβάνει περιοχές με υψηλή βιοποικιλότητα, τύπους οικοτόπων ή είδη προτεραιότητας της Οδηγίας, καθώς και περιοχές με μεγάλους αριθμούς άλλων σημαντικών ειδών

Όρος Μαυροβούνι

39ο 35' Β, 22ο 49' Α - 17.000 εκτάρια – Μη προστατευόμενη περιοχή

Δασωμένοι λόφοι με βοσκοτόπια (που διασπούν το δάσος), φαράγγια με γκρεμούς και πυκνή μακκία βλάστηση στην πλευρά της θάλασσας. Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η δασοπονία, η κτηνοτροφία και το κυνήγι. Υπάρχουν αραιοί οικισμοί.

Σημαντική περιοχή για τα αρπακτικά και για τον Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*) που περνάει εδώ το καλοκαίρι του. Αναπαραγόμενα είδη είναι ο Σφηκιάρης (*Pernis apivorus*) (5+

ζεύγη), ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), ο Φιδαετός (*Circaetus gallicus*), το Σαΐνι (*Accipiter brevipes*), η Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*) (2+ ζεύγη), ο Κραυγαετός (*Aquila pomarina*), ο Σταυραετός (*Hieraaetus pennatus*), ο Πετρίτης (*Falco peregrinus*) (2 ζεύγη), η Χαλκοκουρούνα (*Coracias garrulus*) και η Μεσοτισκλιτάρα (*Dendrocopos medius*).

Όρος Πήλιον

39ο 26' Β, 23ο 03' Α - 10.000 εκτάρια – Μη προστατευόμενη περιοχή

Τα υψηλότερα μέρη μιας δασωμένης οροσειράς με πυκνή μακκία βλάστηση, αειθαλή δάση στα χαμηλότερα υψόμετρα (στις βόρειες πλαγιές που αντικρίζουν την θάλασσα) και δάση οξιάς (*Fagus* sp.) και ελάτων (*Abies* sp.) στα μεγαλύτερα υψόμετρα.

Στα αναπαραγόμενα είδη περιλαμβάνονται ο Σφηκιάρης (*Pernis apivorus*), ο Φιδαετός (*Circaetus gallicus*), ο Σταυραετός (*Hieraaetus pennatus*) και η Μεσοτισκλιτάρα (*Dendrocopos medius*). Εμφανίζονται επίσης ο Ασπροπάρης (*Neophron percnopterus*), η Αετογερακίνα (*Buteo rufinus*), ο Χρυσαιτός (*Aquila chrysaetos*), ο Μαυροπετρίτης (*Falco eleonora*), ο Λευκονώτης (*Dendrocopos leucotos*) και ο Δρυομυγοχάφτης *Ficedula semitorquata*.

Νήσοι Κυρά Παναγιά, Γιούρα, Πιπέρι, Σκάντζουρα

39ο 25' Β, 24ο 20' Α - 9.000 εκτάρια - Η περιοχή είναι Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο –

Το νησί Πιπέρι είναι Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης

Μία ομάδα μικρών νησιών στις Βόρειες Σποράδες με απόκρημνους βράχους, σπηλιές και βραχώδεις νησίδες μακριά από τις ακτές. Τα νησιά είναι είτε γυμνά, είτε σκεπασμένα με θάμνους. Οι κύριες ανθρώπινες δραστηριότητες είναι η κτηνοτροφία, η αλιεία και το κυνήγι.

Σημαντική περιοχή για τους αναπαραγόμενους Αρτέμηδες (*Calonectris diomedea*), τους Μύχους (*Puffinus puffinus yelkouan*), τους Θαλασσοκόρακες (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*) (μέγιστο 180 εκτός της αναπαραγωγικής περιόδου), το Μαυροπετρίτη (*Falco eleonora*) και τον Αιγαιόγλαρο (*Larus audouinii*). Άλλα αναπαραγόμενα είδη είναι ο Φιδαετός (*Circaetus gallicus*) και ο Σπιζαιτός (*Hieraaetus fasciatus*). Επίσης εμφανίζεται η Μεσογειακή φώκια (*Monachus monachus*).

Τα καταφύγια θηραμάτων της περιοχής εφαρμογής παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Νομικό καθεστώς	Ονομασία	Ο.Τ.Α./Δημοτικό διαμέρισμα	Έκταση(στρ.)	Φ.Ε.Κ.
Καταφύγια άγριας ζωής	Σαρακινός – Καλιακούδα	Κοινότητα Μακρυνίτσας	27.500	N. 2637/ 98
	Διάσελο	Δήμος Αλοννήσου	10.000	
	Παλούκι	Δ.Δ. Γλώσσας Δήμου Σκοπέλου	14.700	
	Αγ. Δημήτριος – Ίταμος	Δήμοι Μηλεών, Αφετών, Μουρεσίου	10.640	
	Κουκουναριές	Δήμος Σκιάθου	320	
	Ι.Μ.Φλαμουρίου	Κοινότητα Κεραμιδίου	18.000	
	Δάσος Παλαιάς Μιτζέλας	Δ.Δ. Πουρίου Δήμου Ζαγοράς	24.000	
Ελεγχόμενες κυνηγετικές περιοχές	Βορείων Σποράδων	Δήμος Αλοννήσου	11.190	
Απαγόρευση Κυνηγιού έως 31-7- 2002	Αλατάς	Κοινότητα Τρικερίου	700	
	Δάσος Κισσού Αγ.Δημητρίου	Δήμος Μουρεσίου	4.000	
	Λαύκου - Προμυρίου	Δήμος Σηπιάδος	5.000	
	Κεχριάς	Δήμος Σκιάθου	7.000	

Πηγή : ΔΑΣΑΡΧΕΙΟ, ΥΠΕΧΩΔΕ, ΟΜΟΣΠΟΝΙΑ ΚΥΝΗΓΗΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Οι περιοχές Natura 2000 της περιοχής εφαρμογής παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα:

Όνομα περιοχής	Κωδικός περιοχής	Έκταση (στρ.)	Καθεστώς προστασίας
ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΝΗΣΟΥ ΣΚΙΑΘΟΥ	GR1430003	320	Ειδικές προστατευόμενες περιοχές (σύμβαση Βαρκελώνης)
ΘΑΛΑΣΣΙΟ ΠΑΡΚΟ ΒΟΡΕΙΩΝ ΣΠΟΡΑΔΩΝ	GR1430004	2514400	Ειδικές προστατευόμενες περιοχές (σύμβαση Βαρκελώνης) Σ.Π.Π.
ΟΡΟΣ ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙ	GR1420004	250000	Καταφύγιο άγριας ζωής - Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά - SPA
ΟΡΟΣ ΠΗΛΙΟ	GR1430001	300487	Καταφύγιο άγριας ζωής - Σημαντικές περιοχές για τα πουλιά – SPA

Πηγή: Εθνικός κατάλογος περιοχών των οποίων ελέγχεται η καταλληλότητα ένταξης στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο Natura 2000

3.1.9 Περιβαλλοντικοί κίνδυνοι

α. Αβιοτικοί ανθρωπογενείς παράγοντες

Χερσαίο σύστημα

- Καταστροφικές φωτιές (ανεξέλεγκτη δημιουργία χωματερών, οικιστική ανάπτυξη)
- Κατολισθήσεις - γεωλισθήσεις (έργα υποδομής χωρίς τις απαραίτητες εδαφοτεχνικές μελέτες, δόμηση σε ακατάλληλες θέσεις, παράνομες εκχερσώσεις, κλπ.)
- Πλημμύρες (μπάζωμα ρεμάτων, έλλειψη αντιπλημμυρικών υποδομών κλπ.)
- Μόλυνση των υδάτινων πόρων (φυτοφάρμακα, λιπάσματα, έλλειψη υποδομών διαχείρισης αποβλήτων, κλπ.)
- Διαχείριση υδάτινων πόρων (μη ορθολογική διαχείριση, έλλειψη υποδομών διαχείρισης των χειμέριων υδάτων, κατασκευή έργων υποδομής που μεταβάλλουν την φυσιολογική κίνηση των υδάτων αλλοιώνοντας την βιολογία της περιοχής, κλπ.)
- Αύξηση ηχορρύπανσης (επέκταση δραστηριοτήτων, αύξηση της κίνησης των οχημάτων, κορεσμός των παράκτιων περιοχών κατά τους καλοκαιρινούς μήνες)
- Αύξηση στάθμης των αέριων ρύπων (αυξημένη κίνηση οχημάτων, αυξημένη καύση πετρελαίου έναντι του παραδοσιακού ξύλου, κλπ.)
- Καταστροφή της πανίδας (λαθροθηρία, αλλαγή των χρήσεων γης, καταστροφικές πυρκαγιές, κλπ.)
- πιέσεις στο πολιτιστικό περιβάλλον (οικοδομική αναρχία, έλλειψη χώρων στάθμευσης, κορεσμός στο νησιωτικό χώρο, αντιαισθητικές κατασκευές, έλλειψη ανάδειξης των μνημείων πολιτιστικής κληρονομιάς)
- Αλλαγή του τοπίου (επέκταση των οικισμών, κατασκευή έργων υποδομής με εμφανείς επιπτώσεις στην αισθητική του τοπίου, αλλαγή του παραλιακού μετώπου, κλπ.)
- Έδαφος (μείωση της γονιμότητας και της παραγωγικότητας των εδαφών από την αλόγιστη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, μείωση της γονιμότητας του δασικού εδάφους από την αυξημένη συγκράτηση ρύπων, καταπατήσεις εκτάσεων ελλείπει κτηματολογίου και δασολογίου, κλπ.).

Θαλάσσιο περιβάλλον

- Υπεραλιεία - κυρίως στην περιοχή του Παγασητικού Κόλπου
- Χρήση παράνομων μεθόδων αλιείας - κυρίως στις ακτές του Αιγαίου
- Ρύπανση του Παγασητικού με υπολείμματα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων

- Ελλιπής ή και καθόλου επεξεργασία των υγρών αποβλήτων που έχουν ως αποδέκτη το θαλάσσιο χώρο, τόσο αστικών όσο και βιομηχανικών
- Έλλειψη υποδομών συλλογής των αποβλήτων στους λιμένες και τα αλιευτικά καταφύγια

α. Βιοτικοί ανθρωπογενείς παράγοντες

Χερσαίο σύστημα

- Κτηνοτροφία (χρήση εκτάσεων για τη σίτιση των ζώων χωρίς την ύπαρξη διαχειριστικού σχεδίου και υπολογισμού της βοσκοφόρτισης και της βοσκοϊκανότητας, αδυναμία ελέγχου, κλπ.)
- Εισαγωγή μη ελεγχόμενου φυτικού γενετικού υλικού με κίνδυνο την διατάραξη του οικοσυστήματος (δασοκομία πόλεων, γεωργικές εκμεταλλεύσεις, κλπ.)
- Καταστροφή των φυσικών εχθρών των εντόμων και εμφάνιση πληθυσμιακών εκρήξεων με καταστροφικές συνέπειες για το οικοσύστημα (*malakosoma neutro*, *lemantria dispar*, κλπ.)

3.2 Ανθρωπογενές Περιβάλλον

Η Χερσόνησος της Μαγνησίας και η επαρχία Σκοπέλου εμφανίζουν διαχρονικά μείωση της εκατοστιαίας συμμετοχής της στο Πληθυσμό του Νομού. Η διαχρονική εξέλιξη και ο μέσος ρυθμός μεταβολής καθώς και η διαχρονική εξέλιξη της πυκνότητας του πληθυσμού αποτυπώνονται με αρνητικές τάσεις σε πολλά σημεία. Από την κατανομή του πληθυσμού του Ν. Μαγνησίας προκύπτει ότι το μόνο αστικό κέντρο της περιοχής της επαρχίας Βόλου είναι το Π.Σ. Βόλου που αποτελεί και την έδρα του συνόλου των υπηρεσιών.

Ως προς την εξέλιξη του πληθυσμού επισημαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια το άνοιγμα των συνόρων με την Αλβανία επέτρεψε σε πολλούς Αλβανούς υπηκόους να επισκέπτονται την περιοχή του Πηλίου και των Σποράδων ως εποχικοί εργάτες.

Η αυξητική οικοδομική δραστηριότητα με σκοπό την κάλυψη των αναγκών από το τουριστικό προϊόν δίνει βάσιμες ελπίδες για μελλοντική αύξηση του πληθυσμού της περιοχής. Ως προς το μορφωτικό επίπεδο των κατοίκων προκύπτει μια γενική στροφή προς τις σπουδές της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και μια σαφή τάση ανάπτυξης του μορφωτικού επιπέδου στο νομό και στις αγροτικές περιοχές. Με δεδομένο αυτό προκύπτει ότι στην επόμενη εικοσαετία το μορφωτικό επίπεδο θα είναι αρκετά υψηλό με άμεσο θετική επίπτωση στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα.

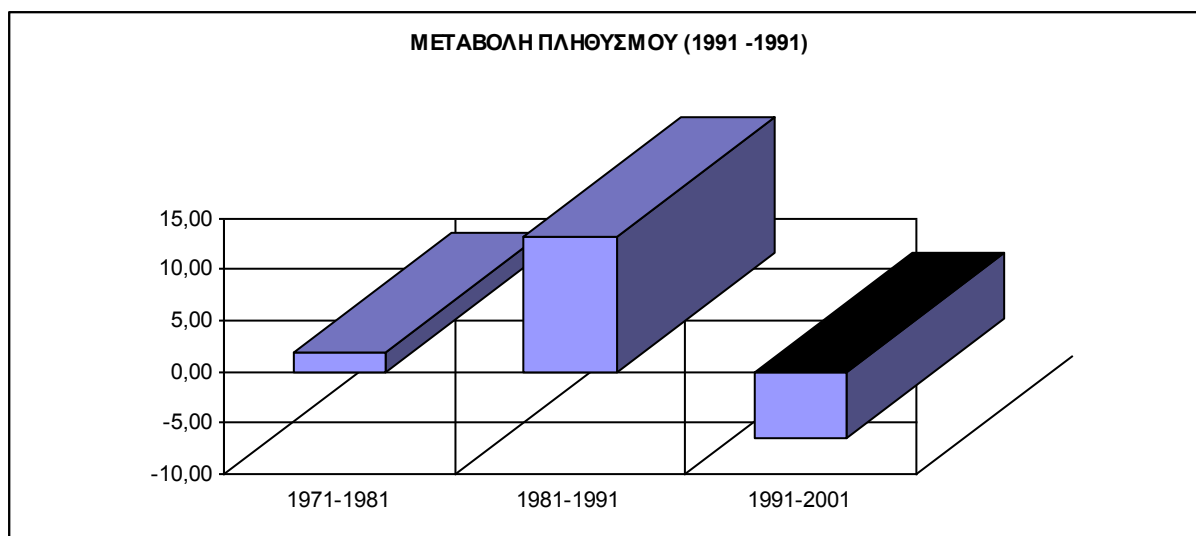
Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο πληθυσμός κάθε ΟΤΑ.

Περιοχή παρέμβασης	Κατάταξη σύμφωνα με την Οδηγία 75/268		
	ΛΟΙΠΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΑ	ΟΡΕΙΝΑ
Δήμος Νέας Ιωνίας			
Δ. Διαμερίσματα			
Μελισσατίκων			650
Φιτόκου			95
Γλαφυρές			317
Δήμος Πορταριάς			
Δ. Διαμερίσματα			
Πορταριά			1.389
Κατωχωρίου			436
Σταγιάτες			213
Άλλη Μεριά			1163
Δήμος Ιωλκού			
Δ. Διαμερίσματα			
Αγ. Ονούφριος			506
Δήμος Αγριάς			
Δ. Διαμερίσματα			

Περιοχή παρέμβασης	Κατάταξη σύμφωνα με την Οδηγία 75/268		
	ΛΟΙΠΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΑ	ΟΡΕΙΝΑ
Δράκειας			883
Δήμος Αρτέμιδας			
Αγ. Λαυρέντιος			664
Αγ. Βλασίου			785
Δήμος Μηλεών			
Δ. Διαμερίσματα			
Αγ. Γεωργίου Νηλείας			1.092
Βυζίτσης			330
Μηλεών			1.056
Πινακατών			312
Δήμος Μουρεσίου			
Δ. Διαμερίσματα			
Ανήλιο			508
Κισσός			393
Αγ. Δημήτριος Πηλίου			520
Μούρεσι			588
Τσαγκαράδα			784
Ξουρύτσι			314
Δήμος Ζαγοράς			
Δ. Διαμερίσματα			
Μακρυρράχη			663
Ζαγορά			2.582
Πουρί			584
Δήμος Κάρλας			
Δ. Διαμερίσματα			
Κανάλια			1213
Κερασιά			368
Δήμος Αισωνίας			
Δ. Διαμερίσματα			
Διμήνι (οικ Παλιουρίου)			16
Σέσκλο			837
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ			
Μακρυνήτσας			898
Κεραμιδίου			782
ΠΕΡΙΟΧΗ Ο.Π.Α.Α.Χ			
Δήμος Αφετών			
Δ. Διαμερίσματα			
Αφέτες			252
Νεοχώρι			789
Καλαμάκι			227
Συκή			517
Λαμπινού			53
Δήμος Αργαλαστής			
Δ. Διαμερίσματα			
Αργαλαστή			1820
Ξυνόβρυση			199
Μετόχι			139
Δήμος Σηπιάδος			
Δ. Διαμερίσματα			
Μηλίνα			734
Λαύκος			721

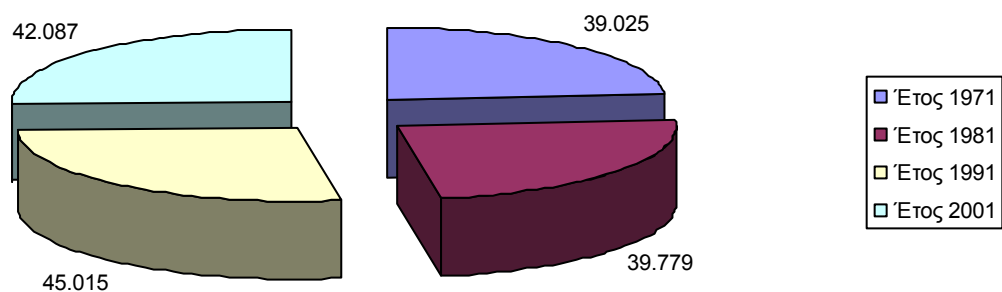
ΑΝ.Ε.Μ. Α.Ε

Περιοχή παρέμβασης	Κατάταξη σύμφωνα με την Οδηγία 75/268		
	ΛΟΙΠΑ	ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΑ	ΟΡΕΙΝΑ
Προμύρι			903
Κοινότητα Τρικεριού			1.696
ΒΟΡΕΙΕΣ ΣΠΟΡΑΔΕΣ			
Δήμος Σκιάθου			6.160
Δήμος Σκοπέλου			
Κλήμα			474
Γλώσσα			1195
Σκόπελος			3.027
Δήμος Αλοννήσου			2.700
Περιοχή LEADER +			42.087
Σύνολο Νομού			206.995
Ποσοστό			20%

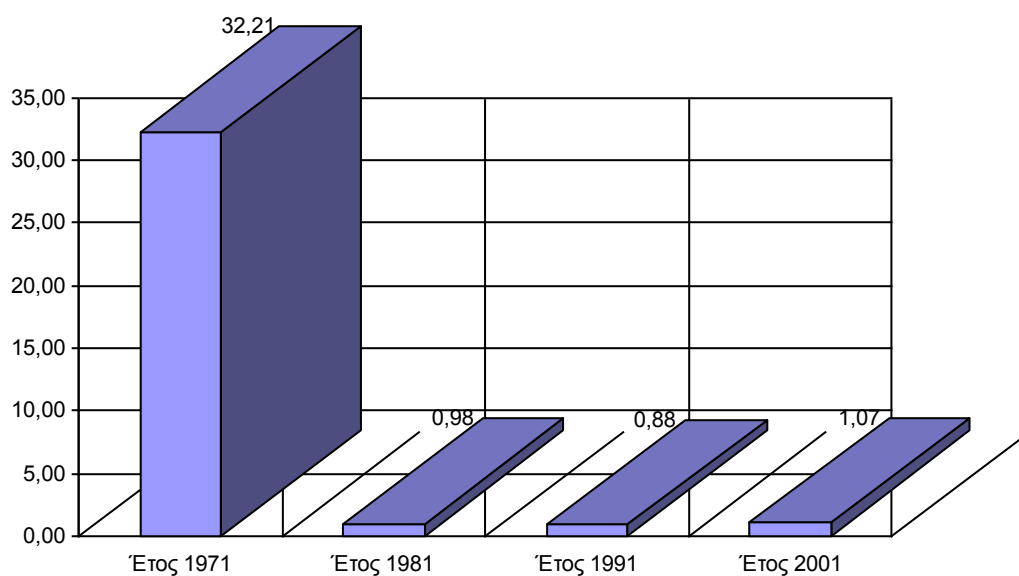

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πληθυσμιακή πυκνότητα κατά τα έτη 1971-2001

ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (ΕΤΗ 1971 - 2001)

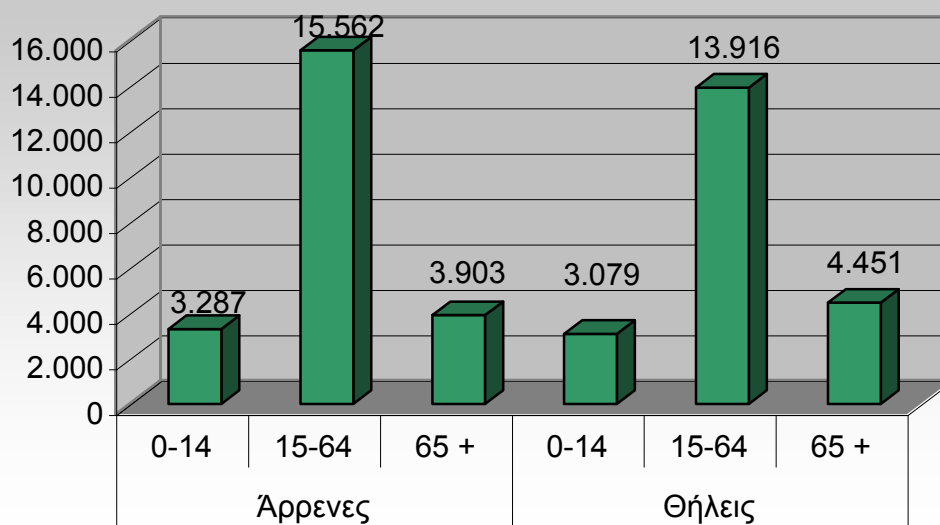
ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΠΥΚΝΟΤΗΤΑΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (1971 - 2001)

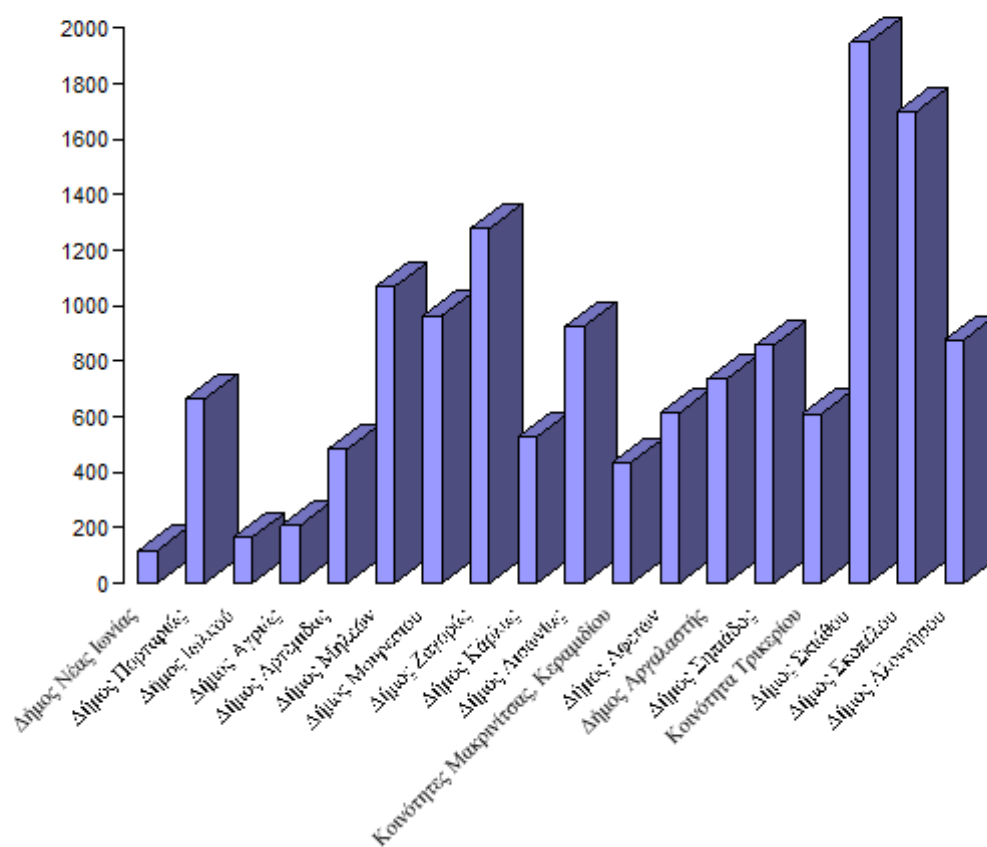
Πηγή: Απογραφή ΕΣΥΕ 1971 –2001 και επεξεργασία στοιχείων

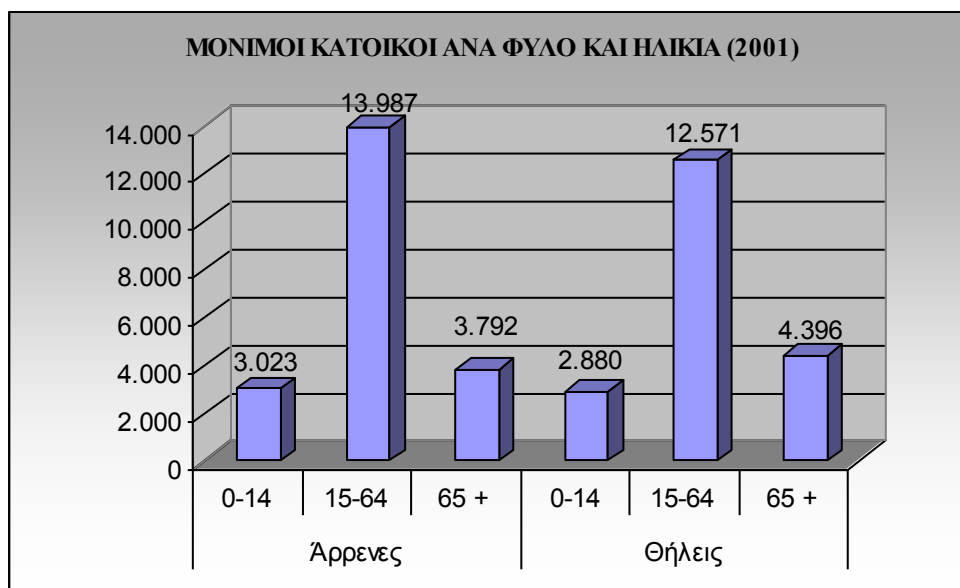

**ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑ ΚΑΙ ΦΥΛΟ
(2001)**

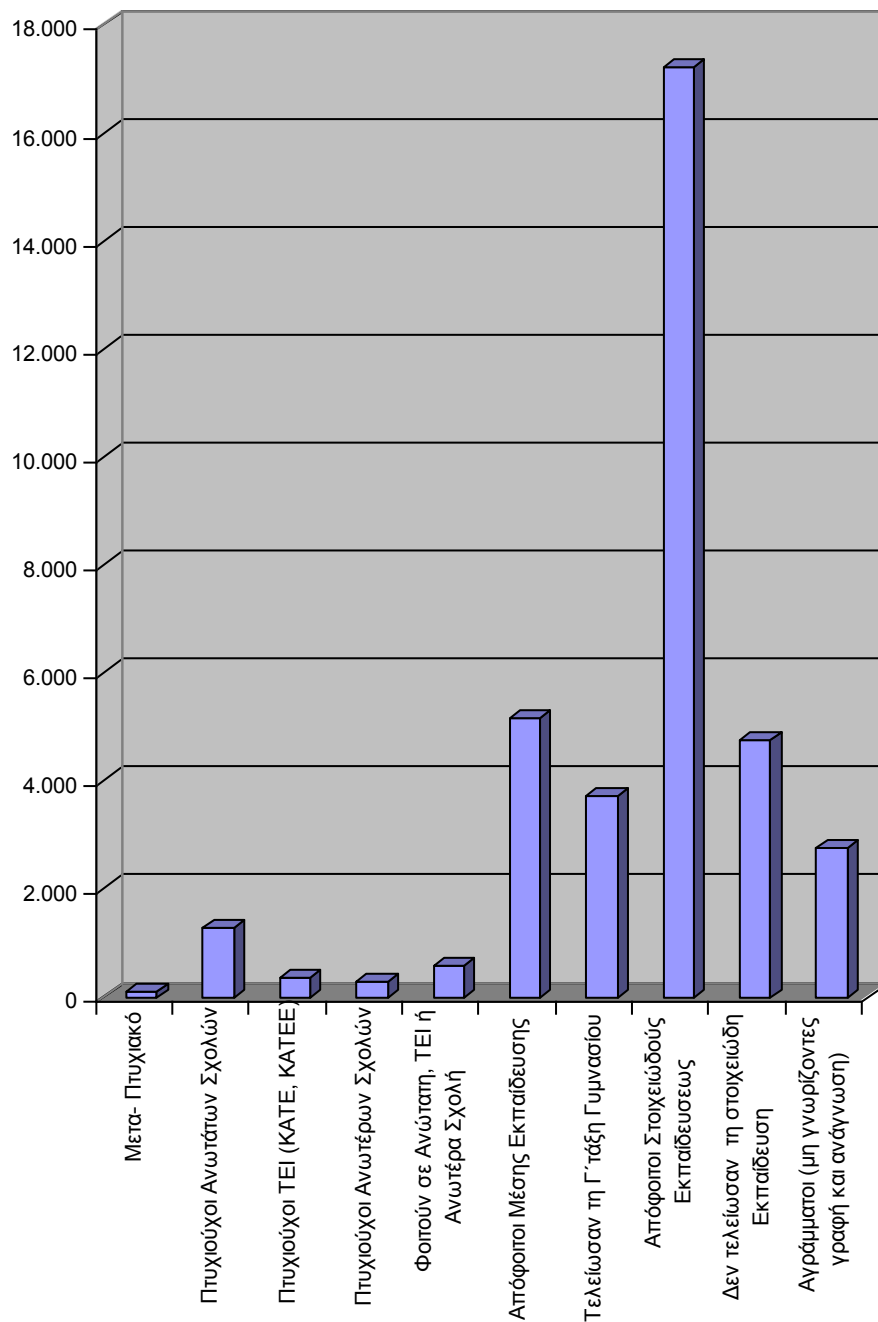
ΝΟΙΚΟΚΟΙΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ ΑΝΑ ΔΗΜΟ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ (2001)

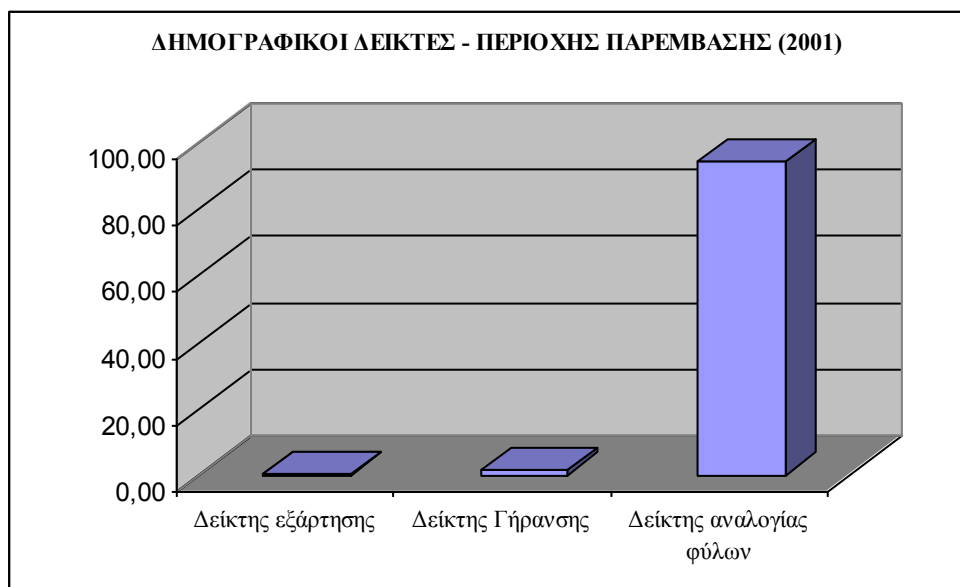
Πηγή: ΕΣΥΕ. Απογραφή 2001

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΜΟΝΙΜΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ (2001)

Πηγή: Ερωτηματολόγιο Ο.Τ.Α.

ΠΙΝΑΚΑΣ: Δημογραφικοί δείκτες¹ (2001)

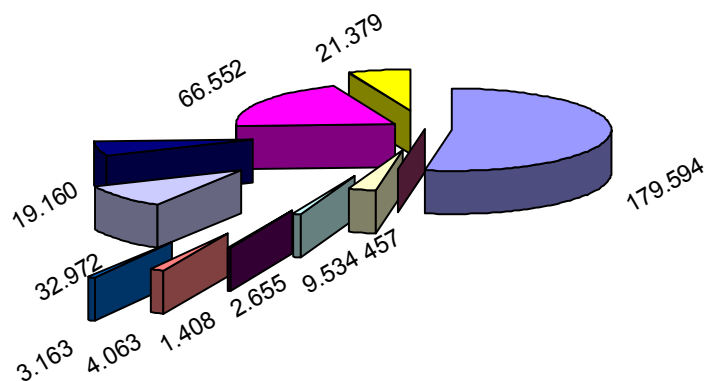

¹ $\Delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\tau\eta\varsigma.\epsilon\acute{\chi}\alpha\rho\tau\eta\sigma\eta\varsigma = \frac{\pi\lambda\eta\theta.\acute{\epsilon}\omega\varsigma.14.\epsilon\tau\acute{\omega}\nu + \pi\lambda\eta\theta.\acute{\alpha}\nu\omega.\tau\omega\upsilon\nu.65}{\pi\lambda\eta\theta.15 - 64.\epsilon\tau\acute{\omega}\nu} \times 100$

$$\Delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\tau\eta\varsigma.\gamma\acute{\eta}\rho\alpha\nu\sigma\eta\varsigma = \frac{\pi\lambda\eta\theta.\acute{\alpha}\nu\omega.\tau\omega\upsilon\nu.65.\epsilon\tau\acute{\omega}\nu}{\pi\lambda\eta\theta.\acute{\epsilon}\omega\varsigma.14.\epsilon\tau\acute{\omega}\nu} \times 100$$

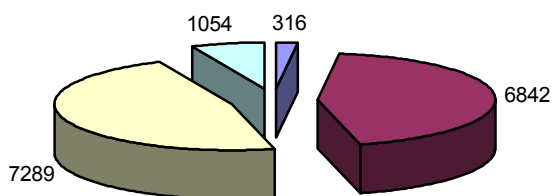
$$\Delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\tau\eta\varsigma.\alpha\nu\alpha\lambda\omicron\gamma\acute{\iota}\alpha\varsigma.\phi\acute{\upsilon}\lambda\omega\nu = \frac{\Gamma\upsilon\nu\alpha\iota\kappa\acute{\alpha}\omicron\varsigma.\pi\lambda\eta\theta.}{\text{Ανδρικός.}\pi\lambda\eta\theta.} \times 100$$

ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

- Μεταπτυχιακό
- Πτυχιούχοι ανωτάτων Σχολών
- Πτυχιούχοι ΤΕΙ (ΚΑΤΕ, ΚΑΤΕΕ)
- Πτυχιούχοι Ανώτερων Σχολών
- Πτυχιούχοι ΤΕΙ και Ανωτέρων Σχολών
- Φοιτούν σε Ανώτατη, ΤΕΙ ή Ανωτέρα Σχολή
- Απόφοιτοι μέσης εκπαίδευσης
- Τελείωσαν τη Γ' Τάξη Γυμνασίου
- Απόφοιτοι στοιχειώδους εκπαίδευσης
- Δεν τελείωσαν την στοιχειώδη Εκπαίδευση
- Αγράμματοι μη γνωρίζοντες γραφή & ανάγνωση

ΘΕΣΗ ΣΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ - ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (1991)

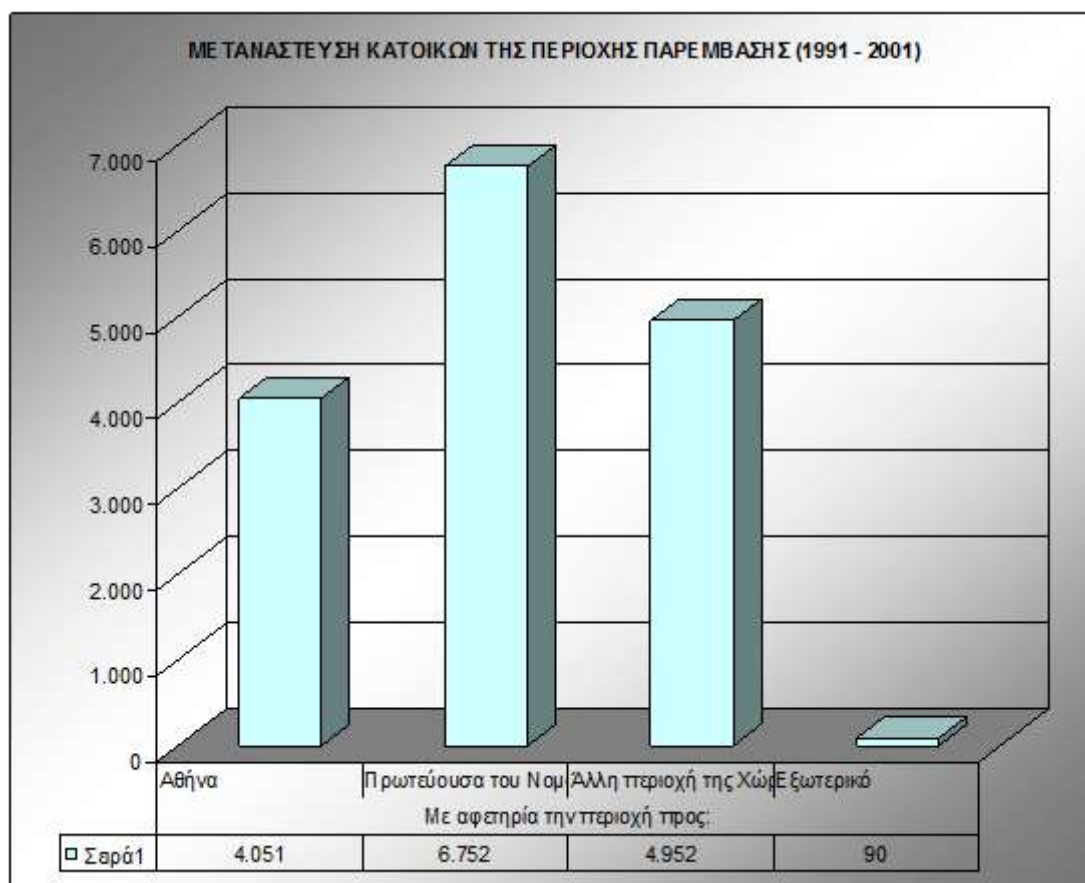

- Εργοδότες
- Εργαζόμενοι για δικό τους λογαριασμό
- Συμβοηθούμενα & αμειβόμενα μέλη
- Δεν δήλωσαν επάγγελμα και νέοι

Φυσική κίνηση πληθυσμού 1991-2001

Δήμος	1991	
	Γεννήσεις	Θάνατοι
Δήμος Νέας Ιωνίας	8	12
Δήμος Πορταριάς	15	
Δήμος Ιωλκού	5	4
Δήμος Αγριάς	8	5
Δήμος Αρτέμιδας	9	13
Δήμος Μηλεών	15	18
Δήμος Μουρεσίου	18	16
Δήμος Ζαγοράς	25	26
Δήμος Κάρλας	15	18
Δήμος Αισωνίας	12	16
Μακρινίτσας	8	15
Κεραμιδίου	9	10
Δήμος Αφετών	18	15
Δήμος Αργαλαστής	15	20
Δήμος Σηπιάδος	16	12
Κοινότητα Τρικερίου	5	15
Δήμος Σκιαθού	22	22
Δήμος Σκοπέλου	20	18
Δήμος Αλοννήσου	16	18
Σύνολο		
Σύνολο Περιοχής LEADER	259	405

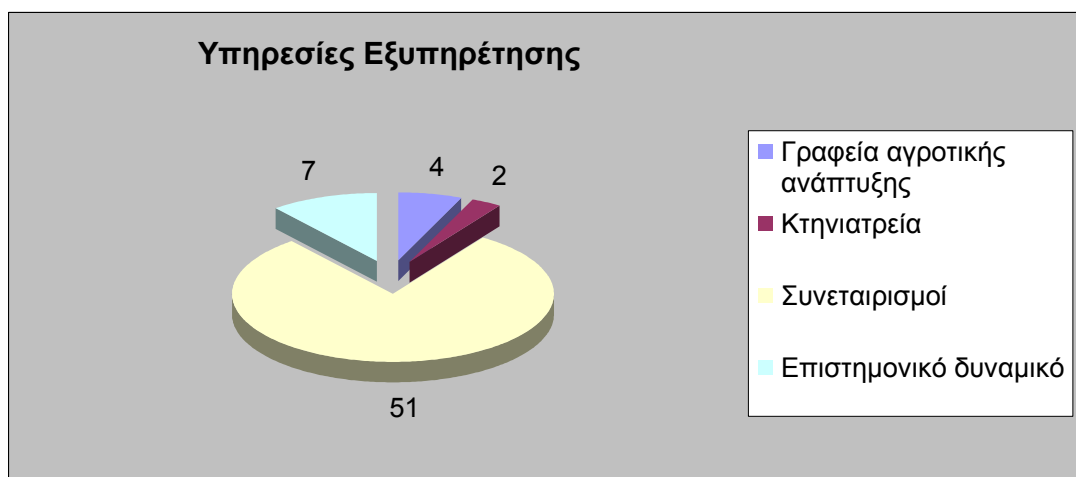
Πηγή: Ε.Σ.Υ.Ε. 1991 και Ερωτηματολόγια Ο.Τ.Α.

Πηγή: Ερωτηματολόγιο ΟΤΑ

3.3 Υπηρεσίες

3.4 Υποδομές

3.4.1 Δίκτυα συγκοινωνιών και μεταφορών

α. Οδικό δίκτυο

Οι συγκοινωνίες και μεταφορές στην περιοχή μελέτης εξυπηρετούνται κυρίως από το ευρύτατο τοπικό οδικό δίκτυο που καλύπτει αστικές, ημιαστικές, αγροτικές και ορεινές περιοχές. Αναλυτικά στοιχεία για το δίκτυο ανά δήμο και δημοτικό διαμέρισμα υπάρχουν στους αντίστοιχους πίνακες που αναφέρονται στο οδικό δίκτυο και στο διακοινοτικό οδικό δίκτυο.

β. Σιδηροδρομικό δίκτυο

Υπάρχει η σιδηροδρομική γραμμή Βόλος – Μηλιές Πηλίου. Τη γραμμή αυτή εξυπηρετεί το παραδοσιακό «Τρενάκι του Πηλίου» εκτελώντας τουριστικά δρομολόγια στο τμήμα Λεχώνια – Μηλιές μόνο τα Σαββατοκύριακα.

γ. Λιμενικές εγκαταστάσεις

Οι θαλάσσιες μεταφορές εξυπηρετούνται σήμερα σχεδόν αποκλειστικά από τα λιμάνια των νησιών των Β. Σποράδων (Σκιάθου, Σκοπέλου, Γλώσσας Σκοπέλου, Αγνώντα Σκοπέλου και Πατητηρίου Αλοννήσου). Η ακτοπλοϊκή σύνδεση Βόλου – Β. Σποράδων είναι καθημερινή μέσω οχηματαγωγών πλοίων (F/B), με εποχιακή διακύμανση. Στις βασικές διαδρομές εκτελούν επίσης δρομολόγια υδροπτέρυγα ταχύπλοα σκάφη (ιπτάμενα δελφίνια) που πραγματοποιούν και επιπλέον διασυνδέσεις

εποχιακού κυρίως χαρακτήρα προσεγγίζοντας σε Εύβοια, Πήλιο (Αγ. Ιωάννης, Πλατανιάς κλπ.).

Από τα προαναφερθέντα λιμάνια, τα πιο σημαντικά είναι της Σκιάθου, της Σκοπέλου και το Πατητήρι της Αλοννήσου που έχουν να καλύψουν επιπλέον και τις ανάγκες της ολοένα αυξανόμενης τουριστικής κίνησης κατά τη θερινή περίοδο. Μικρότερης σημασίας είναι το λιμάνι στη Γλώσσα Σκοπέλου που βρίσκεται απέναντι από τη Σκιάθο σε θέση σχετικά απομακρυσμένη από τη χώρα της Σκοπέλου και εξυπηρετεί το Βόρειο τμήμα του νησιού τόσο ως επιβατικό/τουριστικό/εμπορικό όσο και ως αλιευτικό. Αντίθετα το τρίτο σε σημασία λιμάνι του νησιού βρίσκεται στον Αγνώντα έχει χαρακτήρα κυρίως εφεδρικού/επιβατικού λόγω της μικρής απόστασής του από το λιμάνι της Χώρας, εξυπηρετώντας τα σκάφη της ακτοπλοΐας, όταν για λόγους δυσμενών καιρικών συνθηκών αδυνατούν να την προσεγγίσουν.

δ. Αλιευτικά καταφύγια

Τα σημαντικότερα αλιευτικά καταφύγια είναι τα εξής:

- Κεραμιδίου / Αγρελιάς
- Πλατανιά (Δήμος Σηπιάδος)
- Τρικερίου / Αγ. Κυριακής

Μικρότερης σημασίας είναι τα αλιευτικά καταφύγια Χορευτού (Δήμος Ζαγοράς), Αγ. Ιωάννη (Δήμος Μουρεσίου), Κατηγιώργη (Δήμος Σηπιάδος) από την μεριά του Αιγαίου, Αγριάς, Μηλίνας (Δήμος Σηπιάδος), Κοττών Τρικερίου από τη μεριά του Παγασητικού Κόλπου.

Στο νησιωτικό σύμπλεγμα των Β. Σποράδων (Ν. Μαγνησίας) τα σημαντικότερα αλιευτικά καταφύγια είναι τα εξής:

- Σκιάθου
- Σκοπέλου
- Γλώσσας (Σκόπελος)
- Έληος / Ν. Κλίμα (Σκόπελος)
- Βότση (Αλόννησος)

Τα αλιευτικά καταφύγια των νησιών εξυπηρετούνται σήμερα στις λιμενικές εγκαταστάσεις των αντίστοιχων εμπορικών – επιβατικών λιμανιών, χωρίς να διαθέτουν συγκεκριμένο και ειδικά διαμορφωμένο χώρο.

ε Λιμάνια σκαφών αναψυχής

Αναμένεται σε σύντομο χρονικό διάστημα, η κατασκευή και λειτουργία:

- Τουριστικού Λιμανιού 350 θέσεων στη Σκιάθο
- Τουριστικού καταφυγίου στον Έληος / Ν. Κλίμα Σκοπέλου

στ. Αεροδρόμια και Αεροπορικές Μεταφορές

Στην περιοχή αναφοράς λειτουργεί το πολιτικό αεροδρόμιο της Σκιάθου στο οποίο εκτελούνται τακτικά δρομολόγια εσωτερικού και μη τακτικές διεθνείς πτήσεις (charter) καλύπτοντας τις εποχιακές ανάγκες των τουριστικών ροών της ευρύτερης περιοχής (Β. Σποράδες). Το αεροδρόμιο αυτό σήμερα δεν χαρακτηρίζεται ως διεθνές αλλά ως «σημείο εισόδου – εξόδου».

Από τη μεριά των σύγχρονων ελικοδρομιών για την εξυπηρέτηση απομονωμένων / δυσπρόσιτων / ή νησιωτικών περιοχών, λειτουργούν τα νέα ελικοδρόμια Σκοπέλου και Αλοννήσου.

3.4.2 Υποδομές ενέργειας και τηλεπικοινωνιών

Ηλεκτρισμός

Οι ενεργειακές ανάγκες των δήμων και κοινοτήτων της περιοχής εφαρμογής καλύπτονται από το Εθνικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας της Δ.Ε.Η.

Σχετικά με τη χωροθέτηση και την περιβαλλοντική διάσταση του συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στις περιοχές αυτές, επισημαίνουμε ότι οι υπάρχουσες και προγραμματισμένες εγκαταστάσεις αφορούν αποκλειστικά ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (φωτοβολταϊκές μονάδες στην περιοχή του Πάρκου της Αλοννήσου).

ΠΙΝΑΚΑΣ : Υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων

ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ					
	<i>Τρόπος προσωρινής αποθήκευσης</i>	<i>Τρόπος αποκομιδής</i>	<i>Τακτικότητα συλλογής ανά εβδομάδα</i>	<i>Τρόπος απόρριψης</i>	<i>Ανακύκλωση %</i>
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ*					
	600 πλαστ. κάδοι(240lt) +	4 απορ/φόρα (5m3,15m3)	3 φορές (χειμώνα)	X.Δ.Α.	0
	20 πλαστ. κάδοι(660lt)		6 φορές (καλοκαίρι)		
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ*					
	4 πλαστ. κάδοι(1100lt) +	1απορ/φόρο (10m3)+			
	30 πλαστ. κάδοι(660lt) +	1 ανατρ/νο φορτηγό (10tn)	καθημερινά	X.Δ.Α.	0
	6 μεταλ. καλάθια				
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ					
	69 μεταλ. κάδοι (1100lt) +	2 απορ/φόρα (8m3,10m3)	4 φορές (χειμώνα)	X.Δ.Α.	0
	9 πλαστ. κάδοι(1100lt, 240lt)		καθημερινά(καλοκαίρι)		
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ					
	110 πλαστ. κάδοι(240lt) +	4 απορ/φόρα (8m3,12m3)+	ανάλογα με το Δ.Δ.(χειμ.)		
	95 πλαστ. κάδοι(1100lt) +	1 ανατρ/νο φορτηγό (8m3)+	καθημερινά (καλοκαίρι)	X.Δ.Α.	0
	40 πλαστ.&μεταλ. κάδοι(155,660lt)	4 ανατρ/να φορτηγά (1,5m3)+			
		1 φορτωτής (1,5m3)			
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ					
	10 μεταλ. κάδοι (1100lt) +	2 απορ/φόρα (16, 3m3)+			
	85 πλαστ. κάδοι(1100lt)+	2 φορτηγά (3, 0,9tn)+	5 φορές (χειμ.)	X.Δ.Α.	0
	120 πλαστ. κάδοι(220lt)	1 φορτηγό σάρωθρο (0,3tn)+	3 φορές ημερ.(καλοκ.)		
		2 τρίκυκλα (0,75, 0,5tn)			
ΔΗΜΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ					
	σακούλες	3 απορ/φόρα τύπου πρέσσας	κυμαίνεται ανάλογα με	X.Δ.Α. + καύση	0
			την περίοδο και το Δ.Δ.		

ΔΗΜΟΣ ΠΤΕΛΕΟΥ					
		2 απορ/φόρα (10, 15m3)+	2 φορές (χειμώνα)		
	110 πλαστ. κάδοι(120lt)	1 ανατρ/νο φορτηγό (5m3)+	3 φορές (καλοκαίρι)	X.Δ.Α. + καύση	0
		1 φορτωτής			
ΔΗΜΟΣ ΣΟΥΡΠΗΣ					
	60 πλαστ. κάδοι(240lt)	1 απορ/φόρο (10tn)	κυμαίνεται ανάλογα με	X.Δ.Α. + καύση	0
	42 πλαστ. κάδοι(660lt)		την περίοδο και το Δ.Δ.		
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ					
	200 πλαστ. κάδοι (240, 660lt)	4 απορ/φόρα (8, 10tn)	καθημερινά	X.Δ.Α.	0
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ					
	40 μεταλ. κάδοι (770lt) +	1 απορ/φόρο (16m3)+	3 φορές (χειμώνα)		
	145 πλαστ. κάδοι(240lt)+	1 ανατρ/νο φορτηγό (4tn)	καθημερινά(καλοκαίρι)	X.Δ.Α.	0
	55 πλαστ. κάδοι(660lt)				
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑΣ					
	πλαστ. κάδοι	ημιφορτηγά - χειρωνακτικά	2 - 3 φορές	X.Y.T.A. ΒΟΛΟΥ	0
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ					
	109 πλαστ. κάδοι (770, 240lt)+	2 απορ/φόρα (10m3)+	κυμαίνεται από 1 έως 5	X.Y.T.A. ΒΟΛΟΥ	0
	35 μεταλ. κάδοι (770, 1100lt)	1 ανατρ/νο φορτηγό (10tn)	φορές, ανάλογα με το Δ.Δ.		
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ					
	120 μεταλ. κάδοι (770lt)	1 απορ/φόρο (5tn)+	5 φορές	X.Y.T.A. ΒΟΛΟΥ	0
		1 φορτηγό (4tn)			
ΔΗΜΟΣ ΒΟΛΟΥ					
	1800 πλαστ. κάδοι (1100lt)+	8 απορ/φόρα (16m3)+	6 φορές, στο κέντρο της		
	200 μεταλ. κάδοι (1100lt)	1 απορ/φόρο (14m3)	πόλης μέχρι 3 φορές/ημ	X.Y.T.A. ΒΟΛΟΥ	0
		1 απορ/φόρο (13m3)			
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ					
	15 πλαστ. κάδοι + σακούλες	1 απορ/φόρο (1tn)	2 οικισμοί ανά 2 ημέρες	X.Y.T.A. ΒΟΛΟΥ	0
ΔΗΜΟΣ Ν. ΑΓΧΙΑΛΟΥ					
	πλαστ. κάδοι + σακούλες	2 απορ/φόρα (7, 15 tn)	καθημερινά στην παραλία		

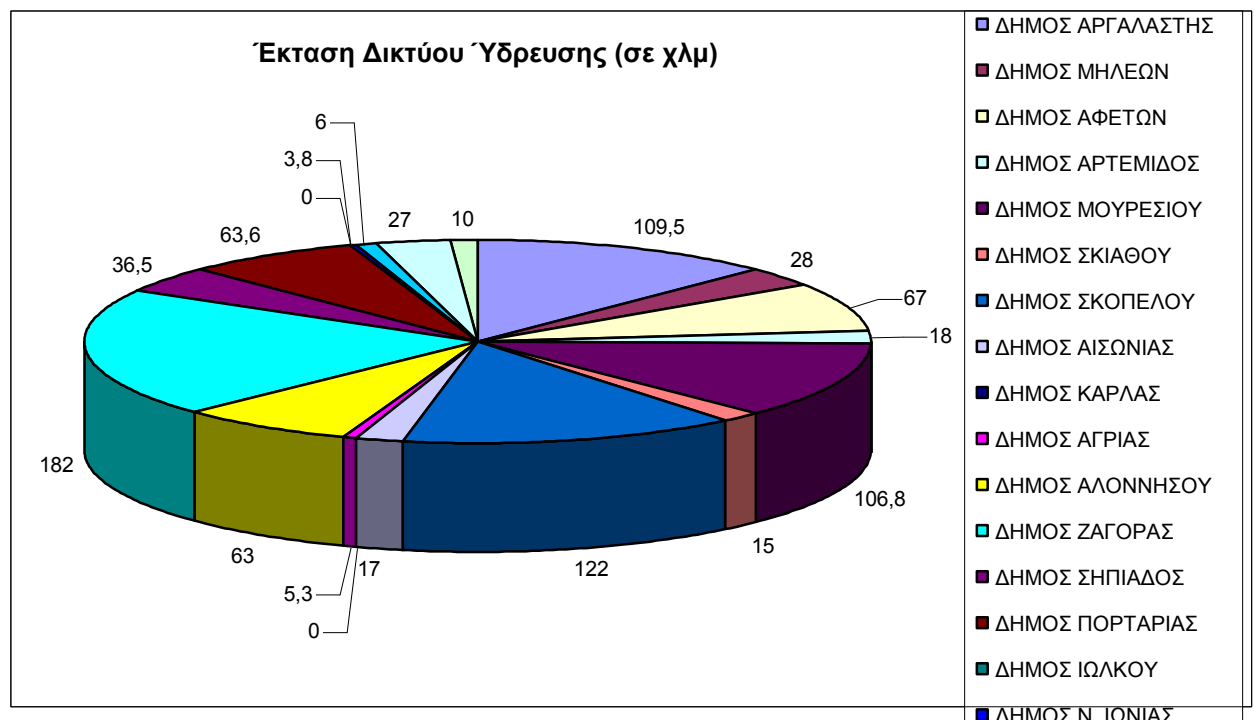
			και τη Ν.Αγχίαλο, 2	Χ.Δ.Α. + καύση	0
			φορέςστα υπόλοιπα Δ.Δ.		
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ					
	100 πλαστ. κάδοι (240lt)+	1 απορ/φόρο τύπου μύλου			
	15 πλαστ. κάδοι (660lt)+		καθημερινά	Χ.Υ.Τ.Α. ΒΟΛΟΥ	0
	10 πλαστ. κάδοι (120lt)				
ΔΗΜΟΣ ΦΕΡΩΝ					
	360 πλαστ. κάδοι (1100lt)+	2 απορ/φόρα (>10m3)	κυμαίνεται ανάλογα με	Χ.Υ.Τ.Α. ΒΟΛΟΥ	0
	70 μεταλ. κάδοι (1100lt)		την περίοδο και το Δ.Δ.		
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ					
	20 - 25 πλαστ. κάδοι	1 ανατρεπόμενο φορτηγό	2 φορές (χειμώνα)	Χ.Δ.Α. + καύση	0
			3 - 4 φορές (καλοκαίρι)		
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ*					

3.4.3 Υποδομές διαχείρισης υδάτινων πόρων – Ύδρευσης – Αποχέτευσης

Για να εξασφαλιστεί η επάρκεια νερού κατά την περίοδο αιχμής αναμένεται να ολοκληρωθεί ο ταμιευτήρας της Κάρλας. Το έργο έχει μελετηθεί επαρκώς, συνδυάζεται με την αξιοποίηση των νερών που θα εισρεύσουν στο υδατικό διαμέρισμα από την εκτροπή του Αχελώου και θα συμβάλλει στην εξυγίανση των εδαφών της περιοχής. Στη φάση της ωριμότητας βρίσκεται το φράγμα του Παναγιώτικου το οποίο αναμένεται να ολοκληρωθεί βραχυπρόθεσμα και το οποίο θα εξυπηρετήσει επιπλέον τις αυξημένες υδρευτικές ανάγκες της τουριστικής περιοχής του Πηλίου.

ΠΙΝΑΚΑΣ : Υποδομές ύδρευσης

ΠΙΝΑΚΑΣ : Υποδομές αποχέτευσης

ΝΟΜΟΣ ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ				
	Κατοικίες με βόθρους (%)	Δίκτυο κεντρικού αποχετευτικού αγωγού (χλμ)	Δίκτυο ομβρίων (σε χλμ)	Κύριος αποδέκτης λυμάτων
ΔΗΜΟΣ ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα		0,5		ΑΝΟΙΚΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
Δ.Δ. ΑΡΓΑΛΑΣΤΗΣ	100%			
Δ.Δ. ΜΕΤΟΧΙΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΞΙΝΟΒΡΥΣΗΣ	100%			
ΔΗΜΟΣ ΜΗΛΕΩΝ				
Δημοτικά διαμερίσματα			1	ΑΠΟΡΡΟΦΗΤΙΚ ΟΙ ΒΟΘΡΟΙ
Δ.Δ. ΜΗΛΕΩΝ	100%			
Δ.Δ. ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ				
ΝΗΛΕΙΑΣ				
Δ.Δ. ΒΥΖΙΤΣΑΣ	100%			
Δ.Δ. ΠΙΝΑΚΑΤΩΝ	100%			
ΔΗΜΟΣ ΑΦΕΤΩΝ				
Δημοτικά διαμερίσματα		0,5		ΠΟΤΑΜΟΣ / ΧΕΙΜΑΡΡΟΣ
Δ.Δ. ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΑΦΕΤΩΝ	100%			
Δ.Δ. ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΛΑΜΠΙΝΟΥΣ	100%			
Δ.Δ. ΣΥΚΗΣ	100%			
ΔΗΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα				
Δ.Δ. ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΣΙΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΑΓΙΟΥ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ	100%			
ΔΗΜΟΣ ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ				
Δημοτικά διαμερίσματα				
Δ.Δ. ΤΣΑΓΚΑΡΑΔΑΣ	100%			
Δ.Δ. ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΑΝΗΛΙΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΚΙΣΣΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΜΟΥΡΕΣΙΟΥ	100%			
Δ.Δ. ΞΟΥΡΙΧΤΙΟΥ	100%			
ΔΗΜΟΣ ΣΚΙΑΘΟΥ				
Δημοτικά διαμερίσματα		7,5	3	ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
Δ.Δ. ΣΚΙΑΘΟΥ	70%			
ΔΗΜΟΣ ΣΚΟΠΕΛΟΥ				
Δημοτικά διαμερίσματα				ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΚΟΛΠΟΣ
Δ.Δ. ΣΚΟΠΕΛΟΥ	10%			

Δ.Δ. ΓΛΩΣΣΑΣ Δ.Δ. ΚΛΗΜΑΤΟΣ	50%			ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΔΗΜΟΣ ΑΙΣΩΝΙΑΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΣΕΣΚΛΟΥ ΟΙΚ. ΠΑΛΙΟΥΡΙΟΥ	100%			
ΔΗΜΟΣ ΚΑΡΛΑΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΚΑΝΑΛΙΩΝ Δ.Δ. ΚΕΡΑΣΙΑΣ				
ΔΗΜΟΣ ΑΓΡΙΑΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΔΡΑΚΕΙΑΣ	100%			ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΔΗΜΟΣ ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΑΛΟΝΝΗΣΟΥ	100%		1,5	ΑΝΟΙΚΤΗ ΘΑΛΑΣΣΑ
ΔΗΜΟΣ ΖΑΓΟΡΑΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΖΑΓΟΡΑΣ Δ.Δ. ΜΑΚΡΥΡΑΧΗΣ Δ.Δ. ΠΟΥΡΙΟΥ	100% 100% 100%			
ΔΗΜΟΣ ΣΗΠΙΑΔΟΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΛΑΥΚΟΥ Δ.Δ. ΜΗΛΙΝΑΣ Δ.Δ. ΠΡΟΜΥΡΙΟΥ	100% 100% 100%		1	
ΔΗΜΟΣ ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΠΟΡΤΑΡΙΑΣ Δ.Δ. ΑΛΛΗΣ ΜΕΡΙΑΣ Δ.Δ. ΚΑΤΗΧΩΡΙΟΥ Δ.Δ. ΣΤΑΓΙΑΤΩΝ	100% 100% 100% 100%			
ΔΗΜΟΣ ΙΩΛΚΟΥ				
Δημοτικά διαμερίσματα ΟΙΚ. ΑΓ. ΟΝΟΥΦΡΙΟΥ				
ΔΗΜΟΣ Ν. ΙΩΝΙΑΣ				
Δημοτικά διαμερίσματα Δ.Δ. ΓΛΑΦΥΡΩΝ ΟΙΚ. ΦΥΤΟΚΟΥ ΟΙΚ. ΜΕΛΙΣΣΙΑΤΙΚΩΝ	100%			
ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ				
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΟΥ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΜΑΡΚΡΙΝΙΤΣΑΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΤΡΙΚΕΡΙΟΥ	100% 100%			
ΣΥΝ. ΠΕΡΙΟΧΗΣ LEADER+				
ΣΥΝΟΛΟ ΝΟΜΟΥ				
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ				

4. ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

4.1 Κατάλογος τοπικών προϊόντων

4.1.1. Τραχανάς Ξινός

Ιστορική καταγραφή

Παραδοσιακό ζυμαρικό της Θεσσαλίας, το οποίο αποτέλεσε βασικό προϊόν διατροφής για πολλά χρόνια. Παρασκευάζεται εδώ και αιώνες με βάση το αλεύρι, που ποτέ δεν έλειψε από το θεσσαλικό κάμπο, όπως μαρτυρούν ευρήματα ανασκαφών σε προϊστορικούς οικισμούς. Κατά τους μεσαιωνικούς χρόνους ο τραχανάς απαντά ως τραγανός, τράγος.

Περιοχή που εντοπίζεται

Σε όλη την περιοχή παρέμβασης Leader +

Είδος εκμετάλλευσης

Ζυμαρικό σε κόκκους

Τρόπος παρασκευής

Παρασκευάζεται από αλεύρι, γάλα κατσικίσιο και αλάτι.

Ο παραδοσιακός τρόπος παρασκευής του ξινού τραχανά περιλαμβάνει τα εξής: αρχικός γίνεται επεξεργασία του ντόπιου κατσικίσιου γάλατος, το οποίο βράζεται και αφήνεται να ξινίσει ενώ στη συνέχεια αφαιρείτε το νερό. Το ξινισμένο γάλα στη συνέχεια ζυμώνετε με το αλεύρι και το ζυμάρι που προκύπτει τρίβεται με τα χέρια στο τραχανόκόσκινο, οι κόκκοι που προκύπτουν απλώνονται σε καθαρό ύφασμα επάνω σε τραπέζι το οποίο αερίζεται καλά. Ο τραχανάς συντηρείται σε υφασμάτινες σακούλες σε ξηρό μέρος.

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Μαγειρεμένο σαν σούπα, για πρωινό ή βραδινό γεύμα

Φυτοπροστασία:

-

AN.E.M. A.E

Παραγόμενο προϊόν:

Ξινός τραχανάς σε κόκκους

Μορφή εμπορίας προϊόντος

Ξηροί κόκκοι ζυμαριού, ξινή γεύσης και υποκίτρινου χρώματος.

Συσκευασία

Ο ξινός τραχανάς συσκευάζεται σε υφασμάτινες σακούλες των 5-10 kg, καθώς επίσης και σε πλαστικές των 0,5 και 1kg.

Εμπορία προϊόντος

Στην περιοχή παρέμβασης υπάρχει μια βιοτεχνία παρασκευής ξινού τραχανά, η οποία εμπορεύεται το προϊόν μέσω των γυναικείων συνεταιρισμών. Επίσης γίνεται και ατομική παρασκευή τραχανά από παραγωγούς που το διαθέτουν ατομικά.

Ανταγωνιστικότητα

Ο Ξινός τραχανάς που παράγεται στην περιοχή παρέμβασης παρουσιάζει την ιδιαιτερότητα ότι γίνεται βάση το κατσικίσιο γάλα και αλεύρι από ντόπια σιτηρά. Η ποιότητα του παραγόμενου προϊόντος είναι εξαιρετική και σε συνδυασμό με την διατροφική του αξία οδηγούν ώστε το προϊόν να μην παρουσιάζει πρόβλημα διάθεσης και να είναι ένα αρκετά ανταγωνιστικό.

4.1.2. Φιρίκι

Λατινικό όνομα *Pyrus malus* ή *Malus Communis*. Ανήκει στο γένος πύρους ή Απιος της οικογένειας των μηλοειδών. Το φιρίκι αποτελεί μια από τις 22 ποικιλίες μήλων που υπάρχουν στη χώρα., με μικρό μέγεθος, σχήμα κυλινδρικό, χρώματος πρασινοκίτρινο με μεγάλη περιεκτικότητα σε σάκχαρο και ιδιαίτερο άρωμα.

Περιοχή που εντοπίζεται

Στα διοικητικά όρια των Δήμων και Κοινοτήτων:

Κισσός, Μούρresi, Ανήλιο, Αγ. Δημήτριος, Πουρί, Μακρυρράχη, Τσαγκαράδα, Ζαγορά, Δράκεια, Άγιος Λαυρέντιος, Άγιος Βλάσιος, Νεοχώρι, Ξουρίχι, Κισσός, Πουρί και Μηλιές, Πορταριά, Μακρυνίτσα.

Ιστορική καταγραφή:

Η ποικιλία φιρίκι καλλιεργείται στο Πήλιο τουλάχιστον από τον 18^ο αιώνα. Μέχρι το 1960 αποτελούσε την κύρια ποικιλία μηλοπαραγωγής στο Πήλιο. Η εισαγωγή στην περιοχή νέων ποικιλιών (Γκόλντεν, Ρεντ Ντελίσιους, Στάρκιν κ.α) οδήγησε στην εγκατάλειψη της καλλιέργειας των φιρικιών που τείνουν να εξαφανισθούν.

Είδος εκμετάλλευσης:

Νωπό φρούτο

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Νωπό

Καλλιεργητικές μέθοδοι:

Λίπανση: Γίνεται βασική λίπανση με σύνθετο λίπασμα (κυρίως 11-15-15) την άνοιξη ενώ πολλές φορές δεν εφαρμόζεται ούτε αυτή.

Η ζιζανιοκτονία γίνεται με εφαρμογή roundup το Μάιο καθώς και κοπή με χορτοκοπτικό τον Ιούνιο - Ιούλιο.

Άρδευση γίνεται με επιφανειακά καλή ποιότητας νερά με την μέθοδο της κατάκλισης με αυλάκια. Γίνονται 2-3 αρδεύσεις ξεκινώντας τον Ιούλιο.

Κλαδέματα: τον Ιανουάριο – Φεβρουάριο έχουμε το κλάδεμα καρποφορίας,

Αραίωμα: γίνεται με αφαίρεση καρπών των Ιούνιο – Ιούλιο

Συγκομιδή: γίνεται με το χέρι τέλος Σεπτεμβρίου.

Φυτοπροστασία:

Οι κυριότεροι εχθροί για τους οποίους γίνεται χημική καταπολέμηση είναι η Καρπόκαψα και μερικά Κοκκοειδή. Για την καρπόκαψα εφαρμόζονται 2 ψεκασμοί κάλυψης με ρυθμιστές ανάπτυξης ξεκινώντας από το Μάιο, ενώ για τα κοκκοειδή γίνονται 2 ψεκασμοί τον Μάιο και Αύγουστο. Η κυριότερη ασθένεια είναι το φουζικλάδιο για το οποίο γίνονται ψεκασμοί κάλυψης με μυκητοκτόνα. (κυρίως χαλκός) τον Μάρτιο - Απρίλιο

Παραγόμενο προϊόν:

Το παραγόμενο προϊόν είναι το νωπό φιρίκι το οποίο αποτελεί εξαιρετικό επιδόρπιο, μιας και αποτελεί και προϊόν μεγάλης σημασίας για την υγεία, επειδή περιέχει αρκετή ποσότητα πηκτίνης. Επίσης γίνεται χρήση του προϊόντος για την παραγωγή του γλυκού φιρικιού

Μορφή εμπορίας προϊόντος:

Η εμπορία του γίνεται ως νωπό προϊόν, ατομικά από παραγωγούς σε λαϊκές αγορές και εμπόρους. Επίσης γίνεται και μέρος διατίθεται μέσω των συνεταιρισμών (Ζαγοράς και Βόλου).

Συσκευασία:

Η συσκευασία του προϊόντος γίνεται σε τελάρα πλαστικά ή ξύλινα, τα οποία στην βάση τους καλύπτονται με χαρτί.

Εμπορία προϊόντος:

Γίνεται όπως αναφέρθηκε ως ανωτέρω

Ανταγωνιστικότητα:

Το φιρίκι συμμετέχει κατά 1-1,5% στο σύνολο των μήλων που παράγονται, ενώ η παραγωγή φιρικιών Πηλίου αποτέλεσε το 0,7% της συνολικής παραγωγής φιρικιών για το έτος 1993. Τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά της ποικιλία φιρίκι σε συνέργια με τις ειδικές εδαφοκλιματικές συνθήκες του Πηλίου δίνουν στο φιρίκι τα χαρακτηριστικά για να γίνει το προϊόν και πάλι ανταγωνιστικό.

4.1.3. Δαμάσκηνα Σκοπέλου

Prunus domestica Ποικιλία Σκοπέλου, τα Δαμάσκηνα Σκοπέλου είναι φρούτα σαρκώδη σκούρου – μελανού χρώματος, μέτριου μεγέθους και γλυκιάς γεύσης κατάλληλο για αποξήρανση.

Ιστορική καταγραφή

Η Δαμασκηνιά καλλιεργούνταν αρχικά στην πόλη Δαμασκό, όπου πείρε και το όνομα της, τα δαμάσκηνα είναι γνωστά στον ελλαδικό χώρο από το 1^ο μ.Χ. αιώνα.

Μνημονεύονται από τον Διοσκουρίδη και τον Γαληνό, αλλά και διαμέσου των αιώνων από διάφορους συγγραφείς, όπως ο Συμεών Σήθ (11^{ος} αιών.) και ο Αγάπιος Λάνδος (17^{ος} αιών.)

Περιοχή που εντοπίζεται

Νήσος Σκόπελος

Είδος εκμετάλλευσης

Τα Δαμάσκηνα συλλέγονται τον Αύγουστο, όταν είναι αρκετά ώριμα. Πλένονται και, όπως είναι μέσα σε καλάθια, βαπτίζονται σε βραστό νερό για 5 λεπτά. Κατόπιν απλώνονται σε ειδικές απλώστρες από ψάθα ή συρμάτινη σίττα και ανακατεύονται καλά για να μην σαπίσουν ή μουχλιάσουν. Εκεί μένουν για 15-20 μέρες μέχρι να στεγνώσουν τελείως. Τέλος τοποθετούνται σε σακιά ή σε ειδικές σχάρες σε φούρνο χλιαρό και μένουν ένα βράδυ ώσπου να χάσουν τελείως την υγρασία τους.

Το 71% της παραγωγής αποξηραμένων δαμάσκηνων γίνεται στο Νομό Μαγνησίας και ιδιαίτερα στην Σκόπελο. Στην σκόπελο καλλιεργούνται περί τα 2500 στρ. με δαμάσκηνα, από το σύνολο της παραγωγής παράγονται περίπου 20tn «ψημένα» δαμάσκηνα από 60 tn Νωπά, οι υπόλοιποι περίπου 100tn μένουν στο χωράφι και μικρή ποσότητα διατίθεται σαν νωπά.

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Αποξηραμένο Δαμάσκηνο

Καλλιεργητικές μέθοδοι:

Εφαρμόζονται ήπιες καλλιεργητικές μέθοδοι, οι οποίοι πλησιάζουν αυτών της βιολογικής γεωργίας. Ουσιαστικά δεν γίνονται ποτίσματα και λιπάνσεις μιας και τα περισσότερα κτήματα είναι ξηρικά, λιπάνσεις γίνονται σε μερικά κτήματα το χειμώνα με Θεική Αμμωνία. Από πλευράς ζιζανιοκτονίας γίνεται χορτοκοπή με χορτοκοπτικό ενώ γίνεται και κλάδεμα καρποφορίας των δένδρων τον Σεπτέμβριο.

Φυτοπροστασία:

Στο μεγαλύτερο ποσοστό των κτημάτων δεν γίνεται φυτοπροστασία, εκεί όπου εφαρμόζεται γίνονται εφαρμογές με εντομοκτόνα για την καρπόκαψα, τα κοκοειδή και τις αφίδες.

Παραγόμενο προϊόν

Δαμάσκηνο

Μορφή εμπορίας προϊόντος

Αποξηραμένο Δαμάσκηνο

Συσκευασία

Το προϊόν συσκευάζεται σε χαρτοκιβώτια των 12 Kg ή σε σάκους

Εμπορία προϊόντος

Η εμπορία του προϊόντος γίνεται ατομικά μέσω εμπόρων

Ανταγωνιστικότητα:

Το προϊόν, με βάση τα ποιοτικά του χαρακτηριστικά θεωρείται ανταγωνιστικό, όμως το υψηλό κόστος παραγωγής του (αρκετά εργατικά στις καλλιεργητικές εργασίες και κατά την διαδικασία ξήρανσης) το κάνει μη ανταγωνιστικό σε σχέση με τα εισαγόμενα αποξηραμένα Δαμάσκηνα.

Για να μπορέσει το προϊόν να γίνει ανταγωνιστικό θα πρέπει να γίνει να μειωθεί το κόστος παραγωγής και αυτό μπορεί να γίνει κυρίως με την εισαγωγή νέων τεχνολογιών στο θέμα της αποξήρανσης.

4.1.4. Καρύδια Πηλίου

Juglans regia, ποικιλίες μπάσια και σκλυφά. Τα πηλιορείτικα καρύδια είναι λευκόσαρκα και νόστιμα. Το κέλυφος είναι ιδιαίτερα σκληρό.

Ιστορική καταγραφή

Οι ποικιλίες καρυδιών είναι πολλές κατά την αρχαιότητα και απαντώνται με τα ονόματα: βασιλικά η περσικά, κασταναϊκά κ.α. Αναφέρονται και καρύδια Καρύστου. Όπως και σήμερα τρώγονται ως ξηρός καρπός και χρησιμοποιούνται και στη παρασκευή διαφόρων γλυκών.

Περιοχή που εντοπίζεται

Κισσός, Μούρresi, Ανήλιο, Αγ. Δημήτριος, Πουρί, Μακρυρράχη, Τσαγκαράδα, Ζαγορά, Δράκεια, Άγιος Λαυρέντιος, Άγιος Βλάσιος, Νεοχώρι, Ξουρίχι, Κισσός, Πουρί και Μηλιές, Πορταριά, Μακρυνίτσα, Αργαλαστή, Λαύκος.

Είδος εκμετάλλευσης

Δεν γίνεται εντατική εκμετάλλευση των καρυδεώνων. Τα καρύδια χρησιμοποιούνται ως ξηρός καρπός στη ζαχαροπλαστική. Κυρίως όμως ο τρυφερός καρπός με το περίβλημα του σε χρώμα πράσινο που συλλέγετε τον Ιούνιο χρησιμοποιείτε για την παρασκευή γλυκού του κουταλιού.

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Η ψίχα ή σαν γλυκό κουταλιού.

Καλλιεργητικές μέθοδοι

Δεν γίνονται ιδιαίτερες καλλιεργητικές φροντίδες ώστε η καλλιέργεια να πλησιάζει αυτή της βιολογικής. Τα περισσότερα κτήματα είναι ξηρικά και δεν εφαρμόζονται λιπαντικές αγωγές και κατεργασίες του εδάφους.

Φυτοπροστασία

Η καρυδιά δεν παρουσιάζει ιδιαίτερα προβλήματα στην φυτοπροστασία. και συνήθως δεν γίνονται επεμβάσεις με φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Γενικά όμως σαν γενικές αρχές για την φυτοπροστασία της καρυδιάς μπορούμε να αναφέρουμε ότι: Ως κυριότερος εχθρός είναι η Καρπόκαψα η οποία αντιμετωπίζεται με 2-3 ψεκασμούς κάλυψης με ρυθμιστές ανάπτυξης. Από ασθένειες αναφέρεται η Μαύρη κηλίδωση, για την οποία γίνονται 4-5 ψεκασμοί με χαλκούχα.

Παραγόμενο προϊόν

Η λευκή ψύχα και ο τρυφερός πράσινος καρπός (για γλυκό)

Μορφή εμπορίας προϊόντος

Η εμπορία γίνεται ατομικά από τους παραγωγούς, σε λαϊκές αγορές ή σε εργαστήρια παραγωγής γλυκών

Συσκευασία

Γίνεται συσκευασία σε σακιά

Εμπορία προϊόντος:

Δεν γίνεται κάποια μορφή οργανωμένης εμπορίας του προϊόντος λόγω της μικρής ποσότητας παραγωγής του.

Ανταγωνιστικότητα

Τα καρύδια Πηλίου δεν παρουσιάζουν ανταγωνιστικότητα σε σχέση με τα άλλα προϊόντα της περιοχής παρέμβασης λόγω του τρόπου εκμετάλλευσής τους. Η μέση ετήσια παραγωγή «Καρυδιών Πηλίου» κατά την τριετία 1990-92 ήταν 307 τόνοι και οι καλλιεργούμενες εκτάσεις έφθασαν τα 632 στρέμματα. Το 94% των εκτάσεων είναι ξηρικές, ενώ το υπόλοιπο ποτιστικές. Η παραγωγή και η έκταση αντιστοιχούν στο 2% του συνόλου της παραγωγής της χώρας.

Το Καρύδι Πηλίου είναι εξαιρετικής ποιότητας και η σωστότερη οργάνωση της παραγωγής και εμπορίας του θα δώσει ώθηση στο προϊόν.

4.1.5. Κάστανα Πηλίου

Είναι φυτό φυλλοβόλο ύψους 10-30 μέτρα. Το κύριο χαρακτηριστικό της καστανιάς Πηλίου είναι ο μεγάλος σε μέγεθος καρπός του.

Ιστορική καταγραφή

Τα κάστανα, γνωστά κατά την αρχαιότητα ως κασταναικά κάρνα, τρώγονται ψητά η βραστά όπως και σήμερα. Στο Βυζάντιο χρησιμοποιούσαν τα κάστανα στην μαγειρική (γέμιση για κοτόπουλο και γαλοπούλα)

Περιοχή που εντοπίζεται

Κισσός, Μούρresi, Ανήλιο, Αγ. Δημήτριος, Πουρί, Μακρυρράχη, Τσαγκαράδα, Ζαγορά, Ξουρίχι, Καλαμάκι, Λαμπινού, Μακρινίτσα και Πορταριά

Είδος εκμετάλλευσης

Δεν γίνεται εντατική μορφή εκμετάλλευσης

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Βραστά ή ψητά

Καλλιεργητικές μέθοδοι

Οι εκτάσεις με καστανιές της περιοχής παρέμβασης είναι ξηρικές και δεν εφαρμόζεται κάποιο πρόγραμμα λίπανσης όπως επίσης δεν γίνονται και επεμβάσεις εδαφοκατεργασίας και κλαδεμάτων. Θα μπορούσε να χαρακτηρίσει κανείς την καλλιέργεια των καρυδιών σαν βιολογική.

Φυτοπροστασία

Για την φυτοπροστασία της καστανιάς, όταν αυτή εφαρμόζεται, γίνονται 1-2 ψεκασμοί κάλυψης, με ρυθμιστές ανάπτυξης για την αντιμετώπιση της καρπόκαψας.

Παραγόμενο προϊόν

Το παραγόμενο προϊόν είναι ο καρπός με σκληρό σκούρο περίβλημα και χνουδωτό δεύτερο φλούδι. Ο καρπός είναι χρώματος υπόλευκου και γλυκιάς γεύσης, μεγάλου μεγέθους (3-4 εκατ.) το βάρος κατά μέσο όρο είναι 20-30 γρ.

Μορφή εμπορίας προϊόντος:

Η εμπορία του προϊόντος γίνεται ατομικά από παραγωγούς σε λαϊκές αγορές και εμπορείους, ενώ μέρος της παραγωγής διατίθεται επίσης ατομικά σε εργαστήρια παραγωγής γλυκών.

Συσκευασία

Το προϊόν συσκευάζεται σε σάκους, αφού αρχικός αφαιρεθούν τα ακανθώδη περιβλήματα του καρπού.

Εμπορία προϊόντος:

Δεν υπάρχει οργανωμένη μορφή εμπορίας του προϊόντος.

Ανταγωνιστικότητα:

Η παραγωγή των καστώνων Πηλίου το 1992 ήταν 504 τόνοι σε καλλιεργούμενη ξηρική έκταση 10.440 στρεμμάτων. Η παραγωγή αυτή αποτελεί το 5% της συνολικής ποσότητας στη χώρα. Η εντατικότερη εκμετάλλευση της καστανικαλλιέργειας σε συνδυασμό με την βελτίωση της εμπορίας θα κάνουν το κάστανο Πηλίου ποιο ανταγωνιστικό.

4.1.6. Κονσερβολιά Πηλίου

Olea eurorea. Η ποικιλία κονσερβολιά είναι άριστο προϊόν από πλευράς αντοχής, γεύσης και χρώματος. Είναι προϊόν ΠΟΠ

Ιστορική καταγραφή

Η ελαικαλλιέργεια στο Πήλιο ανάγεται στους χρόνους της Τουρκοκρατίας. Το Βουνό των Κενταύρων είναι κατάφυτο από ελαιόδενδρα και είναι φημισμένοι οι ελαιώνες του Πηλίου που συνθέτουν ένα όμορφο τοπίο σε όλο το μήκος και πλάτος της οροσειράς από την κορυφογραμμή έως την θάλασσα. Ο ελαιώνας του Πηλίου ο παρουσιάζει έντονο παραγωγικό, αισθητικό και οικολογικό ενδιαφέρον. Τα ελαιόδενδρα είναι εμβολιασμένα επί τόπου σε αγριελιές ηλικίας άνω των τριακοσίων ετών. Έτσι μετά το μπόλιασμα των αγριελιών στο πιο πυκνά καλλιεργημένο μέρος του Πηλίου και μάλιστα μέσα σε κάποια από τα πιο απομακρυσμένα ελαιοπερίβολα είχαν κτιστεί και τα πρώτα καλύβια των ελαιοκαλλεργητών. Οι κάδες για ελιές σώζονται μέχρι σήμερα. Εκεί συντηρούνται οι ελιές από τους ίδιους τους παραγωγούς.

Περιοχή που εντοπίζεται

Σε όλους τους δήμους και κοινότητες της περιοχής παρέμβασης

Είδος εκμετάλλευσης

Μη εντατική εκμετάλλευση.

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Βρώσιμη επιτραπέζια ελιά

Καλλιεργητικές μέθοδοι

Η καλλιεργητική τεχνική προσιδιάζει στην παραγωγή με βιολογικό τρόπο στο σύνολο της. Η χημική είναι πολύ περιορισμένη. Το άζωτο χορηγείται μέχρι 1 μονάδα κατ έτος κυρίως υπό μορφή ασβεστούχου νιτρικής αμμωνίας. Ο φώσφορος χορηγείται μέχρι 0,5 μονάδες ανά δένδρο και ανά διετία υπό μορφή υπερφοσφορικού. Το κάλιο μέχρι 1 μονάδα ανά διετία υπό μορφή θειικού καλίου.

Η λίπανση αφορά κυρίως ποτιστικούς ελαιώνες. Στους ξηρικούς ελαιώνες που είναι ο κύριος όγκος παραγωγής, η χημική λίπανση είναι περιορισμένη, περιστασιακή και γίνεται ανά διετία.

Η άρδευση γίνεται με τρεχούμενα επιφανειακά νερά καλής ποιότητας κατά δένδρο 3-5 φορές ανά έτος. Μηχανική κατεργασία εδάφους δεν γίνεται. Η ζιζανιοκτονία είναι σπάνια, απλά γίνεται χορτοκοπή.

Η συγκομιδή γίνεται με το χέρι ή με ραβδισμό και ταυτόχρονη χρήση ελαιοδικτύων και ελαιοπάνων. Η εποχή συγκομιδής είναι το Νοέμβριο και Δεκέμβριο

Φυτοπροστασία

Η καταπολέμηση του Δάκου σε όλη τη ζώνη καλλιέργειας γίνεται με δολωματικούς ψεκασμούς από εδάφους με βιολογικές μεθόδους ή χωρίς καμία καταπολέμηση.

Παραγόμενο προϊόν

Βρώσιμη επιτραπέζια ελιά, η οποία συντηρείται σε διάλυμα άλμης 8-10% και υποβοηθείται από την οξύτητα των οργανικών οξέων που παράγονται από ζυμώσεις που γίνονται στις δεξαμενές.

Μορφή εμπορίας προϊόντος

Η μαύρη κονσερβολιά Πηλίου εμπορεύεται σε συσκευασίες όπου περιέχουν και διάλυμα άλμης και στις οποίες έχει γίνει ποιοτικός διαχωρισμός με βάση το μέγεθος της ελιάς.

Συσκευασία

Γίνεται συσκευασία των 150 Kg σε πλαστικά βαρέλια καθώς και σε μικρότερες συσκευασίες των 2-13 Kg σε πλαστικά βαρέλια, λευκοσίδερα δοχεία και σε συσκευασίες τύπου vacuum.

Εμπορία προϊόντος

Ο κύριος όγκος της εμπορίας του προϊόντος γίνεται μέσω των βιοτεχνιών επεξεργασίας βρώσιμων ελαίων, οι οποίες φτάνουν τις 31 στο Νομό. Μέρος επίσης της παραγωγής

διατίθεται και ατομικά από παραγωγούς, που διαθέτουν κάδους και έχουν την τεχνογνωσία.

Ανταγωνιστικότητα

Η κανσερβολία Πηλίου παρουσιάζει μεγάλη ανταγωνιστικότητα λόγω της μοναδικότητας των ποιοτικών του χαρακτηριστικών αλλά και λόγω του χαρακτηρισμού της ως προϊόν ΠΟΠ. Η βελτίωση της συσκευασίας, τυποποίησης και εμπορίας θα δώσει μεγαλύτερη ανταγωνιστικότητα στο προϊόν.

4.1.7. Μανιτάρια Πηλίου

Ogouricus pleneudus, αυτοφυές σαπροφυτικό στα δάση, ποικιλίες Νερατζάκια Πηλίου, βασίλες – βασιλικές Πηλίου (*Leccinum douriusculum*), γουργουλιάνες Πηλίου (*Amanita rubescens*), καλογεράκια Πηλίου (*Boletus aereus*), αλεπόπορπορδες και κουμαρίτες

Ιστορική καταγραφή

Τα μανιτάρια είναι γνωστά από την αρχαιότητα καθώς αποτελούσαν εκλεκτό έδεσμα. Τα μανιτάρια Πηλίου είναι ιδιαίτερα νόστιμα εξαιτίας των εδαφοκλιματικών συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή.

Περιοχή που εντοπίζεται

Ζώνης αείφυλλων(αλεπόπορπορδες, κουμαρίτες): Νεοχώρι, Άφυσσος, Συκή (εντός των τεχνικών συστάδων *Pinus brutia*)

Ζώνης καστανιάς οξιάς (Νερατζάκια Πηλίου, βασίλες – βασιλικές Πηλίου, γουργουλιάνες Πηλίου, καλογεράκια Πηλίου): Δήμος Μουρεσίου, Ζαγοράς, Μηλεών, Αρτέμιδας, Αγριάς, Πορταριάς, Μακρινίτσας

Είδος εκμετάλλευσης

Δεν γίνεται κάποιο είδος εκμετάλλευσης, μιας και γίνεται συλλογή των αυτοφυών τα οποία τοποθετούνται σε ψάθινα καλάθια.

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Τα μανιτάρια τρώγονται βραστά, ψητά ή τηγανιτά

Καλλιεργητικές μέθοδοι

Το προϊόν είναι συλλεγόμενο

Φυτοπροστασία

Δεν αφορά το προϊόν

Παραγόμενο προϊόν

Νωπό μανιτάρι

Μορφή εμπορίας προϊόντος

Το συλλεγόμενο αυτοφυές μανιτάρι Πηλίου εμπορεύεται νωπό κομμένο ή άκοπο

Συσκευασία

Το Προϊόν δεν συσκευάζεται

Εμπορία προϊόντος

Η εμπορία γίνεται ατομικά από παραγωγούς που τα συλλέγουν από τα δάση

Ανταγωνιστικότητα

Γεγονός αποτελεί ότι όλο και περισσότερο μπαίνουν στη διατροφή μας τα μανιτάρια. Το ενδιαφέρον για νέες γεύσεις, συνδυασμένες με καλή ποιότητα, υψηλή διατροφική αξία και ασφάλεια, ανοίγει νέες προοπτικές για την συστηματική και κερδοφόρο παραγωγή τους σε πρωτοπόρους επιχειρηματίες.

4.1.8. Μήλα Ζαγοράς Πηλίου

Ζαγορίν, Purus Malus, ποικιλία Starking – Delicious. Τα μήλα Πηλίου είναι ανθεκτικά εύγευστα και αρωματικά.

Ιστορική καταγραφή

Η καλλιέργεια της μηλιάς είναι γνωστή από τους προϊστορικούς χρόνους. Ο Όμηρος αναφέρει τη μηλιά. Ο Θεόφραστος αναφέρει επίσης, πολλές ποικιλίες του δένδρου (άγρια, γλυκιά, δίφορος, εαρινή, ονίβλαστος, πρωϊβλαστος). Τους μηλεώνες ή μηλώνες τους προστάτευαν οι Μηλιάδες οι επιμηλίδες νύμφες. Από τα μήλα παράγονται ο μηλίτης οίνος, όπως αναφέρει ο Πλούταρχος και ο Στράβων. Ο Συνεταιρισμός Ζαγοράς καλλιεργεί την ποικιλία Starking – Delicious από μακροχρόνια παράδοση.

Περιοχή που εντοπίζεται

Στα διοικητικά όρια του Δήμου Ζαγοράς

Είδος εκμετάλλευσης

Γίνεται εντατική εκμετάλλευση των μηλεώνων

Συνήθης τρόπος κατανάλωσης

Νωπό φρούτο

Καλλιεργητικές μέθοδοι

Στους μηλεώνες εφαρμόζεται η κοινή καλλιεργητική τεχνική.

Λίπανση: Γίνεται αρχικός βασική λίπανση με σύνθετο λίπασμα (κυρίως 11-15-15) και οργανική σε μερικές περιπτώσεις με κοπριά αιγοπροβάτων. Λίπανση γίνεται επίσης των Απρίλιο με Ασβεστούχο Νιτρική ενώ γίνονται και διαφυλικοί ψεκασμοί με κάλιο των Ιούνο. Η λίπανση γίνεται με διασπορά με το χέρι και ενσωμάτωση με φρέζα.

Η ζιζανιοκτονία γίνεται με εφαρμογή roundup το Μάιο καθώς και κοπή με χορτοκοπτικό τον Ιούνιο - Ιούλιο.

Άρδευση γίνεται με επιφανειακά καλή ποιότητας νερά με την μέθοδο της κατάκλισης με αυλάκια. Γίνονται 4-5 αρδεύσεις ξεκινώντας τον Αύγουστο.

Κλαδέματα: τον Ιανουάριο – Φεβρουάριο έχουμε το κλάδεμα καρποφορίας, τον Ιούνιο γίνεται αφαίρεση της ταχυφυούς βλάστησης ενώ τέλος το Νοέμβριο γίνεται το κυρίως κλάδεμα.

Αραίωμα: γίνεται με αφαίρεση καρπών των Ιούνιο – Ιούλιο

Συγκομιδή: γίνεται με το χέρι τέλος Σεπτεμβρίου.

Φυτοπροστασία:

Ξεκινάει τον Μάρτιο με χειμερινούς πολτούς και συνεχίζεται των Απρίλιο – Μάρτιο με ψεκασμούς για φουζικλάδιο με χαλκούχα σκευάσματα. Οι ψεκασμοί για την καρπόκαψα, που αποτελεί και τον κυριότερο εχθρό της μηλιάς, ξεκινούν τον Ιούνιο μέχρι τον Ιούλιο.

Παραγόμενο προϊόν

Νωπό κόκκινο μήλο

Μορφή εμπορίας προϊόντος

Το προϊόν εμπορεύεται νωπό, συσκευασμένο και διαχωρισμένο σε ποιοτικές κατηγορίες.

Συσκευασία

Το προϊόν αφού διαχωριστεί σε ποιοτικές κατηγορίες στις εγκαταστάσεις του συνεταιρισμού Ζαγοράς, συσκευάζεται σε χαρτοκιβώτια ή πλαστικές κλούβες.

Εμπορία προϊόντος

Η εμπορία των μήλων Ζαγορίν γίνεται αποκλειστικά από τον Αγροτικό συνεταιρισμό Ζαγοράς, ο οποίος διαθέτει τα μήλα μέσα από ένα οργανωμένο δίκτυο πωλήσεων στο εσωτερικό της χώρας αλλά και σε προορισμούς του εξωτερικού.

Ανταγωνιστικότητα

Το προϊόν είναι άκρος ανταγωνιστικό, μιας και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά που του προσδίδουν οι εδαφοκλιματικές συνθήκες του Πηλίου, το κάνουν ασυναγώνιστο στην αγορά. Η ανταγωνιστικότητα του προϊόντος πιστεύεται ότι θα αυξηθεί με την προώθηση και προβολή του Μήλου Πηλίου.

4.2 Τεύχος προδιαγραφών – Φάκελος υποψηφιότητας για προϊόντα ποιότητας

Ο Χαρακτηρισμός των προϊόντων σαν προϊόντα ποιότητας, περνάει μέσα από ένα σύνολο προδιαγραφών, απαιτήσεων και διαδικασιών τα οποία μετά την ικανοποίηση τους μπορούν να οδηγήσουν σε πιστοποίηση του προϊόντος ως προϊόν ποιότητας. Οι διαδικασίες και οι προδιαγραφές περιγράφονται σε κάθε ένα από το παρακάτω συστήματα ποιότητας (Βιολογική Γεωργία, Ολοκληρωμένη Διαχείριση Παραγωγής και ISO). Στην συνέχεια αναλύονται οι προδιαγραφές και το σύνολο των παραμέτρων που απαιτούνται για την δημιουργία φακέλου υποψηφιότητας των παραπάνω συστημάτων.

4.2.1. Βιολογική γεωργία και παραγωγή.

Οι αρχές για την βιολογική παραγωγή των γεωργικών προϊόντων περιλαμβάνονται στον Κανονισμό (ΕΟΚ) 2092/91 και τον συμπληρωματικό Κανονισμό 1804/1999 για τα κτηνοτροφικά προϊόντα, περί του βιολογικού τρόπου παραγωγής γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και στα είδη διατροφής. Ο Κανονισμός προσδιορίζει τους κανόνες παραγωγής, την μέγιστη περιεκτικότητα σε ορισμένες ουσίες, το σύστημα ελέγχου και τις ενδείξεις ποιότητας που πρέπει να πληρούν τα γεωργικά προϊόντα που προορίζονται για την διατροφή, ώστε να αποκτούν το δικαίωμα της σήμανσης, ως "βιολογικά".

Οι βασικές αρχές, που περιλαμβάνονται στον Κανονισμό, πρέπει να έχουν εφαρμοσθεί στα αγροτεμάχια, κατά τη διάρκεια της περιόδου μετατροπής τουλάχιστον τρία έτη πριν τη σπορά ή, στην περίπτωση των πολυετών καλλιεργειών εκτός από τα λιβάδια, τουλάχιστον τρία έτη πριν την πρώτη συγκομιδή των προϊόντων, όπως τα μη μεταποιημένα φυτικά γεωργικά προϊόντα και τα προϊόντα ανθρώπινης διατροφής που αποτελούνται κατά κύρια λόγο από ένα ή περισσότερα συστατικά φυτικής προέλευσης.

Προϋπόθεση για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων αποτελεί η τήρηση αρχείων από τον παραγωγό με την καταγωγή, τη φύση, τις ποσότητες των πρώτων υλών που χρησιμοποιεί, αλλά και τους παραλήπτες των γεωργικών προϊόντων που παράγει.

Οι προϋποθέσεις για την παραγωγή βιολογικών προϊόντων στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις αφορούν τη λίπανση και τη φυτοπροστασία και στις εκμεταλλεύσεις μεταποίησης, που παράγουν φυτικά προϊόντα, αφορούν τις μεθόδους και τις τεχνικές

ΑΝ.Ε.Μ. Α.Ε

μεταποίησης και συσκευασίας, οι οποίες πρέπει να είναι σύμφωνες με την Κοινοτική ή την Εθνική Νομοθεσία για τα τρόφιμα.

Με λίγα λόγια, η βιολογική γεωργία χρησιμοποιεί ήπιες τεχνικές καλλιέργειας και προϊόντα φυτοπροστασίας και λίπανσης, που δεν αποτελούν κίνδυνο για το περιβάλλον, αξιοποιώντας τις σύγχρονες κατακτήσεις της επιστήμης, της εμπειρίας και της ντόπιας παράδοσης. Στο σημείο αυτό χρειάζεται να διευκρινιστεί ότι η βιολογική παραγωγή δε θα πρέπει να ταυτίζεται με την παραδοσιακή γεωργία, καθώς δεν αποτελεί επιστροφή στη «λίθινη εποχή», όπως συχνά της καταλογίζεται, όπως επίσης και με την πλήρη εγκατάλειψη των καλλιεργειών (ακαλλιέργεια), αλλά μπορεί και αξιοποιεί κάθε καινούργια επιστημονική γνώση, στο βαθμό που αυτή λειτουργεί σε αρμονία με τις φυσικές διαδικασίες και όχι ενάντιά τους.

Βασίζεται δηλαδή σε μια διαφορετική φιλοσοφία από εκείνη της συμβατικής γεωργίας που αντιπροσωπεύει σήμερα τον κλασικό τρόπο παραγωγής γεωργικών προϊόντων επιδιώκοντας τη μεγιστοποίηση των αποδόσεων με εντατική καλλιέργεια και υψηλές κατά κανόνα εισροές χημικών λιπασμάτων και γεωργικών φαρμάκων.

Τέλος, η βιολογική γεωργία πρέπει να διαφοροποιείται και από την ολοκληρωμένη γεωργία που έχει ήδη υιοθετηθεί από πολλούς παραγωγούς της κεντρικής και βόρειας Ευρώπης, μια πιο ήπια μορφή γεωργίας στην οποία οδηγείται τελευταία η συμβατική, κάτω από τη γενικότερη κατακραυγή για αλόγιστη χρήση χημικών προϊόντων στη γεωργική πράξη.

Βέβαια κάποιες από τις αρχές της ολοκληρωμένης γεωργίας, όπως η χρήση ήπιων καλλιεργητικών τεχνικών ή η επιλογή και καλλιέργεια των ειδών εκείνων που προσαρμόζονται καλά σε μια περιοχή, υιοθετούνται, σε γενικές γραμμές, και από τη βιολογική γεωργία. Ταυτόχρονα όμως υπάρχουν και σοβαρότατες, νομοτελειακές θα έλεγε κανείς διαφοροποιήσεις μεταξύ τους, όπως το γεγονός ότι στη βιολογική γεωργία δεν επιτρέπεται η χρήση οποιουδήποτε συνθετικού χημικού μέσου, κάτι που δεν ισχύει βέβαια στην ολοκληρωμένη γεωργία, όπου αυτό που βασικά επιδιώκεται είναι η ελαχιστοποίηση των δόσεων των φαρμάκων με την επιλογή του πλέον κατάλληλου χρόνου επέμβασης.

Η Βιολογική Γεωργία σήμερα δεν είναι απλά μια μέθοδος παραγωγής αλλά αποτελεί μια ολοκληρωμένη πρόταση για τη ζωή και αναπτύχθηκε ως μια απάντηση στα προβλήματα της συμβατικής βιομηχανοποιημένης γεωργίας.

Με τη μέθοδο της βιολογικής καλλιέργειας :

- Αντιμετωπίζονται οι αρνητικές επιπτώσεις της εντατικής εξάντλησης των εδαφών κι αυτό επιτυγχάνεται ιδιαίτερα με τη συστηματική αναβάθμιση της γονιμότητας του εδάφους, την ανάπτυξη της βιοποικιλότητας και της συνολικής προστασίας των φυσικών πόρων.
- Η διαχείριση της καλλιεργήσιμης γης διαμορφώνεται σύμφωνα με σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα ως ένα οικοσύστημα, το οποίο εξασφαλίζει μια συνεχή παραγωγή και επάρκεια σε αγροτικά προϊόντα μεγάλης ποιοτικής αξίας - χωρίς υψηλές εισροές και προβληματικά πλεονάσματα.
- Παράλληλα δημιουργούνται στη Βιολογική Γεωργία νέες θέσεις απασχόλησης από τη ζήτηση εργατικού δυναμικού. Για τον λόγο αυτό η Βιολογική Γεωργία είναι μια παρέμβαση στην αγροτική παραγωγή και σηματοδοτεί στα πλαίσια της τοπικής αειφορικής ανάπτυξης μια ήπια γεωργική μέθοδο που θεωρείται ως η σημαντικότερη κατεύθυνση μιας νέας αγροτικής πολιτικής.

Η βιολογική γεωργία αποτελεί μια ενδιαφέρουσα απάντηση σε θέματα ζωτικής σημασίας που αντιμετωπίζει σήμερα ο αγροτικός κόσμος. Το γεγονός αυτό έχει ωθήσει την Ε.Ε. στο να «αγκαλιάσει», τα τελευταία χρόνια, το χώρο των βιοκαλλιεργειών και να θεσμοθετήσει κίνητρα για την παραπέρα εξάπλωσή του.

Έτσι, στην περιβαλλοντική πολιτική της Ε.Ε. συμπεριλαμβάνεται με σαφήνεια η έννοια της βιολογικής γεωργίας και στα πλαίσια του κανονισμού 2078/92 προβλέπονται ενισχύσεις για αγρότες που αποφασίζουν να εφαρμόσουν τις αρχές της, με στόχο πάντα ένα γεωργό, όχι μόνο παραγωγό, αλλά και προστάτη του περιβάλλοντος. Ακόμα, προκειμένου να εξασφαλιστεί η γνησιότητα της βιολογικής παραγωγής και η σήμανση αντίστοιχα ενός προϊόντος ως βιολογικού, η Ε.Ε. έχει εκδώσει και θέσει σε εφαρμογή, από τον Ιούλιο του '91, τον κανονισμό 2092 «σχετικά με το βιολογικό τρόπο παραγωγής

γεωργικών προϊόντων και των σχετικών ενδείξεων στα γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής», ένα κανονισμό που καθιστά πλέον τη βιολογική γεωργία «μέρος του επίσημου σκηνικού της γεωργίας».

ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΣΗΜΑΙΝΕΙ:

Λίπανση μόνο με: αμειψισπορά, χλωρή λίπανση, κοπριά- κομπόστ, εκχυλίσματα φυτών.

Καταπολέμηση εχθρών και ασθενειών μόνο με: εντομοπαγίδες με φυτικά εκχυλίσματα, φυτικά απωθητικά και εντομοκτόνα, θειάφι, απλά χαλκούχα μηκυτοκτόνα.

Καταπολέμηση ζιζανίων μόνο με: επιφανειακή καλλιέργεια εδάφους, θέρισμα, φλόγιστρα, εδαφοκάλυψη, ελεγχόμενη βόσκηση.

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ Η ΧΡΗΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΩΝ - ΧΗΜΙΚΩΝ: λιπασμάτων, παρασιτοκτόνων, δηλητηρίων, ζιζανιοκτόνων, αντιβιοτικών.

ΚΑΝΟΝΕΣ ΒΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΣΤΙΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΕΙΣ

Λίπανση

Η ευφορία και η βιολογική δραστηριότητα του εδάφους πρέπει να διατηρούνται ή να αυξάνονται στις κατάλληλες περιπτώσεις:

α) με την καλλιέργεια ψυχανθών, με χλωρά λίπανση ή με την καλλιέργεια βαθύρριζων φυτών στα πλαίσια κατάλληλου πολυετούς προγράμματος αμειψισποράς

β) με την ενσωμάτωση στο έδαφος οργανικών αποσυντεθειμένων ή μη ουσιών που παράγονται σε εκμεταλλεύσεις συμμορφούμενες προς τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Μέχρις ότου εγκριθούν κοινοί τεχνικοί κανόνες για τη βιολογική κτηνοτροφία, τα κτηνοτροφικά υποπροϊόντα όπως η κοπριά αγροκτήματος, μπορούν να χρησιμοποιούνται εάν προέρχονται από κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις που τηρούν τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες ή, εάν, δεν υπάρχουν τέτοιοι κανόνες, τη διεθνώς αναγνωρισμένη πρακτική βιολογικής κτηνοτροφίας.

Τα άλλα οργανικά ή ανόργανα λιπάσματα που αναφέρονται στο παράρτημα II (Κοπριά αγροτικών ζώων, αποξηραμένη κοπριά και αφυδατωμένη κοπριά πουλερικών, υγρά απεκκρίματα ζώων, τύρφη, φύκια και προϊόντα φυκιών, κ.λ.π) μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνο στο βαθμό που τα μέσα των στοιχείων α) και β) δεν μπορούν να καλύψουν τις θρεπτικές ανάγκες των φυτών της αμειψισποράς ή της κατεργασίας του

εδάφους.

Για την ενεργοποίηση των οργανικών λιπασμάτων (compost) μπορούν να χρησιμοποιούνται κατάλληλα παρασκευάσματα (βιοδυναμικά παρασκευάσματα) με βάση μικροοργανισμούς ή φυτά.

Φυτοπροστασία

Η καταπολέμηση των παρασίτων, των ασθενειών και των ζιζανίων πραγματοποιείται με την εφαρμογή των ακόλουθων μέτρων:

- επιλογή των κατάλληλων ειδών και ποικιλιών,
- κατάλληλο πρόγραμμα αμειψισποράς,
- μηχανικές μέθοδοι καλλιέργειας,
- προστασία των φυσικών εχθρών των παρασίτων με τη λήψη κατάλληλων μέτρων (π.χ. φράκτες από φυτά, φωλιές, διασπορά εχθρών),
- καταστροφή των ζιζανίων με φωτιά.

Τα προϊόντα του παραρτήματος II (Αζαδιραχτίνη, κερί μελισσών, υδρολυόμενες πρωτεΐνες, εκχύλισμα από *Nicotiana tabacum*, φυσικές πυρεθρίνες, ροτενόνη, μικροοργανισμοί, φερομόνες, χαλκός, σαπούνι, παραφινέλαιο, ορυκτέλαιο, θείο κ.λ.π) μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνον σε περιπτώσεις που η καλλιέργεια κινδυνεύει άμεσα.

ΠΟΙΟΣ ΚΑΙ ΠΩΣ ΕΛΕΓΧΕΙ

Στην Ελλάδα υπάρχουν τρεις ιδιωτικοί Οργανισμοί Ελέγχου και Πιστοποίησης Βιολογικών προϊόντων : "ΔΗΩ", "Σ.Ο.Γ.Ε", ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΕ". Οι σχετικές δραστηριότητες υπόκεινται στον βασικό κανονισμό 2092/91 και τις τροποποιήσεις του όπου τίθενται αναλυτικά οι προδιαγραφές (είδη οργανικής λίπανσης, φυτοπροστασία, επεξεργασία και τυποποίηση , εμπορία).

Νομοθετικό πλαίσιο

Η παραγωγή γεωργικών προϊόντων και τροφίμων με βιολογικό τρόπο ρυθμίζεται στην Ε.Ε με τον ΚΑΝ (ΕΟΚ) 2092/91 που συμπληρώθηκε με τον ΚΑΝ (ΕΚ) 1804/99 συμπεριλαμβάνοντας τους κανόνες παραγωγής των κτηνοτροφικών προϊόντων .

Με την ΚΥΑ 332221/11.01.2001 (ΦΕΚ 10Β') όπως τροποποιήθηκε με την ΚΥΑ 351178/26.03.2001 (ΦΕΚ 381Β') που προώθησε ο Υπουργός Γεωργίας προσδιορίζεται η δέσμη των συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή του συστήματος ελέγχου παραγωγής προϊόντων βιολογικής γεωργίας στην Ελλάδα .

Σύμφωνα με αυτή την κοινή Υπουργική απόφαση το Υπουργείο Γεωργίας εγκαθιστά στο εξής σύστημα ελέγχου παραγωγής προϊόντων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας το οποίο διαχειρίζονται οι εξής αρχές:

- Ο Υπουργός Γεωργίας ως αρχή έγκρισης των Οργανισμών ελέγχου,
- Το Υπουργείο Γεωργίας ως εποπτεύουσα αρχή του συστήματος ελέγχου
- Ο Ο.Π.Ε.ΓΕ.Π. - AGROCERT ως αρχή :
  - αξιολόγησης και επίβλεψης των Οργανισμών Ελέγχου
  - χορήγησης ενιαίου εθνικού σήματος αναγνώρισης στα ελληνικά βιολογικά προϊόντα
  - ελέγχου της εμπορίας των προϊόντων βιολογικής γεωργίας.
- Οι εγκεκριμένοι Οργανισμοί ελέγχου οι οποίοι ασκούν τον έλεγχο και την πιστοποίηση των προϊόντων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας καθώς και τον έλεγχο των επιχειρηματιών που εισάγουν τέτοια προϊόντα από τρίτες χώρες.

Τι πρέπει να κάνει ένας παραγωγός, παρασκευαστής ή εισαγωγέας από τρίτες χώρες προκειμένου να έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί την ένδειξη "βιολογικό" στα παραγόμενα, παρασκευαζόμενα ή / και εισαγόμενα γεωργικά προϊόντα και είδη διατροφής:

- Να υπογράψει μια σύμβαση ελέγχου με οποιονδήποτε εγκεκριμένο για το σκοπό αυτό, στην Ελλάδα, Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης. Με τη σύμβαση αυτή υποβάλλει τη γεωργική του εκμετάλλευση/ επιχείρηση στο Σύστημα Ελέγχου.
- Να γνωστοποιήσει στις κατά τόπους Δ/νσεις Γεωργικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων την δραστηριότητα παραγωγής, παρασκευής ή/ και εισαγωγής προϊόντων βιολογικής γεωργίας, συμπληρώνοντας κατά περίπτωση τα παρακάτω έντυπα γνωστοποίησης επιχειρηματία:

- Η συμπλήρωση των εν λόγω εντύπων είναι υποχρεωτική και πρέπει να γίνεται εντός 10 ημερών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης ελέγχου με εγκεκριμένο Οργανισμό Ελέγχου και Πιστοποίησης.

Βιολογικές καλλιέργειες περιοχής παρέμβασης

Οπωροφόρα	11
Ελιές εντ.	284
Αρωματικά	208
Ελιές εκτ.	452,5
Μηλιές	47,5
Ροδ.-Αχλαδιές	3
Δαμασκ.-Βατομ.	5
Αμυγδαλιές	178
Καρυδιές	10,5
Οπωροφόρα	5
Κηπευτικά	2
Κάστανα	1
Αμπέλι	18,5
Σιτηρά	10

Μορφές εμπορίας- συσκευασίας

Στην περιοχή παρέμβασης δεν υπάρχει οργανωμένο δίκτυο εμπορίας βιολογικών προϊόντων. Η τοπική διακίνηση των προϊόντων γίνεται από απευθείας διανομή σε μανάβικα της περιοχής (υπάρχει το κατάστημα πράσινη αγορά στον Βόλο που διακινεί μόνο βιολογικά προϊόντα), σε εμπόρους της Αθήνας και Θεσσαλονίκης, στις πιστοποιημένες εταιρίες διακίνησης βιολογικών προϊόντων (Βιοζέυς και Βιοφύση) αλλά και ατομική διάθεση σε λαϊκές αγορές.

Τα βιολογικά προϊόντα οφείλουν να πωλούνται απευθείας, σε σφραγισμένες συσκευασίες, από τον παραγωγό ή παρασκευαστή στον τελικό καταναλωτή ή διατίθενται στο εμπόριο ως προσυσκευασμένα τρόφιμα. Σε περίπτωση απευθείας πώλησης από τον παραγωγό ή παρασκευαστή στον τελικό καταναλωτή, δεν απαιτείτε σφραγισμένη συσκευασία όταν η συσκευασία επιτρέπει το σαφή και αδιαμφισβήτητο διαχωρισμό. Τα προϊόντα στη σήμανση φέρουν το όνομα του παραγωγού, του παρασκευαστή ή του πωλητή καθώς και το όνομα ή τον κωδικό του οργανισμού ελέγχου.

Τυποποίηση και συσκευασία των βιολογικών προϊόντων της περιοχής παρέμβασης δεν γίνεται, τα προϊόντα οδηγούνται στους παραπάνω αποδέκτες σε μεγάλες συσκευασίες που διαφοροποιούνται ανάλογα με την φύση του προϊόντος.

Ανταγωνιστικότητα

Η βιολογική καλλιέργεια έχει προοπτικές ανάπτυξης στη χώρα μάς, εάν ληφθεί υπόψη ότι τα βιολογικά προϊόντα έχουν διεισδύσει στην αγορά τροφίμων και αποτελούν γεγονός τόσο για τον παραγωγό, όσο και για τον καταναλωτή. Πάντως, στη χώρα μας είναι αξιοσημείωτο το γεγονός, ότι η εντυπωσιακή αύξηση της ανάπτυξης δεν συνοδεύτηκε από την αύξηση της εμπορίας τους, με αποτέλεσμα ο καταναλωτής να μη βρίσκει πάντοτε στην αγορά βιολογικά προϊόντα.

Μεγάλος αριθμός ερευνών δείχνει ότι υπάρχει ενδιαφέρον από την πλευρά των καταναλωτών για βιολογικά προϊόντα. Επίσης, ο τρόπος ζωής του σημερινού ανθρώπου, με λιγοστό διαθέσιμο χρόνο, έχει καθιερώσει καταναλωτικές συνήθειες για προϊόντα που προστατεύουν την υγεία του. Περιοριστικό, όμως, παράγοντα παίζουν οι υψηλές τιμές των βιολογικών προϊόντων και όχι η ποιότητα τους.

4.2.2. Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παραγωγής

Είναι το σύστημα διασφάλισης ποιότητας στον πρωτογενή τομέα που στοχεύει στην παραγωγή ασφαλών και υγιεινών αγροτικών προϊόντων, χωρίς υπολειμματικότητα φυτοφαρμάκων, χωρίς υπερκατανάλωση λιπασμάτων, με πλήρως ελεγχόμενες και καταγεγραμμένες διαδικασίες, χωρίς να διαταραχθεί το περιβάλλον, με τήρηση των απαιτήσεων και των προδιαγραφών. Ο σκοπός λοιπόν είναι η άσκηση της γεωργίας με όρους που σέβονται την υγεία και ασφάλεια του καταναλωτή, την ποιότητα των προϊόντων και ταυτόχρονα προάγουν την προστασία του περιβάλλοντος.

Τρόποι Εφαρμογής του Συστήματος

Η δέσμευση όλων των εμπλεκόμενων για συμμόρφωση με τους κανονισμούς, την νομοθεσία και τις προδιαγραφές των γεωργικών προϊόντων. Η ανάπτυξη διαδικασιών που προστατεύουν το περιβάλλον όπως την αειφορία του εδάφους, το νερό (υδροφόρο ορίζοντα), την βιοποικιλότητα (σύνθεση χλωρίδας & πανίδας, τροφική αλυσίδα κλπ), τους φυσικούς πόρους (εξάντληση πηγών ενέργειας κλπ). Η κατανόηση των νομικών απαιτήσεων και η συνεχής ενημέρωση για την ισχύουσα νομοθεσία που καθορίζει τις προδιαγραφές για την καταλληλότητα και την ποιότητα των παραγομένων από την γεωργική εκμετάλλευση προϊόντων.

Τρόποι Υλοποίησης του Συστήματος

- Πολλαπλασιαστικό υλικό: επιβεβαίωση ότι οι σπόροι που θα χρησιμοποιηθούν είναι υγιείς και δεν προέρχονται από γενετική τροποποίηση.
- Διαχείριση του εδάφους: τεκμηρίωση των παρεμβάσεων στο έδαφος που θα καλλιεργηθεί, όπως μέτρηση της οργανικής ουσίας, μηχανική κατεργασία, συμπίεση ή διάβρωση του εδάφους, αμειψισπορά, χημική απολύμανση.
- Λίπανση των φυτών: σχέδιο λίπανσης που θα περιλαμβάνει τις πραγματικές απαιτήσεις σε θρεπτικά συστατικά, τις συστάσεις για την ποσότητα και τον τύπο του λιπάσματος, τον χρόνο και την συχνότητα εφαρμογής των λιπασμάτων (βάση εδαφολογικής ανάλυσης ή φυλλοδιαγνωστικής), τον υπολογισμό των νιτρικών και φωσφορικών κλπ.

- Άρδευση: σχέδιο διαχείρισης του νερού, υπολογισμός των απαιτήσεων σε νερό, καθορισμός της μεθόδου άρδευσης και ποιότητα του αρδευτικού νερού.
- Φυτοπροστασία: σχέδιο διαχείρισης φυτοπροστασίας, επιλογή φυτοπροστατευτικού μέσου, καταγεγραμμένες συστάσεις για τον τύπο, την ποσότητα και το χρόνο εφαρμογής του μέσου φυτοπροστασίας βάση των γεωργικών προειδοποιήσεων και καθορισμός των μέσων ατομικής προστασίας, τεκμηριωμένες αναλύσεις υπολειμματικότητας φυτοπροστατευτικών μέσων.
- Συγκομιδή: χρόνος και τρόπος συγκομιδής

Η ολοκληρωμένη διαχείριση εμπεριέχει την πρόληψη και τον έλεγχο εχθρών και ασθενειών και την καταπολέμηση των ζιζανίων με τη χρήση όλων των διαθέσιμων βιολογικών, χημικών, καλλιεργητικών και άλλων μεθόδων με σκοπό την επικερδή και αποτελεσματική παραγωγή, που δεν διαταράσσει την ισορροπία της φύσης και προστατεύει το περιβάλλον.

Η Ολοκληρωμένη Καταπολέμηση αποσκοπεί στην μείωση των δυσμενών επιδράσεων της χημικής μεθόδου καταπολέμησης και στην παραγωγή προϊόντων υψηλής ποιότητας, με τα λιγότερα δυνατόν υπολείμματα και με την ελάχιστη δυνατή επιβάρυνση του περιβάλλοντος απ' αυτά. Το σύστημα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης είναι ένα σύστημα οργάνωσης μιας γεωργικής εκμετάλλευσης που εμπεριέχει μεταξύ άλλων την Ορθή Γεωργική Πρακτική, την Ασφάλεια και Υγιεινή των εργαζομένων, και την Ασφάλεια Προϊόντων.

Η χρησιμοποίηση των παρασιτοκτόνων ουσιών, γίνεται μόνο όταν οι άλλες εναλλακτικές μέθοδοι δεν είναι αποτελεσματικές και με την προϋπόθεση αυτές να έχουν εκλεκτική δράση και να διασφαλίζουν την προστασία των ωφέλιμων και την ασφάλεια του εφαρμοστή. Φυτοπροστατευτικά προϊόντα, όπως φερομόνες, άλλες ελκυστικές ουσίες και εντομοπαγίδες, χρησιμοποιούνται ευρέως σ' αυτό τον τρόπο καταπολέμησης.

Η πρόληψη της εμφάνισης ενός εχθρού ή μιας ασθένειας, έχει μεγάλη σημασία στην εφαρμογή της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας και στη μείωση της έντασης μιας προσβολής και καθορίζεται σε μεγάλο βαθμό από την εφαρμογή των Γεωργικών Προειδοποιήσεων. Ο καθορισμός του σωστού χρόνου παρέμβασης με την παρακολούθηση των πληθυσμών, τη στάθμιση της ανεκτής πυκνότητας και των ορίων

επέμβασης για τους εχθρούς μιας καλλιέργειας, αποτελεί κύριο σημείο για την Ολοκληρωμένη Καταπολέμηση.

Στη συνέχεια ο συχνός έλεγχος στην καλλιέργεια είναι αποφασιστικής σημασίας για την ορθολογική αντιμετώπιση των προβλημάτων φυτοπροστασίας. Ο σωστός σχεδιασμός Προγράμματος Φυτοπροστασίας αποτελεί βασικό στοιχείο της επιτυχίας της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης.

Μέτρα και μέσα της Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας

Επιλογή κατάλληλων ειδών και ποικιλιών

Τα καλλιεργούμενα είδη και ποικιλίες πρέπει να είναι όσο το δυνατόν προσαρμοσμένα στις εδαφοκλιματικές συνθήκες και όσο το δυνατόν ανθεκτικά στους εχθρούς και τις ασθένειες.

Καλλιεργητικά και προληπτικά μέτρα

- Αμειψισπορά
- Αγρανάπαυση
- Αλλαγή του τρόπου ή του χρόνου φύτευσης ή συγκομιδής
- Φύτευση φυτών-παγίδων
- Διατήρηση πληθυσμών ωφέλιμων στον αγρό
- Καλλιέργεια του εδάφους και ιδιαίτερα το όργωμα και το σκάψιμο
- Καταστροφή και απομάκρυνση των υπολειμμάτων της προηγούμενης Καλλιέργειας

- Ορθή χρήση του νερού και λιπασμάτων
- Αποφυγή της χρήσης μολυσμένου νερού στην άρδευση
- Χρήση υγιών ή και ανθεκτικών φυτών
- Αποφυγή αναπαραγωγής και διασποράς των ζιζανίων
- Έγκαιρη εκτέλεση των καλλιεργητικών εργασιών

ΦΥΤΟΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

Μηχανικά και άλλα μέτρα

- Συλλογή ή παγίδευση επιβλαβών εντόμων (με χρωμοπαγίδες κόλλας, φερομονικές παγίδες και άλλους τρόπους) και μηχανική σύνθλιψη αυτών
- Προστασία των φυσικών εχθρών των παρασίτων μέσω της εξασφάλισης συνθηκών που να τους ευνοούν (φυτικοί φράκτες, τόποι φωλιάσματος κ.λ.π.)
- Κάλυψη εδάφους με πλαστικό για την παρεμπόδιση της νύμφωσης εχθρών (θρίπες, λυριόμυζες)
- Απολύμανση του εδάφους (ηλιοαπολύμανση, απολύμανση εδάφους με ζεστό νερό ή αέρα, κ.α. τρόπους) και φυτικού υλικού (απολύμανση σπόρων, κ.α. τρόπους)

Βιολογική καταπολέμηση

Η βιολογική καταπολέμηση επιτυγχάνεται με την χρήση :

- A) Ωφέλιμων αρπακτικών εντόμων
- B) Μικροοργανισμών όπως βακτηρίων, μυκήτων, ιών, νηματωδών και άλλων
- Γ) Νηματωδών σκωλήκων

Βιοτεχνολογικές μέθοδοι

Στην κατηγορία αυτή υπάγονται μέθοδοι και τεχνικές που εκμεταλλεύονται ορισμένα βιολογικά χαρακτηριστικά και ιδιαίτερα ορισμένα στοιχεία της συμπεριφοράς των εντόμων. Τέτοιες μέθοδοι είναι:

- Μαζική παγίδευση (όπως αυτή που εφαρμόζεται για την προστασία της ελαιοπαραγωγής από τον δάκο της ελιάς, και την προστασία των εσπεριδοειδών από την μύγα της Μεσογείου)
- Παρεμπόδιση της σύζευξης με τη χρήση εξατμιστήρων φερομόνης (με αυτό τον τρόπο εφαρμόζεται η καταπολέμηση ορισμένων λεπιδοπτέρων, όπως για το ρόδινο σκουλήκι του βαμβακιού, η ευδεμίδα του αμπελιού και σεζάμια)
- Προσέλκυση από φερομόνες και θανάτωση αρσενικών (όπως στην καταπολέμηση της καρπόκαψας των μήλων)

- Ενεργοποίηση μηχανισμών ανθεκτικότητας στο ίδιο το φυτό

Νομοθετικά και Κρατικά μέτρα

Αφορούν μέτρα που νομοθετούνται, χρηματοδοτούνται, επιβάλλονται και επιβλέπονται από το Κράτος λόγω της σημασίας τους για το σύνολο ή λόγω της φύσεώς τους.

Τα μέτρα αυτά αφορούν την καταπολέμηση ορισμένων οργανισμών ή αναφέρονται στη χρήση των γεωργικών φαρμάκων ή λήψη συστηματικών μέτρων εναντίον μιας επιδημικής ασθένειας (ελονοσία). Ένα από τα μέτρα αυτά για την αντιμετώπιση των εχθρών της φυτικής παραγωγής είναι ο φυτοϋγειονομικός έλεγχος.

Χημικά μέσα καταπολέμησης

Η εφαρμογή της χημικής καταπολέμησης γίνεται μόνο όταν και όπου κρίνεται πραγματικά αναγκαία και αναπόφευκτη κι εφόσον δεν υπάρχει εναλλακτικός τρόπος καταπολέμησης. Αυτό συμβαίνει όταν δεν έχει αντιμετωπιστεί ένα ή περισσότερα παράσιτα από την αρχή της εμφάνισής του και είναι δύσκολη η αντιμετώπισή σ' αυτό το σημείο με οποιοδήποτε άλλο τρόπο. Στόχος του προγράμματος της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης είναι να κρατηθούν οι ζημιές από τους εχθρούς και τις ασθένειες μιας καλλιέργειας σε οικονομικά ανεκτά επίπεδα. Έτσι γίνεται ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών ουσιών λαμβάνοντας υπόψη τις επικρατούσες κάθε φορά συνθήκες και τις σχέσεις ευαισθησίας φυτού- ξενιστή και παρασίτου

Αναζήτηση Πληροφοριών

Οι διαρκώς αυξανόμενες απαιτήσεις των αγορών για πιστοποιημένα προϊόντα σύμφωνα με το σύστημα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, ώθησε τον AGROCERT στην εκπόνηση των προτύπων : AGRO 2-1 και AGRO 2-2. Το AGRO 2-1 (προδιαγραφή) περιλαμβάνει γενικές απαιτήσεις στο σύνολο της γεωργίας που μπορούν να επιθεωρηθούν αντικειμενικά. Αποτελεί το σύνολο των αρχών για την πιστοποίηση του Συστήματος Ολοκληρωμένης Διαχείρισης. Το δε AGRO 2-2 (Απαιτήσεις για την εφαρμογή) περιγράφει τις τεχνικές και νομικές απαιτήσεις του συστήματος στη φυτική παραγωγή που συνοδεύουν το πρότυπο AGRO 2-1. Περιλαμβάνει τους γενικούς κανόνες Ορθής Γεωργικής Πρακτικής και τα συνοδευτικά μέτρα φιλοπεριβαλλοντικής άσκησης της

γεωργίας, ώστε να παράγουν ασφαλή ποιοτικά προϊόντα με την άριστη διαχείριση του περιβάλλοντος.

Στο πνεύμα της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης ο Ευρωπαϊκός Σύνδεσμος Φυτοπροστασίας (European Crop Protection Association) ίδρυσε το διαδικτυακό φόρουμ IFIN (Integrated Farming Information Network) μέσα στην ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος και παρέχει πληροφορίες για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση, βιβλιογραφία και στοιχεία των μελών που μετέχουν στο φόρουμ.

Τα βήματα μέχρι την Πιστοποίηση είναι τα ακόλουθα :

1. Σύσταση Εκμετάλλευσης
2. Ορισμός Επικεφαλής
3. Ορισμός Επιβλέποντα
4. Διερεύνηση Υπάρχουσας Κατάστασης
5. Καθορισμός Πολιτικής
6. Καθορισμός Σκοπών & Στόχων
7. Καθορισμός Ευθυνών – Αρμοδιοτήτων
8. Σχεδιασμός Συστήματος
9. Εφαρμογή Συστήματος
10. Εκπαίδευση Εμπλεκομένων
11. Εσωτερικές Επιθεωρήσεις
12. Διορθωτικές Ενέργειες
13. Ανασκοπήσεις Από Τη Διοίκηση
14. Αίτηση Στον Οίκο Πιστοποίησης
15. Επιθεώρηση
16. Διόρθωση Αποκλίσεων
17. Πιστοποίηση

4.2.3. Σύστημα διασφάλισης ποιότητας σειρά ISO

Η διασφάλιση της ποιότητας σύμφωνα με το διεθνές αναγνωρισμένο πρότυπο της σειράς ISO περιλαμβάνει όλες τις διεργασίες που αφορούν όλο το σύνολο των δραστηριοτήτων μιας επιχείρησης με απώτερο στόχο την ποιότητα.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός συστήματος για την ποιότητα επηρεάζεται από τις διάφορες ανάγκες ενός οργανισμού, των ιδιαίτερων αντικειμένων του, των προμηθευόμενων από αυτόν προϊόντων και υπηρεσιών καθώς και των εφαρμοζόμενων διεργασιών και ειδικών πρακτικών.

Η διαδικασία συμμόρφωσης με τις προδιαγραφές των προτύπων ISO περιλαμβάνει :

- *την ανάλυση - καταγραφή των παραγόντων που συμμετέχουν στην λειτουργία ενός οργανισμού*
- *την επιλογή του καταλληλότερου προτύπου ανά περίπτωση οργανισμού - εταιρίας*
- *την διαπίστωση των αποκλίσεων από τις - προτεινόμενες στο πρότυπο - προδιαγραφές*
- *την προσέγγιση - άρση των αποκλίσεων*
- *τον πλήρη σχεδιασμό και καταγραφή του συστήματος ποιότητας του οργανισμού*
- *την εφαρμογή του συστήματος ποιότητας στον οργανισμό, συμπεριλαμβανομένης της διαδικασίας αναθεωρήσεων - αναπροσαρμογών του συστήματος κατά την λειτουργία του*

Το σύστημα ποιότητας πρέπει να περιέχει, τόσο σε επίπεδο λειτουργίας, όσο και σε επίπεδο τεκμηρίωσης, αναφορές, απαντήσεις και διαδικασίες σχετικά με :

- *την εμπλοκή της διοίκησης και την συνεισφορά της στην δέσμευση της εταιρίας για την διασφάλιση ποιότητας των παρεχόμενων προϊόντων. Στα πλαίσια αυτά ζητούνται :*
  - *σαφής διατύπωση της πολιτικής Ποιότητας της εταιρίας και του τρόπου εφαρμογής της*

- οργανόγραμμα της εταιρίας με σαφή αναφορά στις υπευθυνότητες και αρμοδιότητες του προσωπικού
- ορισμός υπεύθυνου διασφάλισης ποιότητας που δεσμεύει την εταιρία σε θέματα ποιότητας και έχει την ευθύνη για την τήρηση του συστήματος ποιότητας
  - τον έλεγχο **υλοποισιμότητας μιας παραγγελίας ή σύμβασης**, ώστε να διασφαλίζεται η ανταπόκριση στις απαιτήσεις του πελάτη, σχετικά με τις προδιαγραφές του προϊόντος, τον τρόπο και τον χρόνο παράδοσης κ.λ.π.
  - τον τρόπο **σχεδίασης νέων προϊόντων**, τα στάδια ελέγχου της σχεδίασης, ο τρόπος επιβεβαίωσης των αποτελεσμάτων της σχεδίασης νέων προϊόντων και διασφάλισης της τυποποιημένης εισαγωγής τους στην παραγωγική διαδικασία
  - τον τρόπο **διενέργειας προμηθειών**, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των προδιαγραφών των προμηθευόμενων υλικών και υπηρεσιών
  - τον τρόπο **επιλογής των προμηθευτών** και την διαδικασία αρχικής και επαναλαμβανόμενης αξιολόγησής τους
  - τον τρόπο **σήμανσης και αναγνώρισης** του προϊόντος, ώστε να επιτυγχάνεται η -εκ των υστέρων- ανίχνευση και εξακρίβωση των παραγόντων που επέδρασαν κατά την διαδικασία παραγωγής
  - τον τρόπο **παρακολούθησης και ελέγχου διάφορων διεργασιών** παραγωγής, ώστε να διασφαλίζεται η τήρηση των κρίσιμων παραμέτρων κατά την παραγωγή , με ιδιαίτερη έμφαση στα σημεία, όπου ο έλεγχος των προϊόντων δεν είναι δυνατός ή τα χαρακτηριστικά που αποκτά το προϊόν από την διεργασία δεν ανιχνεύονται άμεσα στον ποιοτικό έλεγχο
  - τον τρόπο **συντήρησης του εξοπλισμού** παραγωγής, έτσι ώστε να διασφαλίζεται η παραγωγή στις προβλεπόμενες συνθήκες και προδιαγραφές
  - τον τρόπο - συχνότητα **του ποιοτικού ελέγχου** και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων για τα εισερχόμενα υλικά που ενσωματώνονται στο προϊόν ή / και χρησιμοποιούνται κατά την παραγωγή

- τον τρόπο - συχνότητα *του ποιοτικού ελέγχου* και αξιολόγησης των αποτελεσμάτων για τα ενδιάμεσα και για τα τελικά προϊόντα,
- τον τρόπο *σήμανσης της ποιοτικής κατάστασης* -μετά τον έλεγχο- για όλα τα υλικά και προϊόντα, ώστε να διασφαλίζεται η χρήση μόνο των ελεγμένων και κατάλληλων υλικών και η προώθηση μόνο των ελεγμένων και κατάλληλων προϊόντων
- τον τρόπο *ελέγχου και παρακολούθησης των οργάνων μέτρησης* και ελέγχου που χρησιμοποιούνται από τον ποιοτικό έλεγχο ή κατά τον έλεγχο των διεργασιών. Στο συγκεκριμένο αντικείμενο προβλέπεται και ενδεχόμενη διακρίβωση των οργάνων αυτών, εφόσον οι μετρήσεις τους θεωρούνται κρίσιμες για τα προϊόντα ή για τις διεργασίες παραγωγής. Την διακρίβωση οργάνων διενεργούν - συνήθως - διαπιστευμένοι οργανισμοί - εργαστήρια οι οποίοι πιστοποιούν την ακρίβεια των οργάνων με αναγνωρισμένα πιστοποιητικά
- την διαδικασία *χειρισμού των υλικών και προϊόντων*, που βρίσκονται *εκτός προδιαγραφών*, ώστε να διασφαλίζεται η μη προώθησή τους σε χρήση ως αποδεκτά προϊόντα. Στο σημείο αυτό δίνεται η δυνατότητα προώθησης προϊόντων με χαρακτηρισμό υποβαθμισμένης ποιότητας (π.χ. β' διαλογής..)
- τον τρόπο *αναίρεσης των προβλημάτων* που εντοπίζονται κατά την παραγωγή. Κάθε πρόβλημα σημαντικής σπουδαιότητας που εμφανίζεται, είτε στο σύστημα ποιότητας, είτε στο προϊόν πρέπει να αντιμετωπίζεται με μια διορθωτική ενέργεια, η οποία καταγράφεται και τηρείται σε αρχείο
- τα *προληπτικά μέτρα* που λαμβάνονται για την μη επανεμφάνιση προβλημάτων, όπως η -σε βάθος - διερεύνηση των αιτίων, ο εντοπισμός και η άρση της πηγής του προβλήματος
- την διαδικασία *αποθήκευσης, συσκευασίας, συντήρησης και παράδοσης των προϊόντων*, με τρόπο που να διασφαλίζεται η ποιότητα των προϊόντων μέχρι την τελική παράδοση στον πελάτη.
- τον τρόπο *τήρησης αρχείων* που αφορούν το σύνολο του συστήματος ποιότητας και περιλαμβάνουν στοιχεία ποιοτικών ελέγχων, στοιχεία

προγραμματισμού και υλοποίησης της παραγωγής, στοιχεία προμηθειών και προμηθευτών, στοιχεία ελέγχου και συντήρησης του εξοπλισμού παραγωγής και των οργάνων ποιοτικού ελέγχου, στοιχεία μη συμμορφούμενων προϊόντων και της διάθεσής τους, στοιχεία εκπαίδευσης προσωπικού, στοιχεία εσωτερικών επιθεωρήσεων του συστήματος, διορθωτικών και προληπτικών ενεργειών καθώς και παραπόνων πελατών κ.λ.π.

- τον τρόπο **εσωτερικού ελέγχου** του συστήματος ποιότητας, με τον προγραμματισμό και την υλοποίηση τακτικών επιθεωρήσεων ποιότητας, σε όλα τα - εμπλεκόμενα στο σύστημα ποιότητας - τμήματα της εταιρίας
- την διαδικασία εντοπισμού αναγκών **εκπαίδευσης του προσωπικού**, τον προγραμματισμό και την υλοποίησή τους
- τον τρόπο **εξυπηρέτησης των πελατών μετά την πώληση**, καθώς και την διαδικασία υποδοχής και διεκπεραίωσης των παραπόνων πελατών

Το σύστημα διασφάλισης ποιότητας αφορά όλη της επιχείρηση, όμως δεν υποχρεώνει στην εμπλοκή των οικονομικών τμημάτων (π.χ. λογιστήριο).

Κατά την λειτουργία, όμως, ενός υγιούς - και προσαρμοσμένου στις απαιτήσεις και στο μέγεθος της εταιρίας - συστήματος ποιότητας, προκύπτει “αυτόματη” ανάγκη ενσωμάτωσης στον τυποποιημένο τρόπο λειτουργίας όλων των τμημάτων που αρχικά δεν είχαν ενταχθεί στο σύστημα ποιότητας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ISO9000

Το Σύστημα Ποιότητας ενός οργανισμού μπορεί να έχει σχεδιαστεί και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα πρότυπα της σειράς ISO, απαιτείται όμως και η πιστοποίησή του, προκειμένου η εταιρία να μπορεί - επίσημα - να επικαλείται την συμφωνία με τα πρότυπα.

Πιστοποίηση των συστήματος Ποιότητας μιας εταιρίας :

- απαιτούν οι πελάτες, αλλά και οι ίδιες οι επιχειρήσεις
- αποτελεί μέσο τεκμηρίωσης της αξιοπιστίας των επιχειρήσεων
- είναι ισχυρό εργαλείο διοίκησης και ανάπτυξης

- αποτελεί μέσο βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας

Πιστοποίηση του συστήματος ποιότητας προβλέπεται μόνο από τρίτους - ανεξάρτητους του πιστοποιούμενου - οργανισμούς, οι οποίοι έχουν αναγνωρισμένο δικαίωμα ελέγχου - απονομής πιστοποιητικού συμμόρφωσης κατά ISO

Στην Ελλάδα σήμερα, δραστηριοποιούνται σε αυτό το πεδίο αρκετοί, είτε αμιγώς ελληνικοί, είτε διεθνείς οργανισμοί πιστοποίησης

Προκειμένου μια εταιρία να πιστοποιηθεί κατά ISO9000 απαιτείται η παρακάτω διαδικασία :

- σύστημα ποιότητας σε πλήρη λειτουργία
- επιλογή φορέα πιστοποίησης και αίτηση
- προκαταρκτικές επιθεωρήσεις αξιολόγησης (προαιρετικά)
- επιθεώρηση αξιολόγησης

Κατά την επιθεώρηση αξιολόγησης ελέγχεται :

- η συμφωνία - συμβατότητα των γραπτών στοιχείων του συστήματος ποιότητας με το πρότυπο ISO
- η τήρηση - εφαρμογή των γραπτών στοιχείων του συστήματος ποιότητας στην πράξη

Κατά την επιθεώρηση είναι δυνατόν να καταγραφούν αποκλίσεις από το πρότυπο, που κατατάσσονται σε :

- Κύριες μη συμμορφώσεις, δηλαδή παντελής έλλειψη ή πλημμελής καταγραφή μιας απαίτησης του προτύπου, ή μη εφαρμογή τέτοιας διαδικασίας
- Απλές μη συμμορφώσεις, δηλαδή μεμονωμένες αποκλίσεις στην τεκμηρίωση ή στην εφαρμογή μιας διαδικασίας.

Ανάλογα με τα ευρήματα της επιθεώρησης το σύστημα ποιότητας πιστοποιείται κατά ISO ή όχι.

4.3 Προπαρασκευή φακέλων υποψηφιότητας για εντοπισμένα προϊόντα (τουλάχιστον 1 ΠΟΠ, 1 ΠΓΕ και 1 προϊόν ιδιοτυπίας)

Τα προϊόντα Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π.) και Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε.) διέπονται από τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 2081 / 92 του Συμβουλίου της 14^{ης} Ιουλίου 1992 σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων.

Όταν, όμως, ένα προϊόν αποκτήσει φήμη που ξεπερνά τα εθνικά σύνορα, μπορεί να βρεθεί σε μία αγορά όπου κάποια προϊόντα, αυτοαποκαλούνται γνήσια - χωρίς να είναι - και χρησιμοποιούν το ίδιο όνομα. Αυτός ο αθέμιτος ανταγωνισμός δεν αποθαρρύνει μόνο τους παραγωγούς, αλλά παραπλανεί και τους καταναλωτές. Γι αυτό το λόγο, το 1992, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα δημιούργησε συστήματα, όπως την ΠΟΠ, την ΠΓΕ και το ΕΠΠΕ για να προωθήσει και να προστατεύσει αγροτικά προϊόντα και τρόφιμα.

Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ) αφορά την ονομασία ενός προϊόντος του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία πρέπει να λαμβάνουν χώρα σε μία οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή με αναγνωρισμένη τεχνογνωσία. Νοείται το όνομα μίας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μίας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός αγροτικού προϊόντος ή ενός τροφίμου, που προέρχεται από την περιοχή αυτή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα αυτή και του οποίου η ποιότητα και τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον. Το περιβάλλον αυτό περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες και η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία του προϊόντος λαμβάνουν χώρα στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.

Προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ): Εδώ ο δεσμός με τη γεωγραφική περιοχή παραμένει τουλάχιστον για ένα από τα στάδια της παραγωγής, της μεταποίησης ή της επεξεργασίας. Επιπλέον, το προϊόν να επωφελείται του καλού του ονόματος. Νοείται το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή σε εξαιρετικές περιπτώσεις μίας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός αγροτικού προϊόντος ή ενός

τροφίμου που προέρχεται από την περιοχή αυτή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα αυτή και του οποίου μία συγκεκριμένη ποιότητα ή φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό, μπορούν να αποδοθούν στη γεωγραφική αυτή προέλευση και του οποίου η παραγωγή ή / και η μεταποίηση ή / και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.

Το ειδικό παραδοσιακό προϊόν εγγυημένο (ΕΠΠΕ): δεν αναφέρεται στην προέλευση του προϊόντος, αλλά αποσκοπεί στην ανάδειξη της παραδοσιακής σύνθεσης ή του παραδοσιακού τρόπου παραγωγής του.

Τα Ειδικά Παραδοσιακά Προϊόντα Εγγυημένα (ΕΠΠΕ) διέπονται από τον ΚΑΝ (ΕΟΚ) 2082/92 του Συμβουλίου της 14^{ης} Ιουλίου 1992 για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (ΕΕ L 208 της 24.7.1992, σ. 9).

Ως "**ιδιοτυπία**" νοείται το στοιχείο ή το σύνολο των στοιχείων δια των οποίων ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο διακρίνεται σαφώς από άλλα παρεμφερή προϊόντα ή τρόφιμα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία."

(Σημείωση: δηλαδή οι συγκεκριμένες χυλοπίτες, π.χ., να είναι παρασκευασμένες με συνταγή τέτοια που να τις διαφοροποιεί από όλες τις άλλες χυλοπίτες ή ορεινά μήλα και όχι πεδινά)

Πρόκειται για προϊόντα κυρίως μεταποίησης, η σύσταση των οποίων ή / και ο τρόπος παρασκευής τους έχουν ιστορία δεκαετιών ή / και αιώνων πολλές φορές.

Για να κατοχυρωθούν τα προϊόντα ως ΕΠΠΕ πρέπει, σύμφωνα με τον Κανονισμό, να πληρούν δύο βασικές προϋποθέσεις: να είναι ιδιότυπα, δηλαδή να παρουσιάζουν χαρακτηριστικά που τα διαφοροποιούν από άλλα παρεμφερή προϊόντα που ανήκουν στην ίδια κατηγορία και να είναι παραδοσιακά.

Ο ΚΑΝ (ΕΟΚ) 2082/92 θα ενεργοποιηθεί στην Ελλάδα με την έκδοση της σχετικής Κοινής Υπουργικής Απόφασης, ώστε να γίνει πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενους παραγωγούς και να υποβάλλουν αιτήσεις αναγνώρισης των προϊόντων στην Κοινότητα.

Σύμφωνα με τον παραπάνω κανονισμό εκτιμάται ότι :

- η προώθηση ιδιότυπων προϊόντων μπορεί να αποτελέσει σημαντικό πλεονέκτημα για τον αγροτικό κόσμο, ιδίως στις μειονεκτικές ή απομακρυσμένες περιοχές,

- ο καταναλωτής πρέπει, προκειμένου να κάνει καλύτερα την επιλογή του, να διαθέτει σαφείς και σύντομες πληροφορίες που θα τον ενημερώνουν επακριβώς για τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά του τροφίμου,
- πρέπει, επομένως, για να εξασφαλισθεί η προστασία του καταναλωτή, να ελέγχεται η βεβαιωμένη ιδιοτυπία τους,
- η ένδειξη σχετικά με την ιδιοτυπία γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου, πρέπει, για να είναι δελεαστική για τους παραγωγούς και ταυτόχρονα αξιόπιστη για τους καταναλωτές, να απολαύει έννομης προστασίας και να αποτελεί αντικείμενο δημοσίων ελέγχων".

Οι βεβαιώσεις ιδιοτυπίας σκοπεύουν να βοηθήσουν στην καλύτερη ενημέρωση του καταναλωτή, αναφέροντας επακριβώς τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά των προϊόντων και τροφίμων, κάνοντας έτσι γνωστή την ποιότητά τους και βοηθώντας να διακρίνονται σαφώς από άλλα παρεμφερή προϊόντα.

Η αίτηση για καταχώρηση ενός γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου στο Κοινοτικό Μητρώο βεβαιώσεως ιδιοτυπίας μπορεί να υποβληθεί μόνο από μία ομάδα (που μπορεί να είναι κάθε οργάνωση ανεξαρτήτως νομικού καθεστώτος ή σύνθεσης, παραγωγών ή και μεταποιητών) που αφορά στο ίδιο γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο. Η αίτηση πρέπει να αποδεικνύει ότι το προϊόν παράγεται με παραδοσιακό τρόπο, είτε παράγεται από παραδοσιακές πρώτες ύλες ή παρουσιάζει παραδοσιακή σύσταση ή μεταποίηση, χωρίς η ιδιοτυπία του να οφείλεται στην προέλευσή του, τη γεωγραφική καταγωγή του ή την εφαρμογή τεχνολογικής καινοτομίας. Το ιδιότυπο όνομα πρέπει να είναι παραδοσιακό και σύμφωνο με εθνικές διατάξεις ή να έχει καθιερωθεί από τη χρήση.

Μητρώο Εγγραφής Παραδοσιακών Προϊόντων

Άρθρο 3: η Επιτροπή καταρτίζει και διαχειρίζεται μητρώο βεβαιώσεων ιδιοτυπίας το οποίο περιλαμβάνει τα ονόματα των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων των οποίων η ιδιοτυπία έχει αναγνωρισθεί σε κοινοτικό επίπεδο σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό".

Άρθρο 4: για να καταχωρηθεί στο μητρώο ένα γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο πρέπει να **παράγεται από παραδοσιακές πρώτες ύλες, είτε να παρουσιάζει παραδοσιακή σύσταση ή τρόπο παραγωγής ή / και μεταποίησης** που να υπάγεται στους παραδοσιακούς τύπους παραγωγής ή / και μεταποίησης.

Δεν μπορεί να καταχωρείται γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο η ιδιοτυπία του οποίου:

- έγκειται στην προέλευση ή στη γεωγραφική καταγωγή
- οφείλεται αποκλειστικά στην εφαρμογή μιας τεχνολογικής καινοτομίας"

Άρθρο 5: για να καταχωρηθεί το ιδιότυπο όνομα πρέπει να είναι παραδοσιακό και σύμφωνα με **εθνικές διατάξεις** ή να έχει καθιερωθεί από τη χρήση

Άρθρο 6: για να μπορεί να λάβει βεβαίωση ιδιοτυπίας, ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο πρέπει να ανταποκρίνεται σε **προδιαγραφές**, όπως:

- την περιγραφή της μεθόδου παραγωγής
- τη μέθοδο παρασκευής του γεωργικού προϊόντος
- τα στοιχεία που επιτρέπουν την αξιολόγηση του παραδοσιακού χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 4
- την περιγραφή των χαρακτηριστικών του γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου
- τις ελάχιστες απαιτήσεις και τις **διαδικασίες ελέγχου** της ιδιοτυπίας"

Άρθρο 14: ο Κανονισμός αναφέρει:

"τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το αργότερο **έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού** να έχουν συσταθεί **δομές ελέγχου**, σκοπός των οποίων θα είναι να εξασφαλίζουν ότι τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που φέρουν βεβαίωση ιδιοτυπίας ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των προδιαγραφών".

*Σημείωση: τα σχετικά με την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων καθορίζονται με τον Κανονισμό της ΕΟΚ 2037/93 L 185/28.7.93. Εδώ επίσης θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι κάθε προστατευμένο προϊόν γεωγραφικής προέλευσης ή ονομασίας δεν είναι κατ' ανάγκην και παραδοσιακό

Μέχρι σήμερα, ο έλεγχος της παραγωγής προϊόντων Π.Ο.Π και Π.Γ.Ε, γίνεται σύμφωνα με τα Π.Δ. 81/93 και 61/93 από τις Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.

Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του AGROCERT (Ν. 2637/98) εισάγεται η έννοια της πιστοποίησης των προϊόντων αυτών και η αρμοδιότητα του ελέγχου και της πιστοποίησης ανατίθεται στον AGROCERT.

Η αρμοδιότητα αυτή θα ενεργοποιηθεί με την έκδοση σχετικής ΚΥΑ, η οποία και θα περιγράφει το αναμορφωμένο θεσμικό πλαίσιο για τον έλεγχο και την πιστοποίηση των εν λόγω προϊόντων

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΠΟΠ – ΠΓΕ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ: ΑΡΘΡΟ 5
ΠΟΠ ( ) ΠΓΕ ( )

Αριθμός φακέλου που δίδεται από το κράτος μέλος:

1. Αρμόδια υπηρεσία του κράτους μέλους

Όνομα: Υπουργείο Γεωργίας, Γενική Δ/ση Φυτικής Παραγωγής, Δ/ση Δενδρ/κης

Δ/ση: Αχαρνών 2, 10176, Αθήνα

Τηλέφωνο: 2102124212

Φαξ:

2. Αιτών όμιλος

(Αίτηση καταχώρησης μπορεί να υποβάλλει μόνο μία ομάδα ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «ομάδα» νοείται, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή ή σύνθεση, κάθε οργάνωση παραγωγών ή/και μεταποιητών τους οποίους αφορά το ίδιο γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο. Μια ομάδα, ή ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δεν μπορεί να υποβάλλει αίτηση καταχώρησης παρά μόνο για τα γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα που παράγει ή επιτυγχάνει κατά την έννοια των Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε)

2.1 Ονομασία:

2.2 Διεύθυνση:

2.3 Σύνθεση: Παραγωγοί/μεταποιητές ( ) άλλοι ( )

3. Τύπος του Προϊόντος (Βλέπε Πίνακα):

4. Περιγραφή της συγγραφής υποχρεώσεων:

4.1 Ονομασία:

(Οι ονομασίες που έχουν καταστεί κοινές δεν καταχωρούνται.

Ως «ονομασία που έχει καταστεί κοινή» νοείται το όνομα ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου το οποίο, αν και αναφέρεται στον τόπο ή την περιοχή όπου το εν λόγω γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο έχει παραχθεί αρχικά ή εμπορευθεί, έχει πλέον καταστεί κοινό όνομα ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου.

Για να διαπιστωθεί αν ένα όνομα έχει καταστεί κοινό, λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες, και ιδίως:

- η υφισταμένη κατάσταση στο κράτος μέλος από το οποίο προέρχεται το όνομα και στις περιοχές κατανάλωσης,
- η κατάσταση που επικρατεί σε άλλα κράτη μέλη,
- η οικεία, εθνική ή κοινοτική, νομοθεσία.

Ένα όνομα δεν μπορεί να καταχωρηθεί ως ονομασία προέλευσης ή ως γεωγραφική ένδειξη όταν συγκρούεται με το όνομα φυτικής ποικιλίας)

4.2 Περιγραφή:

(Περιλαμβάνει, ενδεχομένως, τις πρώτες ύλες και τα κυριότερα φυσικά, χημικά, μικροβιολογικά ή/και οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου)

4.3 Γεωγραφική Περιοχή

(Γεωγραφική οριοθέτηση και ενδεχομένως, τα στοιχεία που καταδεικνύουν την τήρηση των προϋποθέσεων όπως αναφέρονται στον ορισμό προϊόντος ως Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε)

4.4 Ιστορικό:

(Τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το γεωργικό προϊόν ή το τρόφιμο κατάγεται από τη γεωγραφική περιοχή όπως αναφέρονται στον ορισμό προϊόντος ως Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε)

4.5 Μέθοδος παραγωγής:

(Την περιγραφή της μεθόδου παραγωγής του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου και, ενδεχομένως, τις τοπικές, θεμιτές και συνήθεις μεθόδους. Εδώ περιγράφονται η καλλιεργητική τεχνική , η συγκομιδή, η μεταφορά, η διαλογή, η συγκέντρωση – αποθήκευση και η συσκευασία – τυποποίηση)

4.6 Γεωγραφικός δεσμός με την περιοχή

(Τα στοιχεία που αποδεικνύουν το δεσμό με το γεωγραφικό περιβάλλον ή με τη γεωγραφική καταγωγή)

4.7 Φορείς ελέγχου

(Μέχρι σήμερα, ο έλεγχος της παραγωγής προϊόντων Π.Ο.Π και Π.Γ.Ε, γίνεται σύμφωνα με τα Π.Δ. 81/93 και 61/93 από τις Δ/νσεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων. Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο του AGROCERT (Ν. 2637/98) εισάγεται η έννοια της πιστοποίησης των προϊόντων αυτών και η αρμοδιότητα του ελέγχου και της πιστοποίησης ανατίθεται στον AGROCERT. Η αρμοδιότητα αυτή θα ενεργοποιηθεί με την έκδοση σχετικής ΚΥΑ)

Όνομα: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης

Διεύθυνση: Διοικητήριο, ΤΚ 38001 ΒΟΛΟΣ

4.8 Σήμανση

(Στα μέσα συσκευασίας του προϊόντος αναγράφεται το όνομα, καθώς και οι ενδείξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 4 του Π.Δ. 81/93)

4.9 Εθνικοί όροι:

(Εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 81/93 για τη διαδικασία παραγωγής προϊόντων Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε)

Αριθμός Ε.Κ:

Ημερομηνία Παραλαβής του πλήρους φακέλου

Πως μπορούν οι παραγωγοί και οι επεξεργαστές να καταχωρήσουν το όνομα ενός προϊόντος ;

- Μία ομάδα παραγωγών θα πρέπει να καθορίσει το προϊόν σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές
- Η ομάδα στέλνει μία αίτηση μαζί με τις προδιαγραφές στην ανάλογη αρμόδια εθνική υπηρεσία (Νομαρχιακή αυτοδιοίκηση Μαγνησίας Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης, η οποία στην συνέχεια διαβιβάζει το φάκελο στο Υπουργείο Γεωργίας)
- Μελέτη σε εθνικό επίπεδο η οποία πρέπει εν συνεχεία να σταλεί στην Επιτροπή
- Διαδικασίες ελέγχου
- Εάν το προϊόν πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις, μία πρώτη δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πληροφορεί όλους τους ενδιαφερόμενους στην Ένωση
- Εάν δεν υπάρξουν αντιρρήσεις, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσιεύει το όνομα του προστατευμένου προϊόντος στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΠΟΠ – ΠΓΕ (ΓΙΑ ΚΑΣΤΑΝΑ ΠΗΛΙΟΥ)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ: ΑΡΘΡΟ 5

ΠΟΠ (X) ΠΓΕ ( )

Αριθμός φακέλου που δίδεται από το κράτος μέλος:

1. Αρμόδια υπηρεσία του κράτους μέλους

Όνομα: Υπουργείο Γεωργίας, Γενική Δ/νση Φυτικής Παραγωγής, Δ/νση Δενδρ/κης

Δ/νση: Αχαρνών 2, 10176, Αθήνα

Τηλέφωνο: 2102124212

Φαξ:

2. Αιτούσα ομάδα

2.1 Ονομασία:

Προτεινόμενες ομάδες είναι:

α) Η Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Πηλίου – Β. Σποράδων

β) Ο Αγροτικός συνεταιρισμός Μουρεσίου

γ) Ο Αγροτικός συνεταιρισμός Ζαγοράς

2.2 Διεύθυνση:

α) Αγριά Μαγνησίας

β) Μούρεσι Μαγνησίας

γ) Ζαγορά Μαγνησίας

2.3 Σύθεση: Παραγωγοί/μεταποιητές (X) άλλοι ( )

3. Τύπος του Προϊόντος (Βλέπε Πίνακα):

4. Περιγραφή της συγγραφής υποχρεώσεων:

4.1 Ονομασία: Κάστανα Πηλίου

4.2 Περιγραφή:

Το παραγόμενο προϊόν είναι ο καρπός με σκληρό σκούρο καφέ περίβλημα και χνουδωτό δεύτερο φλούδι. Ο καρπός είναι χρώματος υπόλευκου και γλυκιάς γεύσης, μεγάλου μεγέθους (3-4 εκατ.) το βάρος κατά μέσο όρο είναι 20-30 γρ.

Οι καλλιεργούμενες καστανιές οι οποίες φύονται στην ζώνη υψομέτρου των 500μ, είναι παραδοσιακοί και δεν έχουν κανονικό σύστημα φύτευσης, διότι όλα τα καστανόδενδρα είναι εμβολιασμένα πάνω σε υποκείμενα άγριας καστανιάς επί τόπου όπως βρέθηκαν στην φύση το χρόνο εμβολισμού τους. Σημειώνεται ότι η ηλικία των καστανιών είναι πολύ μεγάλη και υπολογίζεται ότι κυμαίνεται και ξεπερνά τα 100 χρόνια.

Το κλίμα της περιοχής, οι εδαφοκλιματικές συνθήκες, οι μέθοδοι καλλιέργειας, οι συνθήκες συγκομιδής και αποθήκευσης, το μεράκι των παραγωγών, ο παραδοσιακός χαρακτήρας και τα ιδιαίτερα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά (μεγάλος καρπός και γλυκιά γεύση) του παραγόμενου κάστανου αποτελούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που κάνουν τα κάστανα Πηλίου ιδιαίτερα ξεχωριστά.

4.3 Γεωγραφική Περιοχή:

Η ζώνη παραγωγής των κάστανων ΠΗΛΙΟΥ οριοθετείται μέσα στα διοικητικά όρια των Δήμων και κοινοτήτων της ΕΑΣ Πηλίου – Β. Σποράδων. Ο χώρος παραγωγής και της μορφής αποθήκευσης και επεξεργασίας έχει σαφώς γεωγραφική οριοθέτηση, γι' αυτό και η αιτούμενη αναγνώριση θα είναι Προϊόν Ονομασίας Προέλευσης (Π.Ο.Π)

Μέσα στην Ζώνη αυτή υπάρχουν αμιγείς καστανεώνες, με ομογενή δομή, χωρίς να υπάρχουν ακατάλληλες περιοχές. Το κάστανο παράγεται συγκεκριμένα μέσα στα διοικητικά όρια των Δήμων και Κοινοτήτων της ΕΑΣ Πηλίου – Β. Σποράδων

Κισσός, Μούρresi, Ανήλιο, Αγ. Δημήτριος, Πουρί, Μακρυρράχη, Τσαγκαράδα, Ζαγορά, Ξουρίχι, Καλαμάκι, Λαμπινού, Μακρινίτσα και Πορταριά

Όσον αφορά τη σημερινή κατάσταση καλλιεργούνται 5250 στρέμματα με 56.000 δένδρα στους 8 Δήμους και Κοινότητες Που ανήκουν στην Γεωγραφική περιφέρεια του Πηλίου. Η παραγωγή φτάνει στους 550 τόνους ετησίως.

4.4 Ιστορικό:

Ολόκληρο το Ανατολικό Πήλιο, από το Νεοχώρι ως το Πουρί, παρουσίαζε από πλευράς καλλιέργειας οπωροκηπευτικών και οικονομικής ανάπτυξης πολλές ομοιότητες τους τελευταίους αιώνες. Τα κυριότερα χωριά, κτισμένα σε υψόμετρα περί τα 500μ, βρισκόταν σε περιοχή με όχι τόσο καλό κλίμα για καλλιέργεια καρπών και εννοούσαν σιτηρά, λάδι και σύκα. Πράγματι η υψηλή υγρασία της περιοχής, οι πολλές χιονοπτώσεις και η έλλειψη γόνιμων επίπεδων εκτάσεων, έκανε το μέρος ακατάλληλο για καλλιέργεια των σημαντικών προϊόντων της εποχής εκείνης. Υπήρχε βέβαια μικρή παραγωγή οπωροκηπευτικών για τις ανάγκες των κατοίκων και μεγάλη παραγωγή κάστανων, που μαζί με την παραγωγή σκουτιών από τοπικές οικοβιοτεχνίες και λίγου μεταξιού, ήταν τα σημαντικά προϊόντα για την οικονομία της περιοχής.

Η καστανιά ήταν αυτοφυής στο Πήλιο από αρχαιοτάτων χρόνων. Φύεται κυρίως στο Ανατολικό Πήλιο σε μεγάλες περιοχές και υψόμετρο περί τα 500μ. και πιο ψηλά. Είναι σίγουρο ότι αποτέλεσε βασικό είδος διατροφής για τους κατοίκους για πολλούς αιώνες. Από το 19^ο αιώνα άρχισε και η εμπορία των κάστανων και σε άλλα μέρη της σημερινής Ελλάδας. Η εμπορία των κάστανων γινόταν κυρίως μέσω της σιδηροδρομικής γραμμής Βόλου – Μηλεών από ξηρά και δια θαλάσσης από τις παραλίες Αη Γιάννη, Αγίων Σαράντα και Χορευτού. Τότε οι καστανιές δεχόταν ελάχιστες περιποιήσεις, άλλα η αποθήκευση των κάστανων αναπτύχθηκε σε επιστήμη για την περιοχή. Για κανένα άλλο καρπό δεν ακούσαμε τόσους δυνατούς τρόπους αποθήκευσης, όσο για το κάστανο.

Τα κάστανια διατηρούνταν καθ' όλη τη διάρκεια του χειμώνα είτε στις κασίδες τους είτε σκέτοι οι καρποί. Τα κάστανια μαζεύονταν από τα δένδρα μέσα στις κασίδες τους και τοποθετούνταν σε σωρούς εκεί στο χωράφι. Άλλες φορές καλυπτόταν με φτέρες και άλλες όχι. Σ' αυτή την περίπτωση τα φύλλα που έπεφταν από τις καστανιές θα προσέδιδαν κάποιο κάποιο κάλυμμα. Μέσα στο σωρό θα πρέπει να διατηρούνταν κατάλληλος εξαερισμός που στην αποφυγή ανάπτυξης σήψεων. Η σχετική υγρασία του αέρα κατά τους κρύους μήνες είναι πάνω από 90%στο γύρο χώρο, ενώ οι θερμοκρασίες, παρόλο χαμηλές δεν πέφτουν χαμηλά κάτω από μηδέν για να παγώσουν τους καρπούς. Τα τελευταία χρόνια τα κάστανια απολαμβάνουν καλές τιμές και το ενδιαφέρον είναι υψηλό για μεγαλύτερη παραγωγή. Η συλλογή των καρπών είναι δύσκολη, ενώ η

αποθήκευση τους σε πλαστικά τσουβάλια και ψυκτικούς θαλάμους είναι συχνά καταστροφική, καθώς το εδώδιμο τμήμα του κάστανου σαπίζει..

4.5 Μέθοδος παραγωγής:

α. Καλλιεργητική Τεχνική των κάστανων

Η καλλιεργητική τεχνική προσιδιάζει στην παραγωγή με βιολογικό τρόπο στο σύνολό της. Η χημική λίπανση είναι περιορισμένη και όταν γίνεται εφαρμόζεται σε λίγες ποσότητες μαζί με τους ψεκασμούς φυτοπροστασίας

Όπου συναντάται άρδευση αυτή γίνεται με τρεχούμενα επιφανειακά νερά καλή ποιότητας 1-2 φορές το χρόνο. Ο κύριος όγκος παραγωγής προέρχεται από ξηρικές καλλιέργειες. Μηχανική κατεργασία του εδάφους δεν γίνεται. Επίσης η ζιζανιοκτονία είναι σπάνιο φαινόμενο. Απλά γίνεται κόψιμο των χόρτων με χορτοκοπτικό.

Η καταπολέμηση της καρπόκαψας γίνεται με ψεκασμούς κάλυψης τρεις περίπου εφαρμογές τους μήνες Ιούνιο, Ιούλιο και Αύγουστο με πυρεθρίνες.

Η Καλλιέργεια των κάστανων Πηλίου είναι αρκετά επίπονη και περιλαμβάνει αρκετούς δύσκολους χειρονακτικούς χειρισμούς, μιας και τα μεγάλα και ογκώδη καστανόδενδρα είναι δύσκολα στον χειρισμό τους.

β. Συγκομιδή

Η συγκομιδή των κάστανων γίνεται με το χέρι, τα κάστανα αφήνονται να πέσουν στο έδαφος και στην συνέχεια μαζεύονται. Με τον τρόπο αυτό η συγκομιδή από την έναρξή της και μέχρι την λήξη της γίνεται συστηματικά ανά δύο μέρες όπως παραδοσιακά γινόταν και στο ξεκίνημα της καστανοκαλλιέργειας στο Πήλιο.

γ. Συγκέντρωση - Αποθήκευση

Τα κάστανα συγκεντρώνονται στο χωράφι και συσκευάζονται σε νάιλον σακούλες των 23 kg και στην συνέχεια οδηγούνται προς αποθήκευση σε ψυκτικούς θαλάμους, όπου αποθηκεύονται μαζί με τα μήλα και τα αχλάδια.

δ. Συσκευασία – Τυποποίηση

Τα κάστανα μετά την περίοδο αποθήκευσης, συσκευάζονται σε πλαστικές κλούβες των 23 kg περίπου και οδηγούνται σε εμπόρους της Λαχαναγοράς, ενώ μικρές ποσότητες διαθέτονται στην τοπική αγορά μέσω λαϊκών.

4.6 Γεωγραφικός δεσμός με την περιοχή

Τα Χαρακτηριστικά του εν' λόγω προϊόντος οφείλονται στις ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, καθώς επίσης και τις εφαρμοζόμενες καλλιεργητικές τεχνικές και την παραδοσιακή τεχνική που ακολουθείτε από τους παραγωγούς.

Η ποιοτική υπεροχή όσον αφορά τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, την γλυκιά και το μεγάλο μέγεθος οφείλεται στις φυσικές συνθήκες παραγωγής.

Όλοι οι καστανεώνες της περιοχής είναι ξηρικοί. Ο ξηρικός χαρακτήρας προσδίδει στο προϊόν τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά του.

4.7 Φορείς ελέγχου

Όνομα: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας Δ/νση Αγροτικής Ανάπτυξης

Διεύθυνση: Διοικητήριο, ΤΚ 38001 ΒΟΛΟΣ

4.8 Σήμανση:

Στα μέσα συσκευασίας αναγράφεται υποχρεωτικά η ένδειξη «ΚΑΣΤΑΝΑ ΠΗΛΙΟΥ Π.Ο.Π», καθώς και οι ενδείξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 4 του Π.Δ 81/93

4.9 Εθνικοί όροι:

(Εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 81/93 για τη διαδικασία παραγωγής προϊόντων Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε)

Αριθμός Ε.Κ:

Ημερομηνία Παραλαβής του πλήρους φακέλου:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΠΟΠ – ΠΓΕ (ΓΙΑ ΦΙΡΙΚΙ ΠΗΛΙΟΥ)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ: ΑΡΘΡΟ 5

ΠΟΠ ( ) ΠΓΕ (X)

Αριθμός φακέλου που δίδεται από το κράτος μέλος:

1. Αρμόδια υπηρεσία του κράτους μέλους

Όνομα: Υπουργείο Γεωργίας, Γενική Δ/ση Φυτικής Παραγωγής, Δ/ση Δενδρ/κης

Δ/ση: Αχαρνών 2, 10176, Αθήνα

Τηλέφωνο: 2102124212

Φαξ:

2. Αιτούσα ομάδα

2.1 Ονομασία:

Προτεινόμενες ομάδες είναι:

α) Η Ένωση Αγροτικών Συν/σμών Πηλίου – Β. Σποράδων

2.2 Διεύθυνση:

α) Αγριά Μαγνησίας, Τ.Κ 37300

2.3 Σύνθεση: Παραγωγοί/μεταποιητές (X)   άλλοι ( )

3. Τύπος του Προϊόντος (Βλέπε Πίνακα):

4. Περιγραφή της συγγραφής υποχρεώσεων:

4.1 Ονομασία: ΦΙΡΙΚΙ ΠΗΛΙΟΥ

4.2 Περιγραφή:

Η ποικιλία φιρίκι οποία καλλιεργείται στη περιοχή της Ζαγοράς αλλά και στην ευρύτερη περιοχή του Πηλίου για αρκετές δεκαετίες. Τα φιρίκια είναι μήλα με μικρό συνήθως μέγεθος, σχήμα κυλινδρικό, ερυθροκίτρινα ή πρασινοκίτρινα, με ιδιαίτερο άρωμα και γεύση και με μεγάλη περιεκτικότητα σε σάκχαρο. Τα φιρίκια έχουν αρκετά σκληρό φλοιό και πολλές κηρώδεις ουσίες, που εμποδίζουν την απώλεια νερού και τη συρρίκνωση κάνοντας τα πιο ανθεκτικά στην αποθήκευση.

Το κλίμα της περιοχής, οι εδαφοκλιματικές συνθήκες, οι μέθοδοι καλλιέργειας, οι συνθήκες συγκομιδής και αποθήκευσης, το μεράκι των παραγωγών, ο παραδοσιακός χαρακτήρας και τα ιδιαίτερα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά (μεγάλος καρπός και γλυκιά γεύση) του παραγόμενου κάστανου αποτελούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που κάνουν τα φιρίκια ιδιαίτερα ξεχωριστά.

4.3 Γεωγραφική Περιοχή:

Η ζώνη παραγωγής των φιρικιών ΠΗΛΙΟΥ οριοθετείται μέσα στα διοικητικά όρια των Δήμων και κοινοτήτων της ΕΑΣ Πηλίου – Β. Σποράδων. Ο χώρος παραγωγής και της μορφής αποθήκευσης και επεξεργασίας έχει σαφώς γεωγραφική οριοθέτηση, γι' αυτό και η αιτούμενη αναγνώριση θα είναι Προϊόν Γεωγραφικής Ένδειξης (Π.Γ.Ε)

Μέσα στην Ζώνη αυτή υπάρχουν λίγοι αμιγείς φιρικεώνες, με ομογενή δομή, χωρίς να υπάρχουν ακατάλληλες περιοχές, ενώ πολλές φιρικές βρίσκονται μαζί με τις άλλες καλλιεργούμενες ποικιλίες κόκκινων μήλων . Το φιρίκι παράγεται συγκεκριμένα μέσα στα διοικητικά όρια των Δήμων και Κοινοτήτων της ΕΑΣ Πηλίου – Β. Σποράδων

Κισσός, Μούρτσι, Ανήλιο, Αγ. Δημήτριος, Πουρί, Μακρυρράχη, Τσαγκαράδα, Ζαγορά, Δράκεια, Άγιος Λαυρέντιος, Άγιος Βλάσιος, Νεοχώρι, Ξουρίχτι, Κισσός, Πουρί και Μηλιές, Πορταριά, Μακρυνίτσα.

Όσον αφορά τη σημερινή κατάσταση καλλιεργούνται 250 στρέμματα στους 16 Δήμους και Κοινότητες Που ανήκουν στην Γεωγραφική περιφέρεια του Πηλίου.

Η παραγωγή φτάνει στους 250 τόνους ετησίως.

4.4 Ιστορικό:

Το φρούτο για το οποίο το Πήλιο είναι ονομαστό τα τελευταία χρόνια είναι το μήλο. Αλλά από παλιά το Μήλο ήταν μια κύρια καλλιέργεια στις ορεινές και ημιορεινές περιοχές του τόπου. Από τον 19^ο αιώνα και ιδιαίτερα από τις αρχές του 20^ο επεκτάθηκε η καλλιέργεια του φιρικιού χωρίς αρδεύσεις και ιδιαίτερες φροντίδες. Φυτεύτηκαν επίσης και άλλες ποικιλίες για γονιμοποίηση των φιρικιών, καλοκαιρινές ή μη, πράσινου ή , κόκκινου χρώματος, γλυκιάς ή ξινής γεύσης (όπως τα σκουπιά, μπελφόρ, λαδάτα, κικέικα κ.λ.π) οι οποίες έχουν σχεδόν εξαφανισθεί.

Τα φιρίκια τότε αποθηκεύονταν σε σωρούς στο χωράφι πάνω σε φτέρες και καλυμένα με αυτές, για καλό εξαερισμό, στράγγιση και αυξημένη σχετική υγρασία. Πιο συχνά αποθηκεύονταν στο σαλόνι, που δεν θερμαινόταν κατά τη διάρκεια του χειμώνα. Τα φιρίκια μεταφέρονταν με καϊκια σε μακρινές αγορές. Για τη μεταφορά τους χρησιμοποιούνταν τσουβάλια ή πιο συχνά ξύλινες κλούβες διατομής σχήματος οβάλ και βάση μικρότερη της κορυφής, ούτως ώστε, όταν στοιβάζονταν, άφηναν κενά ανάμεσα τους για καλύτερο εξαερισμό.

4.5 Μέθοδος παραγωγής:

α. Καλλιεργητική Τεχνική των φιρικιών

Λίπανση: Γίνεται βασική λίπανση με σύνθετο λίπασμα (κυρίως 11-15-15) την άνοιξη ενώ πολλές φορές δεν εφαρμόζεται ούτε αυτή.

Η ζιζανιοκτονία γίνεται με εφαρμογή roundup το Μάιο καθώς και κοπή με χορτοκοπτικό τον Ιούνιο - Ιούλιο.

Αρδευση γίνεται με επιφανειακά καλή ποιότητας νερά με την μέθοδο της κατάκλισης με αυλάκια. Γίνονται 2-3 αρδεύσεις ξεκινώντας τον Ιούλιο.

Κλαδέματα: τον Ιανουάριο – Φεβρουάριο έχουμε το κλάδεμα καρποφορίας,

Αραίωμα: γίνεται με αφαίρεση καρπών των Ιούνιο – Ιούλιο

Συγκομιδή: γίνεται με το χέρι.

β. Συγκομιδή

Η συγκομιδή φιρικιών γίνεται με το χέρι τέλος Σεπτεμβρίου, όπως παραδοσιακά γινόταν και στο ξεκίνημα της καλλιέργειας των φιρικιών στο Πήλιο.

γ. Συγκέντρωση - Αποθήκευση

Τα φιρίκια συγκεντρώνονται στο χωράφι και συσκευάζονται σε πλαστικές κλούβες των 50 kg και στην συνέχεια οδηγούνται προς αποθήκευση σε ψυκτικούς θαλάμους

δ. Συσκευασία – Τυποποίηση

Τα κάστανα μετά την περίοδο αποθήκευσης, συσκευάζονται σε πλαστικές κλούβες των 50 kg περίπου και οδηγούνται σε εμπόρους της Λαχαναγοράς, ενώ μικρές ποσότητες διαθέτονται στην τοπική αγορά μέσω λαϊκών. Ενώ ποσότητες πηγαίνουν για την παρασκευή των γλυκών φιρικιού από τους γυναικείους αγροτικούς συνεταιρισμούς

4.6 Γεωγραφικός δεσμός με την περιοχή

Τα Χαρακτηριστικά του εν' λόγω προϊόντος οφείλονται στις ιδιαίτερες εδαφοκλιματικές συνθήκες που επικρατούν στην περιοχή, καθώς επίσης και τις εφαρμοζόμενες καλλιεργητικές τεχνικές και την παραδοσιακή τεχνική που ακολουθείτε από τους παραγωγούς.

Η ποιοτική υπεροχή όσον αφορά τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά, οφείλεται στις φυσικές συνθήκες παραγωγής.

4.7 Φορείς ελέγχου

Όνομα: Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Μαγνησίας Δ/ση Αγροτικής Ανάπτυξης

Διεύθυνση: Διοικητήριο, ΤΚ 38001 ΒΟΛΟΣ

4.8 Σήμανση:

Στα μέσα συσκευασίας αναγράφεται υποχρεωτικά η ένδειξη «ΦΙΡΙΚΙ ΠΗΛΙΟΥ Π.Ο.Π», καθώς και ο ενδείξεις που προβλέπονται στην παράγραφο 7 του άρθρου 4 του Π.Δ 81/93

4.9 Εθνικοί όροι:

(Εφαρμόζονται οι γενικές διατάξεις του Προεδρικού Διατάγματος 81/93 για τη διαδικασία παραγωγής προϊόντων Π.Ο.Π ή Π.Γ.Ε)

Αριθμός Ε.Κ:

Ημερομηνία Παραλαβής του πλήρους φακέλου:

ΑΝ.Ε.Μ. Α.Ε

105

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΙΔΙΟΥΤΥΠΙΑΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2082/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Αριθμός φακέλου που δίδεται από το κράτος μέλος:

1. Αρμόδια υπηρεσία του κράτους μέλους

Όνομα:

Τίτλος:

Τηλέφωνο:

Φαξ:

2. Κατηγορία ένταξης Προϊόντων Ιδιοτυπίας (σύμφωνα με το παράρτημα)

3. Περιγραφή του προϊόντος:

3.1 Ονομασία:

3.1.1 Ιδιότυπο αφεαυτού:

3.1.2 Έκφραση ιδιοτυπίας γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου:

3.2 Ιστορική καταγραφή:

3.3 Μέθοδος παραγωγής:

3.3.1 Φύση και χαρακτηριστικά πρώτων υλών:

3.3.2 Φύση και χαρακτηριστικά χρησιμοποιούμενων συστατικών:

3.3.3 Φύση και χαρακτηριστικά μεθόδου παρασκευής του γεωργικού προϊόντος του τροφίμου:

3.4 Παραδοσιακός χαρακτήρας

3.4.1 Παραδοσιακές πρώτες ύλες:

3.4.2 Παραδοσιακή σύσταση:

3.4.3 Παραδοσιακός τρόπος παραγωγής ή μεταποίησης:

3.4.4 Παραδοσιακοί τύποι παραγωγής:

3.5 Χαρακτηριστικά γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου

3.5.1 Φυσικά χαρακτηριστικά:

3.5.2 Χημικά χαρακτηριστικά:

3.5.3 Μικροβιολογικά χαρακτηριστικά:

3.5.4 Οργανοληπτικά χαρακτηριστικά:

3.6 Έλεγχος

AN.E.M. A.E

106

3.6.1 Φορείς ελέγχου:

3.6.2 Διαδικασία ελέγχου:

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Μπίρα.
- Σοκολάτα και άλλα παρασκευάσματα διατροφής που περιέχουν κακάο.
- Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής, ζαχαρώδη παρασκευάσματα ή προϊόντα μπισκοτοποιίας.
- Ζυμαρικά εν γένει, έστω και ψημένα ή παραγεμισμένα.
- Σύνθετα φαγητά.
- Αρτυματικές σάλτσες παρασκευασμένες.
- Σούπες ή ζωμοί.
- Ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών.
- Παγωτά και γρανίτες.

ΦΑΚΕΛΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΙΔΙΟΤΥΠΙΑΣ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2082/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Αριθμός φακέλου που δίδεται από το κράτος μέλος:

1. Αρμόδια υπηρεσία του κράτους μέλους

Όνομα:

Τίτλος:

Τηλέφωνο:

Φαξ:

2. Κατηγορία ένταξης Προϊόντων Ιδιοτυπίας (σύμφωνα με το παράρτημα)

3. Περιγραφή του προϊόντος:

Παραδοσιακό ζυμαρικό της Θεσσαλίας σε κόκκους, ξινή γεύσης και υποκίτρινου χρώματος.

3.1 Ονομασία:

3.1.1 Ιδιότυπο αφεαυτού: Ο ξινός τραχανάς θεωρείται ιδιότυπος

3.1.2 Έκφραση ιδιοτυπίας γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου:

3.2 Ιστορική καταγραφή:

Παραδοσιακό ζυμαρικό της Θεσσαλίας, το οποίο αποτέλεσε βασικό προϊόν διατροφής για πολλά χρόνια. Παρασκευάζεται εδώ και αιώνες με βάση το αλεύρι, που ποτέ δεν έλειψε από το θεσσαλικό κάμπο

3.3 Μέθοδος παραγωγής:

3.3.1 Φύση και χαρακτηριστικά πρώτων υλών: Παρασκευάζεται από αλεύρι, γάλα κατσικίσιο και αλάτι

3.3.2 Φύση και χαρακτηριστικά χρησιμοποιούμενων συστατικών: Αλεύρι το οποίο γίνεται από σιτηρά της περιοχής, κατσικίσιο γάλα το οποίο συλλέγεται από ζώα της περιοχής.

3.3.3 Φύση και χαρακτηριστικά μεθόδου παρασκευής του γεωργικού προϊόντος του τροφίμου: Ο παραδοσιακός τρόπος παρασκευής του ξινού τραχανά περιλαμβάνει: αρχικός γίνεται επεξεργασία του ντόπιου κατσικίσιου γάλατος, το οποίο βράζεται και αφήνεται να ξινίσει ενώ στη συνέχεια αφαιρείτε το νερό. Το ξινισμένο γάλα στη συνέχεια ζυμώνετε με το αλεύρι και το ζυμάρι που προκύπτει τρίβεται με τα χέρια στο

τραχανοκόσκινο, οι κόκκοι που προκύπτουν απλώνονται σε καθαρό ύφασμα επάνω σε τραπέζι το οποίο αερίζεται καλά. Ο τραχανάς συντηρείται σε υφασμάτινες σακούλες σε ξηρό μέρος.

3.4 Παραδοσιακός χαρακτήρας

3.4.1 Παραδοσιακές πρώτες ύλες: αλεύρι, γάλα κατσικίσιο και αλάτι

3.4.2 Παραδοσιακή σύσταση: Το τελικό προϊόν παρασκευάζεται αποκλειστικά από παραδοσιακές πρώτες ύλες.

3.4.3 Παραδοσιακός τρόπος παραγωγής ή μεταποίησης: Όπως παράγραφος 3.3.3.

3.4.4 Παραδοσιακοί τύποι παραγωγής:

3.5 Χαρακτηριστικά γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου

3.5.1 Φυσικά χαρακτηριστικά: Παρουσία φυσικών χαρακτηριστικών (αλεύρι, γάλα κατσικίσιο και αλάτι)

3.5.2 Χημικά χαρακτηριστικά: Παντελής έλλειψη χημικών χαρακτηριστικών

3.5.3 Μικροβιολογικά χαρακτηριστικά:

3.5.4 Οργανοληπτικά χαρακτηριστικά:

3.6 Έλεγχος

3.6.1 Φορείς ελέγχου:

3.6.2 Διαδικασία ελέγχου:

**I. ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΜΗΤΡΩΟ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ
ΙΔΙΟΤΥΠΙΑΣ**

ΘΕΜΑ: Κατάθεση φακέλου υποψηφιότητας ιδιοτυπίας σύμφωνα με τον
κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2082/92 του συμβουλίου.

ΕΠΩΝΥΜΟ :

ΟΝΟΜΑ :

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΟΣ :

Δ/ΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ:

ΤΗΛ.:

FAX :

E-mail :

ΑΦΜ

ΔΟΥ

Σύνθεση: Παραγωγοί/μεταποιητές ( )

άλλοι ( )

Ημερομηνία:

.....
(Υπογραφή-Ονοματεπώνυμο)

5. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

5.1 ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 14ης Ιουλίου 1992 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 43,

την πρόταση της Επιτροπής (1),

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (3),

Εκτιμώντας:

ότι η παραγωγή, η παρασκευή και η διανομή των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων κατέχει σημαντική θέση στην οικονομία της Κοινότητας 7

ότι, στα πλαίσια του επαναπροσανατολισμού της κοινής αγροτικής πολιτικής, πρέπει να ευνοηθεί η διαφοροποίηση της γεωργικής παραγωγής ώστε να επιτευχθεί στην αγορά μια καλύτερη ισορροπία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης 7 ότι η προώθηση προϊόντων που παρουσιάζουν ορισμένα χαρακτηριστικά μπορεί να αποτελέσει σημαντικό πλεονέκτημα για τον αγροτικό κόσμο, ιδίως στις μειονεκτικές ή απομακρυσμένες περιοχές, εξασφαλίζοντας, αφενός, τη βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος και, αφετέρου, την εγκατάσταση του αγροτικού πληθυσμού σ' αυτές τις περιοχές 7

ότι, εξάλλου, διαπιστώθηκε, κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, ότι οι καταναλωτές έχουν την τάση να αποδίδουν προτεραιότητα, όσον αφορά τη διατροφή τους, μάλλον στην ποιότητα παρά στην ποσότητα 7 ότι αυτή η αναζήτηση ιδιότυπων προϊόντων λαμβάνει τη μορφή, μεταξύ άλλων, μιας όλο και μεγαλύτερης ζήτησης γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων ορισμένης γεωγραφικής καταγωγής 7

ότι, λόγω της πληθώρας των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά και της πολλαπλότητας των πληροφοριών που παρέχονται γι' αυτά, ο καταναλωτής πρέπει, προκειμένου να κάνει καλύτερα την επιλογή του, να διαθέτει σαφείς και σύντομες πληροφορίες που θα τον ενημερώνουν επακριβώς για την καταγωγή του προϊόντος 7 ότι τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα υπόκεινται, όσον αφορά την επισήμανσή τους, στους γενικούς κανόνες που θεσπίζονται στην Κοινότητα, και ιδίως βάσει της οδηγίας 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1978 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων (4) 7 ότι, δεδομένης της ιδιοτυπίας τους, πρέπει να θεσπιστούν συμπληρωματικές ειδικές διατάξεις για τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που προέρχονται από μια οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή 7

ότι η βούληση να προστατευτούν τα γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα που διακρίνονται από τη γεωγραφική τους καταγωγή, οδήγησε ορισμένα κράτη μέλη στη δημιουργία «ονομασιών ελεγχόμενης προέλευσης» 7 ότι οι ονομασίες αυτές εξελίχθηκαν προς ικανοποίηση των παραγωγών που επιτυγχάνουν καλύτερα εισοδήματα σε ανταπόδοση της πραγματικής προσπάθειας που καταβάλλουν για την ποιότητα, και προς ικανοποίηση των καταναλωτών που έχουν στη διάθεσή τους ιδιότυπα προϊόντα με εγγυήσεις για τη μέθοδο παρασκευής τους και την καταγωγή τους 7

ΑΝ.Ε.Μ. Α.Ε

112

ότι, ωστόσο, οι εθνικές πρακτικές στην εφαρμογή των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων είναι προς το παρόν ανόμοιες 7 ότι είναι ανάγκη να προβλεφθεί κοινοτική θεώρηση 7 ότι, πράγματι, ένα πλαίσιο κοινοτικών κανόνων που θα περιλαμβάνει ένα καθεστώς προστασίας, θα επιτρέψει στις γεωγραφικές ενδείξεις και στις ονομασίες προέλευσης να αναπτυχθούν λόγω του ότι το πλαίσιο αυτό θα εγγυάται, με μια πιο ενιαία θεώρηση, ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των παραγωγών προϊόντων που δικαιούνται αυτών των ενδείξεων, και θα οδηγήσει σε μεγαλύτερη αξιοπιστία αυτών των προϊόντων στα μάτια των καταναλωτών 7 ότι οι σχεδιαζόμενες ρυθμίσεις πρέπει να εφαρμοστούν υπό την επιφύλαξη της ήδη ισχύουσας κοινοτικής νομοθεσίας για τα κρασιά και τα οиноπνευματώδη ποτά η οποία επιδιώκει τη θέσπιση υψηλότερου επιπέδου προστασίας 7 ότι το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού περιορίζεται σε ορισμένα γεωργικά προϊόντα και τρόφιμα τα χαρακτηριστικά των οποίων συνδέονται με τη γεωγραφική τους καταγωγή 7 ότι, ωστόσο, αυτό το πεδίο εφαρμογής θα μπορούσε, ενδεχομένως, να διευρυνθεί εν ανάγκη σε άλλα προϊόντα ή τρόφιμα 7 ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις υπάρχουσες πρακτικές, πρέπει να οριστούν δύο διαφορετικά επίπεδα γεωγραφικής αναφοράς, δηλαδή, οι προστατευόμενες γεωγραφικές ενδείξεις και οι προστατευόμενες ονομασίες προέλευσης 7 ότι ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο που δικαιούται αυτής της ένδειξης πρέπει να ανταποκρίνεται σε ορισμένους όρους που απαριθμούνται σε προδιαγραφές 7 ότι, για να δικαιούνται προστασίας σε κάθε μέλος, οι γεωγραφικές ενδείξεις και οι ονομασίες προέλευσης πρέπει να καταχωρούνται στο κοινοτικό επίπεδο 7 ότι η καταχώρηση σ' ένα μητρώο επιτρέπει προσέτι να εξασφαλίζεται η ενημέρωση των επαγγελματιών και των καταναλωτών 7 ότι η διαδικασία καταχώρησης πρέπει να επιτρέπει σε κάθε πρόσωπο που είναι ατομικά και άμεσα ενδιαφερόμενο να μπορεί να ασκεί τα δικαιώματά του, κοινοποιώντας την ένστασή του διά του κράτους μέλους στην Επιτροπή 7 ότι πρέπει να εφαρμόζονται διαδικασίες που να επιτρέπουν, μετά την καταχώρηση, είτε την προσαρμογή των προδιαγραφών, λόγω ιδίως της εξέλιξης των τεχνολογικών γνώσεων, είτε την απόσυρση από το μητρώο της γεωγραφικής ένδειξης ή της ονομασίας προελεύσεως ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου εφόσον το εν λόγω προϊόν ή το τρόφιμο αυτό δεν συμφωνεί πλέον με τις προδιαγραφές για τις οποίες επέτυχε τη γεωγραφική ένδειξη ή την ονομασία προέλευσης 7 ότι πρέπει να καταστούν δυνατές οι συναλλαγές με τις τρίτες χώρες που δύνανται να παρέχουν ισοδύναμες εγγυήσεις όσον αφορά τη χορήγηση και τον έλεγχο των γεωγραφικών ενδείξεων ή των ονομασιών προέλευσης που χορηγούνται στο έδαφός τους 7 ότι πρέπει να προβλεφθεί διαδικασία για την καθιέρωση στενής συνεργασίας μεταξύ κρατών μελών και της Επιτροπής, στα πλαίσια επιτροπής κανονιστικού χαρακτήρα που θα δημιουργηθεί για τον σκοπό αυτό,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Ο παρών κανονισμός καθορίζει τους κανόνες προστασίας των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων των προοριζομένων για ανθρώπινη κατανάλωση γεωργικών προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα II της συνθήκης και των

τροφίμων που αναφέρονται στο παράρτημα Ι του παρόντος κανονισμού, καθώς και των γεωργικών προϊόντων που αναφέρονται στο παράρτημα ΙΙ του παρόντος κανονισμού. Εντούτοις, ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται για τα προϊόντα του αμπελοοινικού τομέα ούτε για τα οινοπνευματώδη ποτά.

Το παράρτημα Ι μπορεί να τροποποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 15.

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων ειδικών κοινοτικών διατάξεων.

3. Η οδηγία 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 28ης Μαρτίου 1983 για την καθιέρωση διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών (5) δεν εφαρμόζεται στις ονομασίες προέλευσης, ούτε στις γεωγραφικές ενδείξεις που αποτελούν αντικείμενο του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

1. Η κοινοτική προστασία των ονομασιών προέλευσης και των γεωγραφικών ενδείξεων των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων επιτυγχάνεται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

α) «ονομασία προέλευσης»: το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου:

- που κατάγεται από αυτή την περιοχή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα αυτή και

- του οποίου η ποιότητα ή τα χαρακτηριστικά οφείλονται κυρίως ή αποκλειστικά στο γεωγραφικό περιβάλλον που περιλαμβάνει τους φυσικούς και ανθρώπινους παράγοντες, και του οποίου η παραγωγή, η μεταποίηση και η επεξεργασία λαμβάνουν χώρα στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή 7

β) «γεωγραφική ένδειξη»: το όνομα μιας περιοχής, ενός συγκεκριμένου τόπου ή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μιας χώρας, το οποίο χρησιμοποιείται στην περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου:

- που κατάγεται από την περιοχή αυτή, το συγκεκριμένο τόπο ή τη χώρα αυτή και

- του οποίου μια συγκεκριμένη ποιότητα, η φήμη ή άλλο χαρακτηριστικό μπορούν να αποδοθούν στη γεωγραφική αυτή καταγωγή και του οποίου η παραγωγή ή/και η μεταποίηση ή/και η επεξεργασία πραγματοποιούνται στην οριοθετημένη γεωγραφική περιοχή.

3. Θεωρούνται ωσαύτως ως ονομασίες προέλευσης, ορισμένες παραδοσιακές, γεωγραφικές ή μη, ονομασίες, που περιγράφουν γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο καταγωγής μιας περιοχής ή ενός συγκεκριμένου τόπου και το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 2 στοιχείο α) δεύτερη περίπτωση.

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 2 στοιχείο α), εξομοιώνονται προς ονομασίες προέλευσης ορισμένες γεωγραφικές ενδείξεις των οποίων οι πρώτες ύλες των σχετικών προϊόντων προέρχονται από γεωγραφική περιοχή, ευρύτερη ή διαφορετική από την περιοχή μεταποίησης, εφόσον:

- η περιοχή παραγωγής της πρώτης ύλης είναι οριοθετημένη και

- υπάρχουν ειδικοί όροι παραγωγής των πρώτων υλών και

- υπάρχει σύστημα ελέγχου που εξασφαλίζει την τήρηση των όρων αυτών.

5. Για τους σκοπούς της παραγράφου 4, δεν θεωρούνται ως πρώτες ύλες παρά μόνο τα ζώντα ζώα, τα κρέατα και το γάλα. Η χρησιμοποίηση άλλων πρώτων υλών μπορεί να επιτραπεί σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 15.

6. Για να δικαιούνται της παρέκκλισης της παραγράφου 4, οι σχετικές ονομασίες πρέπει να αναγνωρισθούν ή να έχουν ήδη αναγνωρισθεί ως ονομασίες προέλευσης που δικαιούνται εθνικής προστασίας από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, ή, εάν δεν υπάρχει τέτοιο καθεστώς, να έχουν αποδεδειγμένα παραδοσιακό χαρακτήρα καθώς και να είναι πασίγνωστες και εξαιρετικής φήμης ονομασίες.

7. Προκειμένου να υπαχθούν στην παρέκκλιση της παραγράφου 4, οι αιτήσεις καταχώρησης πρέπει να υποβληθούν εντός προθεσμίας δύο ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 3

1. Οι ονομασίες που έχουν καταστεί κοινές δεν καταχωρούνται.

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, ως «ονομασία που έχει καταστεί κοινή» νοείται το όνομα ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου το οποίο, αν και αναφέρεται στον τόπο ή την περιοχή όπου το εν λόγω γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο έχει παραχθεί αρχικά ή εμπορευθεί, έχει πλέον καταστεί κοινό όνομα ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου.

Για να διαπιστωθεί αν ένα όνομα έχει καταστεί κοινό, λαμβάνονται υπόψη όλοι οι παράγοντες, και ιδίως:

- η υφιστάμενη κατάσταση στο κράτος μέλος από το οποίο προέρχεται το όνομα και στις περιοχές κατανάλωσης,
- η κατάσταση που επικρατεί σε άλλα κράτη μέλη,
- η οικεία, εθνική ή κοινοτική, νομοθεσία.

Εάν, κατά την εφαρμογή της διαδικασίας των άρθρων 6 και 7, μια αίτηση καταχώρησης απορρίπτεται διότι μια ονομασία έχει καταστεί κοινή, η Επιτροπή δημοσιεύει την απόφαση αυτή στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Ένα όνομα δεν μπορεί να καταχωρηθεί ως ονομασία προέλευσης ή ως γεωγραφική ένδειξη όταν συγκρούεται με το όνομα φυτικής ποικιλίας ή ζωικής φυλής και μπορεί, ως εκ τούτου, να παραπλανήσει το κοινό ως προς την πραγματική καταγωγή του προϊόντος.

3. Πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία βάσει πρότασης της Επιτροπής, καταρτίζει και δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων έναν μη διεξοδικό, ενδεικτικό κατάλογο των ονομασιών των γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού και θεωρούνται, σύμφωνα με την παράγραφο 1, ότι έχουν καταστεί κοινές και ως εκ τούτου δεν μπορούν να καταχωρηθούν σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 4

1. Για να δικαιούται προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης (ΠΟΠ) ή προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης (ΠΓΕ) ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο πρέπει να ανταποκρίνεται σε προδιαγραφές.

2. Οι προδιαγραφές περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

α) το όνομα του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου, καθώς και την ονομασία

προέλευσης ή τη γεωγραφική ένδειξη 7

β) την περιγραφή του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου, που περιλαμβάνει, ενδεχομένως, τις πρώτες ύλες και τα κυριότερα φυσικά, χημικά, μικροβιολογικά ή/και οργανοληπτικά χαρακτηριστικά του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου 7

γ) τη γεωγραφική οριοθέτηση και, ενδεχομένως, τα στοιχεία που καταδεικνύουν την τήρηση των προϋποθέσεων που προβλέπονται στο άρθρο 2 παράγραφος 4 7

δ) τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι το γεωργικό προϊόν ή το τρόφιμο κατάγεται από τη γεωγραφική περιοχή, κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β), κατά περίπτωση 7

ε) την περιγραφή της μεθόδου παραγωγής του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου και, ενδεχομένως, τις τοπικές, θεμιτές και συνήθεις μεθόδους 7

στ) τα στοιχεία που αποδεικνύουν το δεσμό με το γεωγραφικό περιβάλλον ή με τη γεωγραφική καταγωγή κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχείο α) ή β), κατά περίπτωση 7

ζ) τα σχετικά στοιχεία του ή των δομών ελέγχου που προβλέπονται στο άρθρο 10 7

η) τα ειδικά στοιχεία της επισήμανσης που συνδέονται με την ένδειξη «ΠΟΠ» ή «ΠΓΕ», κατά περίπτωση, ή τις ισοδύναμες εθνικές παραδοσιακές ενδείξεις 7

θ) τις τυχόν προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται δυνάμει των κοινοτικών ή/και εθνικών διατάξεων.

Άρθρο 5

1. Αίτηση καταχώρησης μπορεί να υποβάλλει μόνο μία ομάδα ή, υπό ορισμένες προϋποθέσεις που θα καθοριστούν με τη διαδικασία του άρθρου 15, ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «ομάδα» νοείται, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή ή σύνθεση, κάθε οργάνωση παραγωγών ή/και μεταποιητών τους οποίους αφορά το ίδιο γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο. Στην ομάδα μπορούν να συμμετέχουν και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη.

2. Μια ομάδα, ή ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο, δεν μπορεί να υποβάλλει αίτηση καταχώρησης παρά μόνο για τα γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα που παράγει ή επιτυγχάνει κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 2 στοιχεία α) ή β).

3. Η αίτηση καταχώρησης περιλαμβάνει ιδίως τις προδιαγραφές που αναφέρονται στο άρθρο 4.

4. Η αίτηση καταχώρησης απευθύνεται στο κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται η γεωγραφική περιοχή.

5. Το κράτος μέλος ελέγχει εάν η αίτηση είναι αιτιολογημένη και τη διαβιβάζει στην Επιτροπή μαζί με τις προδιαγραφές που αναφέρονται στο άρθρο 4 και τα λοιπά έγγραφα βάσει των οποίων έλαβε τη σχετική απόφαση, εάν κρίνει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού.

Εάν η αίτηση αφορά ονομασία που προσδιορίζει επίσης μια γεωγραφική περιοχή άλλου κράτους μέλους, ζητείται η γνώμη αυτού του κράτους μέλους πριν ληφθεί οποιαδήποτε απόφαση.

6. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις απαραίτητες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για την τήρηση του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 6

1. Εντός προθεσμίας έξι μηνών, η Επιτροπή ελέγχει, με εξέταση κατά τους τύπους, εάν η αίτηση καταχώρησης περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 4. Η Επιτροπή ενημερώνει για τα πορίσματά της το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος.
  2. Εάν, βάσει της παραγράφου 1, η Επιτροπή συμπεράνει ότι η ονομασία πληροί τις προϋποθέσεις προστασίας, δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων το όνομα και τη διεύθυνση του αιτούντος, το όνομα του προϊόντος, τα κυριότερα στοιχεία της αίτησης, τις αναφορές στις εθνικές διατάξεις που διέπουν την επεξεργασία, την παραγωγή ή την παρασκευή του και, εν ανάγκη, το σκεπτικό στο οποίο βασίστηκαν τα συμπεράσματά της.
  3. Εάν δεν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή καμία ένσταση σύμφωνα με το άρθρο 7, η ονομασία καταχωρείται σε μητρώο που τηρεί η Επιτροπή με τίτλο «Μητρώο προστατευόμενων ονομασιών προέλευσης και προστατευόμενων γεωγραφικών ενδείξεων» το οποίο περιέχει τα ονόματα των ομάδων και των ενδιαφερομένων οργανισμών ελέγχου.
  4. Η Επιτροπή δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:
    - τις ονομασίες που καταχωρούνται στο μητρώο,
    - τις τροποποιήσεις του μητρώου σύμφωνα με τα άρθρα 9 και 11.
  5. Εάν, με βάση την εξέταση που προβλέπεται στην παράγραφο 1, η Επιτροπή συμπεράνει ότι η ονομασία δεν πληροί τους όρους προστασίας, αποφασίζει, με τη διαδικασία του άρθρου 15, να μην πραγματοποιήσει τη δημοσίευση που προβλέπεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.
- Πριν από τις δημοσιεύσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 4 και την καταχώρηση που προβλέπεται στην παράγραφο 3, η Επιτροπή μπορεί να ζητά τη γνώμη της επιτροπής που προβλέπεται στο άρθρο 15.

Άρθρο 7

1. Εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία της δημοσίευσης στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, κάθε κράτος μέλος μπορεί να προβάλει ένσταση κατά της κατακύρωσης.
2. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μεριμνούν ώστε κάθε πρόσωπο που μπορεί να αποδείξει έννομο οικονομικό συμφέρον να έχει τη δυνατότητα να λάβει γνώση της αίτησης. Επιπλέον, σύμφωνα με την κατάσταση που επικρατεί σ' αυτά, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν την πρόσβαση και άλλων ενδιαφερομένων που έχουν έννομο συμφέρον.
3. Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, εφόσον έχει έννομο συμφέρον, μπορεί να προβάλει ένσταση για την καταχώρηση αποστέλλοντας δήλωση δεόντως αιτιολογημένη στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ή είναι εγκατεστημένο. Η αρμόδια αρχή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για να ληφθούν υπόψη οι εν λόγω παρατηρήσεις ή η προβληθείσα ένσταση εντός των τασσομένων προθεσμιών.
4. Για να είναι παραδεκτή, η ένσταση πρέπει:
  - είτε να αποδεικνύει ότι δεν πληρούνται οι όροι που αναφέρονται στο άρθρο 2,
  - είτε να αποδεικνύει ότι η καταχώρηση του προτεινόμενου ονόματος θα ζημίωνε την ύπαρξη πλήρως ή μερικώς ομώνυμης ονομασίας ή σήματος ή την ύπαρξη προϊόντων που κυκλοφορούν νομίμως στην αγορά τη στιγμή της δημοσίευσης του παρόντος κανονισμού στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,

- είτε να προσδιορίζει τα στοιχεία από τα οποία προκύπτει ο κοινός χαρακτήρας του ονόματος του οποίου ζητείται η καταχώρηση.

5. Όταν μια ένσταση είναι παραδεκτή κατά την έννοια της παραγράφου 4, η Επιτροπή καλεί τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ τους, σύμφωνα με τις εσωτερικές τους διαδικασίες, εντός προθεσμίας τριών μηνών:

α) εάν επιτευχθεί η συμφωνία αυτή, τα εν λόγω κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή όλα τα στοιχεία που επέτρεψαν την επίτευξη της εν λόγω συμφωνίας καθώς και τη γνώμη του αιτούντος και του ενισταμένου. Εάν δεν τροποποιήθηκαν τα στοιχεία που υποβλήθηκαν δυνάμει του άρθρου 5, η Επιτροπή ενεργεί σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4. Στην αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή κινεί εκ νέου τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 7 7

β) εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία, η Επιτροπή λαμβάνει απόφαση με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 15, λαμβάνοντας υπόψη τις θεμιτές και παραδοσιακές χρήσεις και τους πράγματι υφιστάμενους κινδύνους σύγχυσης. Εάν αποφασιστεί να γίνει η καταχώρηση, η Επιτροπή προβαίνει στη δημοσίευση σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 4.

Άρθρο 8

Οι ενδείξεις «ΠΟΠ», «ΠΓΕ» ή οι ισοδύναμες παραδοσιακές εθνικές ενδείξεις δεν μπορούν να αναγράφονται παρά μόνον στα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που συμφωνούν με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 9

Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μπορεί να ζητήσει την τροποποίηση των προδιαγραφών ιδίως για να ληφθεί υπόψη η εξέλιξη των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων ή για να γίνει νέα γεωγραφική οριοθέτηση της περιοχής.

Η διαδικασία του άρθρου 6 εφαρμόζεται *mutatis mutandis*.

Ωστόσο, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 15, να μην εφαρμόσει τη διαδικασία του άρθρου 6, όταν πρόκειται για ήσσονος σημασίας τροποποίηση.

Άρθρο 10

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, το αργότερο έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, να έχουν συσταθεί δομές ελέγχου, σκοπός των οποίων θα είναι να εξασφαλίζουν ότι τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που φέρουν προστατευόμενη ονομασία ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των προδιαγραφών.

2. Η δομή ελέγχου μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες οριζόμενες υπηρεσίες ελέγχου ή/και ιδιωτικούς οργανισμούς εγκεκριμένους για το σκοπό αυτό από το κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τους καταλόγους των υπηρεσιών ή/και των οργανισμών που έχουν εγκριθεί καθώς και τις σχετικές αρμοδιότητές τους. Η Επιτροπή δημοσιεύει τις πληροφορίες αυτές στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Οι οριζόμενες υπηρεσίες ελέγχου ή/και οι ιδιωτικοί οργανισμοί πρέπει να παρέχουν, αφενός, επαρκείς εγγυήσεις αντικειμενικότητας και αμεροληψίας έναντι κάθε ελεγχόμενου παραγωγού ή μεταποιητή και, αφετέρου, να διαθέτουν μόνιμα τους εμπειρογνώμονες και τα απαραίτητα μέσα για τη διασφάλιση των ελέγχων των

γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων, τα οποία φέρουν προστατευόμενη ονομασία. Εάν μια δομή ελέγχου αναθέτει τη διενέργεια ορισμένων ελέγχων σε τρίτο οργανισμό, ο οργανισμός αυτός πρέπει να παρέχει τις ίδιες εγγυήσεις. Στην περίπτωση αυτή, οι οριζόμενες υπηρεσίες ελέγχου ή/και οι εγκεκριμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί παραμένουν, ωστόσο, υπεύθυνοι έναντι του κράτους μέλους για όλους τους ελέγχους.

Από την 1η Ιανουαρίου 1998, προκειμένου να εγκριθούν από ένα κράτος μέλος για τους σκοπούς εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, οι οργανισμοί πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο πρότυπο EN 45011 της 26ης Ιουνίου 1989.

4. Εάν οι οριζόμενες υπηρεσίες ελέγχου ή/και οι ιδιωτικοί οργανισμοί κράτους μέλους διαπιστώνουν ότι ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο που φέρει προστατευόμενη ονομασία καταγωγής αυτού του κράτους μέλους δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των προδιαγραφών, λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίσουν την τήρηση του παρόντος κανονισμού. Ενημερώνουν το κράτος μέλος για τα μέτρα που έλαβαν κατά τη διενέργεια των ελέγχων τους. Όλες οι λαμβανόμενες αποφάσεις πρέπει να κοινοποιούνται στα ενδιαφερόμενα μέρη.

5. Ένα κράτος μέλος πρέπει να ανακαλεί την έγκριση ενός οργανισμού ελέγχου εάν δεν πληρούνται πλέον οι όροι των παραγράφων 2 και 3. Ενημερώνει δε σχετικά την Επιτροπή, η οποία δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αναθεωρημένο κατάλογο των εγκεκριμένων οργανισμών.

6. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλιστεί η πρόσβαση στο σύστημα ελέγχου των παραγωγών που τηρούν τον παρόντα κανονισμό.

7. Οι δαπάνες των ελέγχων που προβλέπει ο παρών κανονισμός βαρύνουν τους παραγωγούς που χρησιμοποιούν την προστατευόμενη ονομασία.

Άρθρο 11

1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να ισχυρισθεί ότι έπαυσε να πληρούται ένας όρος των προδιαγραφών ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου που δικαιούται προστατευόμενης ονομασίας.

2. Το κράτος μέλος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 γνωστοποιεί αυτές τις παρατηρήσεις του στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εξετάζει την αναφορά και ενημερώνει το άλλο κράτος μέλος για τα πορίσματά του και για τα μέτρα που έλαβε.

3. Σε περίπτωση που οι παρατυπίες επαναλαμβάνονται και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία, πρέπει να υποβάλλεται στην Επιτροπή δεόντως αιτιολογημένη αίτηση.

4. Η Επιτροπή εξετάζει την αναφορά ζητώντας τη γνώμη των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Ενδεχομένως, αφού ζητήσει τη γνώμη της επιτροπής του άρθρου 15, η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα. Μεταξύ αυτών μπορεί να περιλαμβάνεται η ακύρωση της καταχώρησης.

Άρθρο 12

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων διεθνών συμφωνιών, ο παρών κανονισμός μπορεί να εφαρμόζεται στα γεωργικά προϊόντα ή στα τρόφιμα προέλευσης τρίτης χώρας, εφόσον:

- η τρίτη χώρα είναι σε θέση να παράσχει εγγυήσεις πανομοιότυπες ή ισοδύναμες προς αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 4,

(6) ΕΕ αριθ. C 40 της 11. 2. 1989, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση

92/10/EOK (ΕΕ αριθ. L 6 της 11. 1. 1992, σ. 35).- η τρίτη χώρα διαθέτει σύστημα ελέγχου ισοδύναμο προς το σύστημα που αναφέρεται στο άρθρο 10,
- η τρίτη χώρα είναι διατεθειμένη να παράσχει προστασία ισοδύναμη με αυτή που υπάρχει στην Κοινότητα στα αντίστοιχα γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα που προέρχονται από την Κοινότητα.

2. Εάν η προστατευόμενη ονομασία μιας τρίτης χώρας είναι ομώνυμη με μια κοινοτική προστατευόμενη ονομασία, η καταχώρηση πραγματοποιείται αφού ληφθούν δεόντως υπόψη οι τοπικές και παραδοσιακές χρήσεις και οι πραγματικοί κίνδυνοι σύγχυσης. Η χρήση αυτής της μορφής ονομασιών δεν επιτρέπεται παρά μόνον εάν η χώρα καταγωγής του προϊόντος αναγράφεται στην ετικέτα ευκρινώς και προφανώς.

Άρθρο 13

1. Οι καταχωρημένες ονομασίες προέλευσης προστατεύονται από:

- α) οποιαδήποτε άμεση ή έμμεση εμπορική χρήση μιας καταχωρημένης ονομασίας για προϊόντα που δεν καλύπτονται από την καταχώρηση, εφόσον τα προϊόντα αυτά είναι συγκρίσιμα με τα προϊόντα που έχουν καταχωρηθεί με την ονομασία αυτή ή εφόσον η χρήση αυτή αποτελεί εκμετάλλευση της φήμης της προστατευόμενης ονομασίας 7
- β) κάθε αντιποίηση, απομίμηση ή υπαινιγμός, ακόμη και αν αναφέρεται η πραγματική καταγωγή του προϊόντος ή εάν η προστατευόμενη ονομασία χρησιμοποιείται σε μετάφραση ή συνοδεύεται από εκφράσεις όπως: «είδος», «τύπος», «μέθοδος», «τρόπος», «απομίμηση» ή παρόμοιες 7
- γ) οποιαδήποτε άλλη ψευδή ή απατηλή ένδειξη τόσο όσον αφορά την προέλευση, την καταγωγή, τη φύση ή τις ουσιαστικές ιδιότητες του προϊόντος, αναγραφόμενη στη συσκευασία ή το περιτύλιγμα, στο διαφημιστικό υλικό ή σε έγγραφα που αφορούν το συγκεκριμένο προϊόν, καθώς και τη χρησιμοποίηση για τη συσκευασία του προϊόντος δοχείου που μπορεί να οδηγήσει σε εσφαλμένη εντύπωση ως προς την καταγωγή του 7
- δ) οποιαδήποτε άλλη πρακτική ικανή να παραπλανήσει το κοινό όσον αφορά την πραγματική καταγωγή του προϊόντος.

Όταν μια καταχωρημένη ονομασία περιέχει την ονομασία ενός γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου που θεωρείται κοινή, η χρήση αυτής της κοινής ονομασίας για το συγκεκριμένο γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο δεν θεωρείται ότι αντιτίθεται στα στοιχεία α) ή β) του πρώτου εδαφίου.

2. Ωστόσο, τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρήσουν τα εθνικά μέτρα τα οποία επιτρέπουν τη χρησιμοποίηση των εκφράσεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο β), κατ' ανώτατο όριο για μια πενταετία μετά την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος κανονισμού, εφόσον:

- τα προϊόντα είχαν εμπορευθεί νόμιμα, με τη χρησιμοποίηση αυτής της έκφρασης, επί πέντε τουλάχιστον έτη πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης του παρόντος κανονισμού,
- από τη σήμανση προκύπτει σαφώς η πραγματική καταγωγή του προϊόντος.

Εντούτοις, η εξαίρεση αυτή δεν μπορεί να οδηγήσει στην ελεύθερη εμπορία των προϊόντων στο έδαφος κράτους μέλους στο οποίο έχουν απαγορευθεί οι εκφράσεις αυτές.

3. Οι προστατευόμενες ονομασίες δεν μπορούν να μεταπέσουν σε κοινές.

Άρθρο 14

1. Όταν μια ονομασία προέλευσης ή μια γεωγραφική ένδειξη καταχωρείται σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό, η αίτηση καταχώρησης σήματος που αντιστοιχεί σε μία από τις

καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 13 και αφορά τον ίδιο τύπο προϊόντος απορρίπτεται, εφόσον η αίτηση καταχώρησης του σήματος υποβάλλεται μετά την ημερομηνία δημοσίευσης που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2.

Τα σήματα που καταχωρούνται κατά παράβαση του πρώτου εδαφίου ακυρώνονται.

Η παρούσα παράγραφος εφαρμόζεται επίσης όταν η αίτηση καταχώρησης ενός σήματος έχει κατατεθεί πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης της αίτησης καταχώρησης που προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, εφόσον η δημοσίευση αυτή γίνεται πριν από την καταχώρηση του σήματος.

2. Τηρουμένης της κοινοτικής νομοθεσίας, η χρήση σήματος το οποίο αντιστοιχεί σε μία από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 13, που έχει καλοπίστως καταχωρηθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης καταχώρησης της ονομασίας προέλευσης ή της γεωγραφικής ένδειξης, μπορεί να συνεχιστεί παρά την καταχώρηση μιας ονομασίας προέλευσης ή μιας γεωγραφικής ένδειξης, εάν δεν διαπιστωθεί ότι το εν λόγω σήμα θίγεται από τους λόγους ακυρότητας ή έκπτωσης που προβλέπονται αντίστοιχα από το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία γ) και ζ) και το άρθρο 12 παράγραφος 2 στοιχείο β) της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων 3. Μια ονομασία προέλευσης ή μια γεωγραφική ένδειξη δεν καταχωρείται όταν, λαμβανομένης υπόψη της φήμης ενός σήματος, του γεγονότος ότι είναι ευρύτατα γνωστό και της διάρκειας χρησιμοποίησής του, η καταχώρηση θα μπορούσε να παραπλανήσει τον καταναλωτή όσον αφορά την πραγματική ταυτότητα του προϊόντος.

Άρθρο 15

Η Επιτροπή επικουρείται από μια επιτροπή την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής.

Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Η γνώμη διατυπώνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης για την έκδοση των αποφάσεων που καλείται να λάβει το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής. Κατά την ψηφοφορία στην επιτροπή, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το προαναφερόμενο άρθρο. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

Η Επιτροπή θεσπίζει τα σχεδιαζόμενα μέτρα όταν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής.

Όταν τα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής, ή ελλείψει γνώμης, η Επιτροπή υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν, μετά την παρέλευση προθεσμίας τριών μηνών από την υποβολή της πρότασης στο Συμβούλιο, το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει, τα προτεινόμενα μέτρα θεσπίζονται από την Επιτροπή.

Άρθρο 16

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος κανονισμού θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 15.

Άρθρο 17

1. Εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή ποιες από τις νομίμως προστατευόμενες ονομασίες τους ή, στα κράτη μέλη που δεν υπάρχει σύστημα προστασίας, ποιες από τις ονομασίες που έχουν καθιερωθεί με τη χρήση, επιθυμούν να καταχωρήσουν δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

2. Η Επιτροπή καταχωρεί, με τη διαδικασία του άρθρου 15, τις ονομασίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 οι οποίες συμφωνούν με τα άρθρα 2 και 4. Το άρθρο 7 δεν εφαρμόζεται. Ωστόσο, οι κοινές ονομασίες δεν καταχωρούνται.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να διατηρούν την εθνική προστασία των ονομασιών που ανακοινώνονται σύμφωνα με την παράγραφο 1 μέχρι την ημερομηνία που θα ληφθεί απόφαση για την καταχώρηση.

Άρθρο 18

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει δώδεκα μήνες μετά την ημερομηνία της δημοσίευσής του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 14 Ιουλίου 1992.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Τρόφιμα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1

- Μπίρα
- Φυσικά μεταλλικά νερά και νερά πηγών
- Ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών
- Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής, ζαχαρώδη παρασκευάσματα ή προϊόντα μπισκοτοποιίας
- Γόμες και ρητίνες φυσικές.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Γεωργικά προϊόντα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1

- Χορτονομές
- Αιθέρια έλαια.

Προϊόντα διατροφής που καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 και από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2082/92

- Νωπό κρέας (και νωπά παραπροϊόντα σφαγίου)
- Προϊόντα με βάση το κρέας (που έχουν υποστεί θερμική επεξεργασία, παστά, καπνιστά κλπ.)
- Τυριά
- Άλλα προϊόντα ζωικής προέλευσης (αυγά, μέλι, γαλακτοκομικά προϊόντα εκτός του βουτύρου □)
- Λιπαρές ουσίες (βούτυρο, μαργαρίνη, λάδια □)
- Φρούτα, λαχανικά και σιτηρά στη φυσική τους κατάσταση ή μεταποιημένα
- Νωποί ιχθύες, μαλάκια, μαλακόστρακα και προϊόντα με βάση το ψάρι
- Μπίρα
- Ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών
- Προϊόντα ζαχαροπλαστικής, ζαχαρώδη παρασκευάσματα ή προϊόντα μπισκοτοποιίας
- Άλλα προϊόντα

Προϊόντα διατροφής που καλύπτονται μόνο από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92

- Φυσικά μεταλλικά νερά και νερά πηγών
- Γόμες και ρητίνες φυσικές
- Αιθέρια έλαια
- Χορτονομές
- Φελλός
- Βαφικός κόκκος (ακατέργαστο προϊόν ζωικής προέλευσης)

5.2. ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2082/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 14ης Ιουλίου 1992 για τις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 43,

την πρόταση της Επιτροπής (1),

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου (2),

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (3),

Εκτιμώντας:

ότι η παραγωγή, η παρασκευή και η διανομή γεωργικών προϊόντων και τροφίμων κατέχει σημαντική θέση στην οικονομία της Κοινότητας 7

ότι, στα πλαίσια του επαναπροσανατολισμού της κοινής αγροτικής πολιτικής, πρέπει να ευνοηθεί η διαφοροποίηση της γεωργικής παραγωγής 7 ότι η προώθηση ιδιοτύπων προϊόντων μπορεί να αποτελέσει σημαντικό πλεονέκτημα για τον αγροτικό κόσμο, ιδίως στις μειονεκτικές ή απομακρυσμένες περιοχές, αφενός, με τη βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος και, αφετέρου, με την εγκατάσταση του αγροτικού πληθυσμού σ' αυτές τις περιοχές 7

ότι, ενόψει της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς στον τομέα των τροφίμων, πρέπει να τεθούν στη διάθεση των οικονομικών φορέων τα μέσα που θα τους επιτρέψουν να αναβαθμίσουν τα προϊόντα τους, εξασφαλίζοντας την προστασία των καταναλωτών από τις καταχρηστικές μεθόδους και, εκ παραλλήλου, το θεμιτό των εμπορικών συναλλαγών 7

ότι, σύμφωνα με το ψήφισμα του Συμβουλίου της 9ης Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις μελλοντικές προτεραιότητες για την αναθέρμανση της πολιτικής για την προστασία των καταναλωτών (4), πρέπει να ληφθεί υπόψη το όλο και σημαντικότερο αίτημα αναβάθμισης της ποιότητας και ενημέρωσης των καταναλωτών όσον αφορά τη φύση, τον τρόπο παραγωγής ή τη μεταποίηση των τροφίμων, καθώς και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους 7 ότι, λόγω της πληθώρας των προϊόντων που διατίθενται στην αγορά και της πολλαπλότητας των πληροφοριών που τα αφορούν, ο καταναλωτής πρέπει, προκειμένου να κάνει καλύτερα την επιλογή του, να διαθέτει σαφείς και σύντομες πληροφορίες που θα τον ενημερώνουν επακριβώς για τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά του τροφίμου 7

ότι ένα προαιρετικό καθεστώς που βασίζεται σε κανονιστικά κριτήρια επιτρέπει την υλοποίηση των εν λόγω στόχων 7 ότι ένα τέτοιο προαιρετικό σύστημα, που επιτρέπει στους οικονομικούς φορείς να καθιστούν γνωστή την ποιότητα ενός τροφίμου σε κοινοτικό επίπεδο, πρέπει να προσφέρει όλες τις εγγυήσεις έτσι ώστε να αιτιολογούνται οι αναφορές που μπορούν να γίνονται για το προϊόν αυτό στο εμπόριο 7

ότι ορισμένοι παραγωγοί επιθυμούν να αναβαθμίσουν την ιδιοτυπία των γεωργικών προϊόντων ή των τροφίμων, διότι αυτά διακρίνονται σαφώς από άλλα παρεμφερή προϊόντα ή τρόφιμα, με τα κατ' ιδίαν χαρακτηριστικά τους 7 ότι πρέπει, επομένως, για να εξασφαλιστεί η προστασία του καταναλωτή, να ελέγχεται η βεβαιωμένη ιδιοτυπία τους 7 ότι, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιοτυπία αυτών των προϊόντων ή τροφίμων, πρέπει να θεσπιστούν ειδικές διατάξεις που θα συμπληρώσουν τους κανόνες επισήμανσης που επιβάλλονται με την οδηγία 79/112/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 1978 για

την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων (5), και ιδίως να προβλέπει ένδειξη και, ενδεχομένως, κοινοτικό σύμβολο που θα συνοδεύουν το όνομα των εν λόγω προϊόντων ή παρουσιάζει ελεγχόμενα ιδιότυπα χαρακτηριστικά 7

ότι, για να εξασφαλιστεί η τήρηση και η σταθερότητα των ελεγχόμενων ιδιότυπων χαρακτηριστικών, είναι ανάγκη να ορίζουν οι ίδιοι οι παραγωγοί οι οποίοι συγκροτούν ομάδες τα ιδιότυπα χαρακτηριστικά του γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου, σε προδιαγραφές, αλλά και οι κανόνες έγκρισης των οργανισμών ελέγχου, που είναι επιφορτισμένοι με την επαλήθευση της δέουσας τήρησης των προδιαγραφών, πρέπει να είναι ενιαίοι σε κοινοτικό επίπεδο 7

ότι, για να μην δημιουργηθούν άνισες συνθήκες ανταγωνισμού, κάθε παραγωγός πρέπει να μπορεί να χρησιμοποιεί είτε ένα καταχωρημένο όνομα συνοδευόμενο από μία ένδειξη και, ενδεχομένως, ένα κοινοτικό σύμβολο, είτε ένα καταχωρημένο όνομα ως έχει, στο μέτρο που το γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο που παράγει ή μεταποιεί είναι σύμφωνο με τις αντίστοιχες προδιαγραφές και ο οργανισμός ελέγχου που επέλεξε είναι εγκεκριμένος 7

ότι πρέπει να επιτρέπονται οι συναλλαγές με τις τρίτες χώρες οι οποίες μπορούν να προσφέρουν ισοδύναμες εγγυήσεις όσον αφορά τη χορήγηση και τον έλεγχο των βεβαιώσεων ιδιοτυπίας που εκδίδονται στο έδαφός τους 7

ότι η ένδειξη σχετικά με την ιδιοτυπία γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου, πρέπει, για να είναι δελεαστική για τους παραγωγούς και ταυτόχρονα αξιόπιστη για τους καταναλωτές, να απολαύει έννομης προστασίας και να αποτελεί αντικείμενο δημόσιων ελέγχων 7

ότι πρέπει να προβλεφθεί διαδικασία που να καθιερώνει στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής στα πλαίσια κανονιστικής επιτροπής, η οποία έχει συσταθεί για το σκοπό αυτό,

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

1. Ο παρών κανονισμός καθορίζει τους κανόνες σύμφωνα με τους οποίους μπορεί να λαμβάνει κοινοτική βεβαίωση ιδιοτυπίας για:

- τα γεωργικά προϊόντα που αναφέρονται στο παράρτημα II της συνθήκης και προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση,
- τα τρόφιμα που αναφέρονται στο παράρτημα του παρόντος κανονισμού.

Το παράρτημα μπορεί να τροποποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 19.

2. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη άλλων ειδικών κοινοτικών διατάξεων.

3. Η οδηγία 83/189/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 28ης Μαρτίου 1989 για την καθιέρωση μιας διαδικασίας πληροφόρησης στον τομέα των τεχνικών προτύπων και προδιαγραφών (6) δεν εφαρμόζεται στις βεβαιώσεις ιδιοτυπίας που αποτελούν αντικείμενο του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, νοούνται ως:

1. «ιδιοτυπία»: το στοιχείο ή το σύνολο στοιχείων διά των οποίων ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο διακρίνεται σαφώς από άλλα παρεμφερή προϊόντα ή τρόφιμα που ανήκουν

στην ίδια κατηγορία.

Η παρουσίαση ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου δεν θεωρείται ότι αποτελεί στοιχείο κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου.

Η ιδιοτυπία δεν μπορεί να περιορίζεται σε μια ποιοτική ή ποσοτική σύσταση ή σε έναν τρόπο παραγωγής που καθορίζονται από κοινοτική ή εθνική ρύθμιση, από πρότυπα που ορίζονται από τους οργανισμούς τυποποίησης ή από προαιρετικά πρότυπα. Ωστόσο, ο κανόνας αυτός δεν ισχύει εάν η εν λόγω ρύθμιση ή το εν λόγω πρότυπο έχει θεσπιστεί για τον ορισμό της ιδιοτυπίας ενός προϊόντος 7

2. «ομάδα»: κάθε οργάνωση, ανεξαρτήτως νομικού καθεστώτος ή σύνθεσης, παραγωγών ή/και μεταποιητών που αφορά το ίδιο γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο. Στην ομάδα μπορούν να συμμετέχουν και άλλα ενδιαφερόμενα μέρη 7

3. «βεβαίωση ιδιοτυπίας»: η αναγνώριση από την Κοινότητα της ιδιοτυπίας προϊόντος με την καταχώρησή του σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 3

Η Επιτροπή καταρτίζει και διαχειρίζεται μητρώο βεβαιώσεων ιδιοτυπίας το οποίο περιλαμβάνει τα ονόματα των γεωργικών προϊόντων και τροφίμων των οποίων η ιδιοτυπία έχει αναγνωρισθεί σε κοινοτικό επίπεδο σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό. Στο μητρώο αυτό γίνεται διάρκεια μεταξύ των ονομάτων του άρθρου 13 παράγραφος 1 και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 13 παράγραφος 2.

Άρθρο 4

1. Για να καταχωρηθεί στο μητρώο που αναφέρεται στο άρθρο 3, ένα γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο πρέπει να παράγεται από παραδοσιακές πρώτες ύλες, είτε να παρουσιάζει παραδοσιακή σύσταση ή τρόπο παραγωγής ή/και μεταποίησης που να υπάγεται στους παραδοσιακούς τύπους παραγωγής ή/και μεταποίησης.

2. Δεν μπορεί να καταχωρείται γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο η ιδιοτυπία του οποίου:

α) έγκειται στην προέλευση ή στη γεωγραφική καταγωγή 7

β) οφείλεται αποκλειστικά στην εφαρμογή μιας τεχνολογικής καινοτομίας.

Άρθρο 5

1. Για να καταχωρηθεί, το όνομα οφείλει:

- είτε να είναι ιδιότυπο αφεαυτού,

- είτε να εκφράζει την ιδιοτυπία του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου.

2. Δεν μπορεί να καταχωρηθεί το όνομα που εκφράζει την ιδιοτυπία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεύτερη περίπτωση:

- το οποίο αναφέρεται αποκλειστικά σε γενικούς ισχυρισμούς που χρησιμοποιούνται για ένα σύνολο γεωργικών προϊόντων ή τροφίμων ούτε σε εκείνους που προβλέπονται από ειδική κοινοτική νομοθεσία,

- το οποίο είναι καταχρηστικό, όπως εκείνο ιδίως που αναφέρεται σε προφανές χαρακτηριστικό του προϊόντος ή δεν ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές ούτε στις προσδοκίες του καταναλωτή, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών του προϊόντος.

3. Για να καταχωρηθεί, το ιδιότυπο όνομα που αναφέρεται στην παράγραφο 1 πρώτη περίπτωση πρέπει να είναι παραδοσιακό και σύμφωνο με εθνικές διατάξεις ή να έχει καθιερωθεί από τη χρήση.

4. Η χρησιμοποίηση γεωγραφικών όρων επιτρέπεται σε ένα όνομα που δεν υπάγεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2081/92 του Συμβουλίου της 14ης Ιουλίου 1992 για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων (7).

Άρθρο 6

1. Για να μπορεί να λάβει βεβαίωση ιδιοτυπίας, ένα γεωργικό προϊόν ή ένα τρόφιμο πρέπει να ανταποκρίνεται σε προδιαγραφές.
2. Αυτές οι προδιαγραφές περιλαμβάνουν τα ακόλουθα τουλάχιστον στοιχεία:
  - το όνομα, κατά την έννοια του άρθρου 5, διατυπωμένο σε μία ή περισσότερες γλώσσες,
  - την περιγραφή της μεθόδου παραγωγής, στην οποία συμπεριλαμβάνονται η φύση και τα χαρακτηριστικά της πρώτης ύλης ή/και των χρησιμοποιούμενων συστατικών ή/και η μέθοδος παρασκευής του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου, που αφορούν στην ιδιοτυπία του,
  - τα στοιχεία που επιτρέπουν την αξιολόγηση του παραδοσιακού χαρακτήρα, κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1,
  - την περιγραφή των χαρακτηριστικών του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου, με την ένδειξη των κυριότερων φυσικών, χημικών, μικροβιολογικών ή/και οργανοληπτικών χαρακτηριστικών του, που αφορούν στην ιδιοτυπία του,
  - τις ελάχιστες απαιτήσεις και τις διαδικασίες ελέγχου της ιδιοτυπίας.

Άρθρο 7

1. Μόνο μια ομάδα δικαιούται να υποβάλλει αίτηση καταχώρησης ιδιοτυπίας γεωργικού προϊόντος ή τροφίμου.
2. Η αίτηση καταχώρησης, που περιλαμβάνει τις προδιαγραφές, υποβάλλεται στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη η ομάδα.
3. Η αρμόδια αρχή διαβιβάζει την αίτηση στην Επιτροπή, εφόσον κρίνει ότι πληρούνται οι απαιτήσεις των άρθρων 4, 5 και 6.
4. Τα κράτη μέλη δημοσιεύουν, το αργότερο κατά την ημερομηνία έναρξης ισχύος του παρόντος κανονισμού, τα χρήσιμα στοιχεία σχετικά με τις αρμόδιες αρχές τις οποίες έχουν ορίσει και ενημερώνουν σχετικά την Επιτροπή.

Άρθρο 8

1. Η Επιτροπή διαβιβάζει την αίτηση καταχώρησης, μεταφρασμένη, στα άλλα κράτη μέλη εντός εξαμήνου από την ημερομηνία παραλαβής της αίτησης που αναφέρεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3.
Μόλις πραγματοποιηθούν οι διαβιβάσεις του προηγούμενου εδαφίου, η Επιτροπή προβαίνει στη δημοσίευση, στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, των κυριότερων στοιχείων της αίτησης που διαβιβάστηκε από την αρμόδια αρχή η οποία αναφέρεται στο άρθρο 7, και ιδίως το όνομα του γεωργικού προϊόντος ή του τροφίμου, σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 2 πρώτη περίπτωση, καθώς και των στοιχείων του αιτούντος.
2. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών μεριμνούν ώστε κάθε πρόσωπο που μπορεί να αποδείξει έννομο οικονομικό συμφέρον να έχει τη δυνατότητα να λάβει γνώση της αίτησης που αναφέρεται στην παράγραφο 1. Επιπλέον, σύμφωνα με τις ισχύουσες ρυθμίσεις στα κράτη μέλη, οι εν λόγω αρμόδιες αρχές μπορούν να προβλέπουν την

πρόσβαση και άλλων ενδιαφερόμενων που έχουν έννομο συμφέρον.

3. Εντός προθεσμίας πέντε μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που έχει έννομο συμφέρον στην καταχώρηση μπορεί να υποβάλει ένσταση κατά της σκοπούμενης καταχώρησης αποστέλλοντας μια δεόντως αιτιολογημένη δήλωση στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους στο οποίο διαμένει ή είναι εγκατεστημένο.

4. Οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να ληφθεί υπόψη η δήλωση που αναφέρεται στην παράγραφο 3 εντός των τασσόμενων προθεσμιών. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να υποβάλουν ένσταση με δικής τους πρωτοβουλία.

Άρθρο 9

1. Εάν καμία ένσταση δεν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή εντός προθεσμίας έξι μηνών, η Επιτροπή αποφασίζει την καταχώρηση στο μητρώο που προβλέπεται στο άρθρο 3 των κυριότερων στοιχείων που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 1 και τα δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Σε περίπτωση ένστασης, η Επιτροπή καλεί, εντός προθεσμίας τριών μηνών, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη να επιδιώξουν την επίτευξη συμφωνίας μεταξύ τους, σύμφωνα με τις εσωτερικές τους διαδικασίες, εντός συμπληρωματικής προθεσμίας τριών μηνών:

α) εάν επιτευχθεί η εν λόγω συμφωνία, τα εν λόγω κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή όλα τα στοιχεία που επέτρεψαν την επίτευξη αυτής της συμφωνίας, καθώς και τη γνώμη του αιτούντος την καταχώρηση και του ενισταμένου. Εάν δεν τροποποιήθηκαν τα στοιχεία που υποβλήθηκαν δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 2, η Επιτροπή ενεργεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου. Στην αντίθετη περίπτωση, η Επιτροπή κινεί εκ νέου τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 8 7

β) εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία, η Επιτροπή αποφασίζει για την καταχώρηση με τη διαδικασία του άρθρου 19. Εάν ληφθεί απόφαση για την καταχώρηση της ιδιοτυπίας, η Επιτροπή ενεργεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Άρθρο 10

1. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να ισχυριστεί ότι έπαυσε να πληρούται ένας όρος των προδιαγραφών ενός γεωργικού προϊόντος ή ενός τροφίμου που δικαιούται κοινοτικής βεβαίωσης ιδιοτυπίας. 2. Το κράτος μέλος της παραγράφου 1 γνωστοποιεί τις παρατηρήσεις του στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος εξετάζει την αναφορά και ενημερώνει το άλλο κράτος μέλος για τα πορίσματά του και για τα μέτρα που έλαβε.

3. Σε περίπτωση που οι παρατυπίες επαναλαμβάνονται και τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη δεν μπορούν να καταλήξουν σε συμφωνία, πρέπει να υποβάλλεται στην Επιτροπή δεόντως αιτιολογημένη αίτηση.

4. Η Επιτροπή εξετάζει την αίτηση ζητώντας τη γνώμη των ενδιαφερόμενων κρατών μελών. Ενδεχομένως, η Επιτροπή λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 19, στα οποία μπορεί να περιλαμβάνεται η ακύρωση της καταχώρησης.

Άρθρο 11

1. Ένα κράτος μέλος μπορεί, μετά από σχετική αίτηση μιας ομάδας εγκατεστημένης στο έδαφός του, να ζητά την τροποποίηση των προδιαγραφών.

2. Η Επιτροπή εξασφαλίζει τη δημοσίευση της αίτησης τροποποίησης και των στοιχείων του αιτούντος στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Εφαρμόζεται το άρθρο 8 παράγραφοι 2, 3 και 4.

Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους φροντίζουν ώστε να ενημερώνεται γι' αυτή τη δημοσίευση κάθε παραγωγός ή/και μεταποιητής που εφαρμόζει τις προδιαγραφές για τις οποίες ζητήθηκε τροποποίηση.

3. Εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης που προβλέπεται στην παράγραφο 2, κάθε παραγωγός ή/και μεταποιητής που εφαρμόζει τις προδιαγραφές για τις οποίες ζητήθηκε τροποποίηση, μπορεί να επικαλεστεί του δικαιώματος να διατηρήσει τις αρχικές προδιαγραφές, με δήλωση υποβαλλόμενη στην αρμόδια αρχή του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος, η οποία οφείλει να τη διαβιβάσει στην Επιτροπή μαζί με τις ενδεχόμενες παρατηρήσεις της.

4. Εάν δεν της κοινοποιηθεί καμία ένσταση ούτε δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 3, τότε η Επιτροπή, εντός τετραμήνου από την ημερομηνία της δημοσίευσης που προβλέπεται στην παράγραφο 2, καταχωρεί στο προβλεπόμενο στο άρθρο 3 μητρώο την αιτούμενη τροποποίηση και τη δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

5. Εάν κοινοποιηθεί στην Επιτροπή ένσταση ή δήλωση σύμφωνα με την παράγραφο 3, η τροποποίηση δεν καταχωρείται. Σε αυτή την περίπτωση, η αναφερόμενη στην παράγραφο 1 αιτούσα ομάδα μπορεί να υποβάλει αίτηση για νέα βεβαίωση ιδιοτυπίας σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στα άρθρα 7, 8 και 9.

Άρθρο 12

Σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 19, η Επιτροπή μπορεί να ορίσει κοινοτικό σύμβολο που μπορεί να χρησιμοποιείται στη σήμανση, στην παρουσίαση και στη διαφήμιση των γεωργικών προϊόντων ή των τροφίμων στα οποία έχει χορηγηθεί κοινοτική βεβαίωση ιδιοτυπίας σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 13

1. Από την ημερομηνία δημοσίευσης που προβλέπεται στο άρθρο 9 παράγραφος 1, το όνομα που αναφέρεται στο άρθρο 5, σε συνδυασμό με την ένδειξη που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 και, ενδεχομένως, με το κοινοτικό σύμβολο που αναφέρεται στο άρθρο 12, επιφυλάσσεται αποκλειστικά για το γεωργικό προϊόν ή το τρόφιμο που ανταποκρίνεται στις δημοσιευμένες προδιαγραφές.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, το όνομα και μόνον επιφυλάσσεται αποκλειστικά στο γεωργικό προϊόν ή στο τρόφιμο που ανταποκρίνεται στις δημοσιευμένες προδιαγραφές, εφόσον:

- α) το έχει ζητήσει η ομάδα στην αίτησή της για καταχώρηση 7
- β) δεν απορρέει από τη διαδικασία του άρθρου 9 παράγραφος 2 στοιχείο β) ότι το όνομα χρησιμοποιείται κατά νόμιμο, ευρύτατα γνωστό, και οικονομικώς σημαντικό τρόπο για παρεμφερή γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα.

Άρθρο 14

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε το αργότερο έξι μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης

ισχύος του παρόντος κανονισμού, να έχουν συσταθεί δομές ελέγχου, σκοπός των οποίων θα είναι να εξασφαλίζουν ότι τα γεωργικά προϊόντα και τα τρόφιμα που φέρουν βεβαίωση ιδιοτυπίας ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των προδιαγραφών.

2. Η δομή ελέγχου μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες ορισθείσες υπηρεσίες ελέγχου ή/και ιδιωτικούς οργανισμούς εγκεκριμένους για το σκοπό αυτό από το κράτος μέλος. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή τους καταλόγους των υπηρεσιών ή/και των οργανισμών που έχουν εγκριθεί, καθώς και τις αντίστοιχες αρμοδιότητές τους. Η Επιτροπή δημοσιεύει αυτές τις πληροφορίες στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

3. Οι ορισθείσες υπηρεσίες ελέγχου ή/και οι ιδιωτικοί οργανισμοί πρέπει, αφενός, να προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις αντικειμενικότητας και αμεροληψίας έναντι κάθε παραγωγού ή μεταποιητή που υπόκειται στον έλεγχό τους και, αφετέρου, να διαθέτουν μόνιμα τους εμπειρογνώμονες και τα απαραίτητα μέσα για τη διασφάλιση των ελέγχων των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων που δικαιούνται κοινοτικής βεβαίωσης ιδιοτυπίας.

Εάν μια δομή ελέγχου αναθέτει τη διενέργεια ορισμένων ελέγχων σε τρίτο οργανισμό, ο οργανισμός αυτός πρέπει να παρέχει τις ίδιες εγγυήσεις. Ωστόσο, οι ορισθείσες υπηρεσίες ελέγχου ή/και οι εγκεκριμένοι ιδιωτικοί οργανισμοί παραμένουν υπεύθυνοι έναντι του κράτους μέλους όσον αφορά όλους τους ελέγχους.

Από την 1η Ιανουαρίου 1998, για να εγκριθούν από ένα κράτος μέλος για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, οι οργανισμοί πρέπει να πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο πρότυπο EN 45011 της 26ης Ιουνίου 1989.

4. Εάν οι ορισθείσες υπηρεσίες ελέγχου ή/και ιδιωτικοί οργανισμοί ενός κράτους μέλους διαπιστώνουν ότι ένα γεωργικό προϊόν ή τρόφιμο για το οποίο έχει χορηγηθεί από το οικείο κράτος μέλος βεβαίωση ιδιοτυπίας δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των προδιαγραφών, λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για τη διασφάλιση της τήρησης του παρόντος κανονισμού. Ενημερώνουν το κράτος μέλος σχετικά με τα μέτρα που έλαβαν κατά τη διενέργεια των ελέγχων τους. Όλες οι λαμβανόμενες αποφάσεις πρέπει να κοινοποιούνται στα ενδιαφερόμενα μέρη.

5. Εάν δεν πληρούνται πλέον οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 2 και 3, ένα κράτος μέλος πρέπει να ανακαλεί την έγκριση ενός οργανισμού ελέγχου.

Ενημερώνει δε σχετικά την Επιτροπή, η οποία δημοσιεύει στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αναθεωρημένο κατάλογο των εγκεκριμένων οργανισμών.

6. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα που απαιτούνται για να εξασφαλιστεί η πρόσβαση των παραγωγών που τηρούν τον παρόντα κανονισμό στο σύστημα ελέγχου.

7. Οι δαπάνες των ελέγχων που προβλέπει ο παρών κανονισμός βαρύνουν τους χρήστες της βεβαίωσης ιδιοτυπίας.

Άρθρο 15

1. Μπορούν να χρησιμοποιούνται μόνον από τους παραγωγούς που τηρούν τις καταχωρηθείσες προδιαγραφές:

- ένδειξη που θα καθοριστεί κατά τη διαδικασία του άρθρου 19,
- ενδεχομένως, το κοινοτικό σύμβολο, καθώς και,
- με την επιφύλαξη του άρθρου 13 παράγραφος 2, το καταχωρημένο όνομα.

2. Κάθε παραγωγός, ακόμα και αν ανήκει στην ομάδα που υπέβαλε αρχικά την αίτηση που χρησιμοποιεί για πρώτη φορά μετά την καταχώρηση ένα επιφυλασσόμενο για

αποκλειστική χρήση όνομα σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφοι 1 ή 2, ενημερώνει, σε εύθετο χρόνο, μια υπηρεσία ή έναν ορισθέντα οργανισμό ελέγχου του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένος.

3. Η υπηρεσία ή ο ορισθείς οργανισμός ελέγχου μεριμνά ώστε ο παραγωγός να τηρεί τα δημοσιευμένα στοιχεία, πριν από την εμπορία του προϊόντος.

Άρθρο 16

Με την επιφύλαξη των διατάξεων διεθνών συμφωνιών, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα γεωργικά προϊόντα, ή στα τρόφιμα προέλευσης τρίτης χώρας, εφόσον:

- η τρίτη χώρα είναι σε θέση να παράσχει εγγυήσεις πανομοιότυπες ή ισοδύναμες προς εκείνες που αναφέρονται στα άρθρα 4 και 6,
- υπάρχει στην τρίτη χώρα καθεστώς ελέγχου ισοδύναμο με αυτό που ορίζεται στο άρθρο 14,
- η τρίτη χώρα είναι διατεθειμένη να παράσχει προστασία ισοδύναμη με αυτή που υπάρχει στην Κοινότητα στα αντίστοιχα γεωργικά προϊόντα ή τρόφιμα που προέρχονται από την Κοινότητα και δικαιούνται κοινοτικής βεβαίωσης ιδιοτυπίας.

Άρθρο 17

1. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσουν τη νομική προστασία κατά κάθε καταχρηστικής ή παραπλανητικής χρήσης της ένδειξης που αναφέρεται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 και, ενδεχομένως, του κοινοτικού συμβόλου που αναφέρεται στο άρθρο 12, καθώς και κατά κάθε απομίμησης των καταχωρημένων και επιφυλασσομένων για αποκλειστική χρήση ονομάτων σύμφωνα με το άρθρο 13.
2. Τα καταχωρημένα ονόματα προστατεύονται από όλες τις πρακτικές που είναι δυνατόν να παραπλανήσουν τους καταναλωτές, και ιδίως τις πρακτικές που δίνουν την εντύπωση ότι το γεωργικό προϊόν ή το τρόφιμο δικαιούται βεβαίωσης ιδιοτυπίας χορηγηθείσας από την Κοινότητα.
3. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή και τα άλλα κράτη μέλη για τα μέτρα που λαμβάνουν.

Άρθρο 18

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα χρήσιμα μέτρα ώστε οι ονομασίες πώλησης που χρησιμοποιούνται σε εθνικό επίπεδο να μην δημιουργούν σύγχυση με τα καταχωρημένα και επιφυλασσόμενα για αποκλειστική χρήση ονόματα σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 2.

Άρθρο 19

Η Επιτροπή επικουρείται από μία επιτροπή την οποία αποτελούν αντιπρόσωποι των κρατών μελών και της οποίας προεδρεύει ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρόκειται να ληφθούν. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της για το σχέδιο αυτό μέσα σε προθεσμία που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με τον επείγοντα χαρακτήρα του θέματος. Η γνώμη διατυπώνεται με την πλειοψηφία που προβλέπεται στο άρθρο 148 παράγραφος 2 της συνθήκης για την έκδοση των αποφάσεων που καλείται να λάβει το Συμβούλιο μετά από πρόταση της Επιτροπής. Κατά την ψηφοφορία στην επιτροπή, οι ψήφοι των αντιπροσώπων των κρατών μελών σταθμίζονται σύμφωνα με το

προαναφερόμενο άρθρο. Ο πρόεδρος δεν λαμβάνει μέρος στην ψηφοφορία.

Η Επιτροπή θεσπίζει τα σχεδιαζόμενα μέτρα όταν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της επιτροπής.

Όταν τα σχεδιαζόμενα μέτρα δεν είναι σύμφωνα με τη γνώμη της Επιτροπής, ή ελλείπει γνώμης, η Επιτροπή υποβάλλει χωρίς καθυστέρηση στο Συμβούλιο πρόταση σχετικά με τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν. Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία.

Εάν, μετά την παρέλευση προθεσμίας τριών μηνών από την υποβολή της πρότασης στο Συμβούλιο, το Συμβούλιο δεν έχει αποφασίσει, τα προτεινόμενα μέτρα θεσπίζονται από την Επιτροπή.

Άρθρο 20

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος κανονισμού θεσπίζονται με τη διαδικασία του άρθρου 19.

Άρθρο 21

Εντός προθεσμίας πέντε ετών από την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή υποβάλλει στο Συμβούλιο έκθεση για την εφαρμογή του, συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από κατάλληλες προτάσεις.

Η έκθεση αυτή αναφέρεται ιδιαίτερα στις επιπτώσεις εφαρμογής των άρθρων 9 και 13.

Άρθρο 22

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει δώδεκα μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 14 Ιουλίου 1992.

Για το Συμβούλιο

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Τρόφιμα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 1

- Μπίρα
- Σοκολάτα και άλλα παρασκευάσματα διατροφής που περιέχουν κακάο
- Προϊόντα αρτοποιίας, ζαχαροπλαστικής, ζαχαρώδη παρασκευάσματα ή προϊόντα μπισκοτοποιίας
- Ζημαρικά εν γένει, έστω και ψημένα ή παραγεμισμένα
- Σύνθετα φαγητά
- Αρτυματικές σάλτσες παρασκευασμένες
- Σούπες ή ζωμοί
- Ποτά με βάση εκχυλίσματα φυτών
- Παγωτά και γρανίτες.

5.3. ΠΡΟΕΔΡΙΚΟ ΔΙΑΤΑΓΜΑ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 81/93

Προϋποθέσεις, όροι και διαδικασία καθιέρωσης ονομασιών προέλευσης γεωργικών προϊόντων.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις της παρ. 15 του άρθρου 11 του Ν. 2040/1992 "Ρύθμιση θεμάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Γεωργίας και νομικών προσώπων εποπτείας του και άλλες διατάξεις" (Α' 70).

"Θεωρούνται επίσης ως ονομασίες προέλευσης οι παραδοσιακές, γεωγραφικές ή μη, ονομασίες, που περιγράφουν ελληνικό γεωργικό προϊόν, το οποίο παράγεται σε ολόκληρη τη χώρα ή σε συγκεκριμένη περιοχή αυτής και το οποίο πληροί τις προϋποθέσεις της περίπτωσης α της παρούσας παραγράφου".

***Το εντός " " εδάφιο προστέθηκε με την παρ.1 του άρθρου 2 του Π.Δ.291/1993 (ΦΕΚ Α 130)

2. Τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 2081/1992 "Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων, τροποποίηση των διατάξεων του Ν.1712/1987 για τον εκσυγχρονισμό των επαγγελματικών οργανώσεων των εμπόρων, βιοτεχνών και λοιπών επαγγελματιών και άλλες διατάξεις" (Α'154).

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

4. Την 95/1993 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση του Υπουργού Γεωργίας, αποφασίζουμε:
Άρθρο 1

Ορισμοί - Πεδίο εφαρμογής

1. Για την εφαρμογή του παρόντος διατάγματος οι ακόλουθοι όροι έχουν την απέναντι από τον καθένα προσδιοριζόμενη έννοια:

α) Ονομασία προέλευσης: η γεωγραφική ονομασία (τοπωνύμιο) μιας περιοχής ή ενός συγκεκριμένου τόπου που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος που προέρχεται από την περιοχή αυτή ή από το συγκεκριμένο τόπο και του οποίου η ποιότητα ή τα τυπικά χαρακτηριστικά οφείλονται σε παράγοντες της περιοχής (φυσικοί ή τεχνικής φύσης συντελεστές).

β) Γεωγραφικό όνομα περιοχής: το επίσημο όνομα της περιοχής ή του συγκεκριμένου τόπου που χρησιμοποιείται για την περιγραφή ενός γεωργικού προϊόντος, καθώς και το παραδοσιακά χρησιμοποιούμενο όνομα μιας περιοχής ή ενός συγκεκριμένου τόπου. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ως περιοχή μπορεί να νοείται και το σύνολο της Ελληνικής επικράτειας.

γ) Ομάδα: κάθε οργάνωση παραγωγών ή μεταποιητών ή τυποποιητών - συσκευαστών γεωργικού προϊόντος, ανεξάρτητα από τη νομική μορφή ή σύνθεσή της.

2. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος εφαρμόζονται για τα σε φυσική κατάσταση ή μεταποιημένα προϊόντα φυτικής, ζωϊκής, δασικής και αλιευτικής παραγωγής.

3. Τα γεωργικά προϊόντα που δικαιούνται ονομασίας προέλευσης κατατάσσονται στις εξής κατηγορίες:

α) Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (Π.Ο.Π.).

β) Προστατευόμενη Γεωγραφική Ένδειξη (Π.Γ.Ε.).

Τα γεωργικά προϊόντα μιας περιοχής ή ενός συγκεκριμένου τόπου δικαιούνται, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος διατάγματος, καθώς και αυτές που καθορίζονται κατά περίπτωση, να φέρουν μια των ανωτέρω ενδείξεων, καθώς και το τοπωνύμιο της περιοχής ή του συγκεκριμένου τόπου.

4. Το τοπωνύμιο, το οποίο αναγνωρίζεται ως "προστατευόμενη ονομασία προέλευσης", απαγορεύεται να χρησιμοποιείται συγχρόνως και ως "προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη" για ομοειδή προϊόντα.

Άρθρο 2

Βασικές προϋποθέσεις αναγνώρισης

Για να αναγνωρισθεί ένα τοπωνύμιο ως "προστατευόμενη ονομασία προέλευσης" ή ως "προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη" πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

α) Το γεωργικό προϊόν να είναι εύφημα και ευρύτατα γνωστό τουλάχιστον στην εσωτερική αγορά της χώρας.

β) Να είναι δυνατή, με αντικειμενικά κριτήρια, η οριοθέτηση της ζώνης παραγωγής και ο αποκλεισμός των ακατάλληλων περιοχών μέσα σ' αυτή.

γ) Το γεωργικό προϊόν να προέρχεται από εκλεκτές ποικιλίες ή φυλές ζώων ή πτηνών ή είδη ψαριών, που παράγονται στη περιοχή, της οποίας το τοπωνύμιο προτείνεται ως ονομασία προέλευσης.

δ) Οι ποικιλίες φυτικών ειδών ή οι φυλές ζώων ή πτηνών ή τα είδη ψαριών να χρησιμοποιούνται παραδοσιακά για το συγκεκριμένο γεωργικό προϊόν.

ε) Το μεταποιημένο γεωργικό προϊόν να έχει σύσταση κατάλληλη για το προς παραγωγή προϊόν, χωρίς να απαιτούνται τεχνολογικές επεμβάσεις που να μεταβάλουν ουσιαστικά τη φυσικοχημική σύσταση του τελικού προϊόντος.

στ) Η τυποποίηση - συσκευασία, η επεξεργασία και η συντήρηση ή ωρίμαση των προϊόντων πρέπει να γίνεται σε εγκαταστάσεις, οι οποίες να είναι εξοπλισμένες με τον ενδεδειγμένο μηχανολογικό εξοπλισμό και να διαθέτουν κατάλληλους χώρους για την αποθήκευση και τις τεχνολογικές επεξεργασίες.

ζ) Να είναι δυνατός και ευχερής ο έλεγχος, σε όλα τα στάδια της παραγωγής και της εμπορίας - διακίνησης, των υπόψη γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης.

η) Το γεωργικό προϊόν να είναι ποιότητας ή να έχει χαρακτηριστικά που οφείλονται στο γεωγραφικό περιβάλλον της περιοχής.

θ) Ειδικότερα προκειμένου για Π.Ο.Π. πρέπει το προϊόν να είναι τυπικό της περιοχής παραγωγής και η τυπικότητα και τα χαρακτηριστικά του να οφείλονται αποκλειστικά ή κατά κύριο λόγο στο γεωγραφικό περιβάλλον της περιοχής το οποίο περιλαμβάνει φυσικούς και τεχνικής φύσης συντελεστές.

ι) Η μεταποίηση των γεωργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένης και της τυχόν ωρίμασης ή παλαίωσης, πρέπει να γίνεται μέσα στην καθορισμένη ζώνη ονομασίας προέλευσης.

Άρθρο 3

Διαδικασία αναγνώρισης

1. Η αναγνώριση "προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης" (Π.Ο.Π.) ή "προστατευόμενης γεωγραφικής ένδειξης" (Π.Γ.Ε.) γίνεται μετά από αίτηση ομάδας, η οποία έχει άμεση οικονομική σχέση με το γεωργικό προϊόν (πρωτογενής παραγωγή, συσκευασία - μεταποίηση, εμπορία) και εδρεύει στην περιοχή αναγνώρισης. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει ομάδα σε μια περιοχή, αίτηση αναγνώρισης μπορεί να υποβάλλει οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που κατοικεί ή εδρεύει στην περιοχή και έχει έννομο

οικονομικό συμφέρον (παραγωγός πρωτογενούς παραγωγής μεταποιητής, συσκευαστής - τυποποιητής) ή η αρμόδια τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας.

2. Η αίτηση πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

α) Πλήρη στοιχεία του αιτούντος (ονοματεπώνυμο ή επωνυμία, διεύθυνση έδρας, διεύθυνση έδρας μονάδας συσκευασίας - τυποποίησης, μεταποίησης κ.λ.π.).

β) Στοιχεία με τα οποία αποδεικνύεται ότι συντρέχουν οι βασικές προϋποθέσεις του άρθρου 2 του παρόντος διατάγματος.

γ) Το όνομα του γεωργικού προϊόντος, το γεωγραφικό όνομα για το οποίο ζητείται αναγνώριση, καθώς και η κατηγορία για την οποία ζητείται η αναγνώριση (Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε.).

δ) Τη γεωγραφική ζώνη προέλευσης της πρώτης ύλης του γεωργικού προϊόντος. Η ζώνη θα καθορίζεται με βάση στοιχεία γεωργικών μητρώων και σε περίπτωση έλλειψης αυτών με βάση τα διοικητικά όρια των Κοινοτήτων, Δήμων, Επαρχιών, Νομών ή Διαμερισμάτων.

Η προτεινόμενη ζώνη πρέπει να απεικονίζεται σε χάρτη προσιτής κλίμακας.

ε) Τις ποικιλίες ή τις φυλές ζώων ή τα είδη ιχθυρών, το προϊόν των οποίων χρησιμοποιείται για την παραγωγή και αναγνώριση ονομασίας προέλευσης.

στ) Τις καλλιεργητικές τεχνικές ή τις τεχνικές εκτροφής συμπεριλαμβανομένων και των ανωτέρω αποδόσεων ανά μονάδα επιφάνειας ή κεφαλή ζώου, καθώς και τις συνθήκες συλλογής ή τις τυχόν ειδικές συνθήκες παραγωγής.

ζ) Τις φυσικές συνθήκες της περιοχής (κλίμα, έδαφος, χλωρίδα, ύδατα κ.λ.π.) που ζητείται αναγνώριση ανάλογα με το προϊόν.

η) Τα ελάχιστα ποιοτικά χαρακτηριστικά των πρώτων υλών, καθώς και τους τρόπους και τις συνθήκες συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης και τις μεθόδους επεξεργασίας του γεωργικού προϊόντος.

θ) Τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος (φυσικά, χημικά ή οργανοληπτικά) προκειμένου για Π.Γ.Ε., τα οποία οφείλονται σε φυσικούς ή τεχνικής φύσης συντελεστές της περιοχής.

ι) Τα τυπικά ή ποιοτικά χαρακτηριστικά του τελικού προϊόντος

(φυσικά, χημικά ή οργανοληπτικά) τα οποία οφείλονται αποκλειστικά ή κυρίως στο γεωγραφικό περιβάλλον της περιοχής προκειμένου για Π.Ο.Π.

ια) Δήλωση του αιτούντος ότι αναλαμβάνει την υποχρέωση συνεργασίας με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας και συμμετοχής του στους απαραίτητους ελέγχους.

3. Η αίτηση υποβάλλεται στην αρμόδια τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας. Αν η ζώνη για την οποία ζητείται αναγνώριση ονομασίας προέλευσης καλύπτει περιοχή αρμοδιότητας περισσότερων τοπικών υπηρεσιών, η αίτηση υποβάλλεται συγχρόνως στις αντίστοιχες υπηρεσίες που αφορά η προτεινόμενη ζώνη.

Η τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας, μετά την εξέταση των στοιχείων της αίτησης, διαβιβάζει αυτή στην αρμόδια κεντρική υπηρεσία, διατυπώνοντας σαφώς τις παρατηρήσεις της, καθώς και τις απόψεις άλλων ενδιαφερόμενων φορέων της περιοχής.

Ο Υπουργός Γεωργίας μπορεί να συνιστά ομάδες εργασίας, οι οποίες θα γνωμοδοτούν επί των υποβαλλομένων αιτήσεων.

4. Η αναγνώριση Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε. συγκεκριμένου γεωργικού προϊόντος ενεργείται με απόφαση του Υπουργού Γεωργίας που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 4

Όροι και προϋποθέσεις αναγνώρισης παραγωγής προϊόντων ονομασίας προέλευσης

1. Οι προτιθέμενοι να παράγουν γεωργικά προϊόντα ονομασίας προέλευσης (Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε.) υποβάλλουν, κάθε περίοδο παραγωγής, σχετική αίτηση στην αρμόδια τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας δέκα πέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν την έναρξη παραλαβής προϊόντων. Η αίτηση περιλαμβάνει τουλάχιστον το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία της επιχείρησης, την έδρα της ή την έδρα των μονάδων τυποποίησης - συσκευασίας ή μεταποίησης - επεξεργασίας, καθώς και την πιθανή ημερομηνία έναρξης και λήξης της παραλαβής πρώτων υλών, με την προϋπόθεση ότι η παραλαβή δεν θα αρχίζει νωρίτερα και δεν θα λήγει αργότερα από τις δηλούμενες ημερομηνίες.

Όσοι προτίθενται να προβούν σε παραγωγή γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης για πρώτη φορά, πρέπει να υποβάλλουν μαζί με την αίτηση του προηγούμενου εδαφίου, τη σχετική δήλωση της περίπτωσης ια της παρ. 2 του άρθρου 3, καθώς και τα απαραίτητα στοιχεία ότι συ-

ντρέχουν στην περίπτωση τους οι βασικές προϋποθέσεις του άρθρου 2 του παρόντος διατάγματος. Η αρμόδια τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας αποφαίνεται αιτιολογημένα επί των υποβαλλομένων αιτήσεων.

2. Οι παραγωγοί γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης τηρούν πλήρη στοιχεία προέλευσης των πρώτων υλών κατά παραγωγό. Στα ζυγολόγια ή τιμολόγια παραλαβής πρώτων υλών αναγράφονται τουλάχιστον τα στοιχεία ταυτότητας του παραγωγού πρώτων υλών (ονοματεπώνυμο, διεύθυνση κ.λ.π.), ή περιοχή προέλευσης των πρώτων υλών (κοινότητα ή δήμος και περιοχή), το είδος των προϊόντων, ποικιλία ή φυλή ζώων, βάρος κ.λ.π., τα δε στελέχη αυτών φυλάσσονται για μια πενταετία και επιδεικνύονται σε κάθε ζήτηση των αρμοδίων οργάνων ελέγχου.

3. Οι παραγωγοί γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης, σε φυσική κατάσταση ή μεταποιημένα, οφείλουν να τηρούν βιβλίο κίνησης, στο οποίο πρέπει να αναγράφονται όλα τα πληροφοριακά στοιχεία, τα οποία επιτρέπουν τον έλεγχο των εν λόγω προϊόντων, σύμφωνα με τις τεχνικές οδηγίες του Υπουργείου Γεωργίας. Ανάλογα βιβλία κίνησης οφείλουν να τηρούν επίσης και οι συσκευαστές - τυποποιητές ή εμφιαλωτές γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης. Τα βιβλία κίνησης φυλάσσονται με φροντίδα των ενδιαφερομένων για μια πενταετία και επιδεικνύονται σε κάθε ζήτηση των αρμοδίων οργάνων ελέγχου.

4. Η μεταφορά - διακίνηση, μεταξύ διαφόρων εγκαταστάσεων, γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης επιτρέπεται κατόπιν αδείας και σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Γεωργίας.

5. Οι παραγωγοί ή οι συσκευαστές - μεταποιητές γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης οφείλουν να υποβάλλουν στην αρμόδια τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας δήλωση αποθεμάτων γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης παλαιότερων ετών κατά κατηγορία. Η δήλωση υποβάλλεται για τα υπάρχοντα αποθέματα την τελευταία ημέρα της εμπορικής περιόδου που ισχύει για κάθε προϊόν ή που καθορίζεται κατά περίπτωση.

6. Οι παραγωγοί (τυποποιητές - συσκευαστές - μεταποιητές κ.λ.π.) γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης οφείλουν να υποβάλλουν στην αρμόδια τοπική υπηρεσία του Υπουργείου Γεωργίας δήλωση παραγωγής. Η δήλωση παραγωγής υποβάλλεται αμέσως μετά το τέλος της παραγωγικής περιόδου στην καθορισμένη ζώνη και σε ημερομηνία που καθορίζεται κατά ονομασία προέλευσης. Η δήλωση περιλαμβάνει τις ποσότητες που επεξεργάστηκαν ή μεταποιήθηκαν κατά κοινοτική ή δημοτική περιοχή προέλευσης και τα παραχθέντα τελικά προϊόντα κατά κατηγορία ονομασίας προέλευσης.

7. Με την επιφύλαξη γενικών και ειδικών διατάξεων ως προς τα

αναγραφόμενα στοιχεία στα μέσα συσκευασίας, στην ετικέτα ή απευθείας στους υποδοχείς γεωργικών προϊόντων που δικαιούνται ονομασίας προέλευσης Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε., αναγράφονται υποχρεωτικά και οι ακόλουθες ενδείξεις:

- α) Το όνομα του γεωργικού προϊόντος.
- β) Το γεωγραφικό όνομα (τοπωνύμιο) της περιοχής.
- γ) Η κατηγορία ονομασίας προέλευσης.

Τα ανωτέρω στοιχεία αναγράφονται ως ενιαίο σύνολο, με γράμματα ομοιόμορφα. Το ύψος των γραμμάτων της κατηγορίας ονομασίας προέλευσης δεν μπορεί να υπερβαίνει το μέγεθος των γραμμάτων των στοιχείων των περιπτώσεων α και β, ούτε να είναι μικρότερο από τον πενήντα στα εκατό (50%) του ύψους αυτών.

Το μέγεθος των γραμμάτων των κάθε φύσης ενδείξεων που αναγράφονται στα μέσα συσκευασίας, στην ετικέτα ή στους υποδοχείς πρέπει να είναι μικρότερα του πενήντα στα εκατό (50%) του μεγέθους με το οποίο αναγράφονται τα στοιχεία των περιπτώσεων β και γ.

Τα στοιχεία των περιπτώσεων β και γ αναγράφονται τουλάχιστον στην ελληνική γλώσσα.

δ) Τα στοιχεία του συσκευαστή - μεταποιητή (ονοματεπώνυμο ή επωνυμία, διεύθυνση).

ε) Το περιεχόμενο σε βάρος ή όγκο, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

στ) Τα στοιχεία ελέγχου, που αποτελούνται κατά τα δύο αρχικά γράμματα του γεωγραφικού ονόματος της ονομασίας προέλευσης, ακολουθούμενα από τον αύξοντα αριθμό του μέσου συσκευασίας και τους δύο τελευταίους αριθμούς του έτους παραγωγής. Τα στοιχεία ελέγχου αναγράφονται με ευθύνη του συσκευαστή μετά από έγγραφη άδεια της αρμόδιας τοπικής υπηρεσίας του Υπουργείου Γεωργίας, η οποία τηρεί ειδικό βιβλίο παρακολούθησης και ελέγχου ανά συσκευαστή. Τα ανωτέρω στοιχεία ελέγχου δεν αναγράφονται υποχρεωτικά στα μέσα συσκευασίας που εμπεριέχουν μικρότερες συσκευασίες με αναγραφή των σχετικών στοιχείων.

ζ) Εμπορικά σήματα που χρησιμοποιούνται για κοινά ομοειδή γεωργικά προϊόντα δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται για γεωργικά προϊόντα ονομασίας προέλευσης.

8. Τα στοιχεία των περιπτώσεων α, β και γ της παρ. 7 του παρόντος

αναγράφονται υποχρεωτικά σε κάθε συνοδευτικό έγγραφο (τιμολόγια, δελτία αποστολής, τελωνειακά έγγραφα, κ.λ.π.) κατά τη διακίνηση - μεταφορά γεωργικών προϊόντων ονομασίας προέλευσης.

Άρθρο 5

Γενικές διατάξεις

1. Οι ονομασίες προέλευσης των γεωργικών προϊόντων αναγνωρίζονται και προστατεύονται, εφόσον είναι σύμφωνες με τις διατάξεις του παρόντος.

2. Τα εξαγόμενα προς άλλες χώρες γεωργικά προϊόντα ονομασίας προέλευσης συνοδεύονται από σχετικό πιστοποιητικό, το οποίο χορηγείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας, σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Γεωργίας.

3. Δεν επιτρέπεται η χρησιμοποίηση του γεωγραφικού ονόματος μιας περιοχής ή τόπου, που αναγνωρίζεται ως ονομασία προέλευσης γεωργικών προϊόντων, για ομοειδή προϊόντα άλλης προέλευσης, έστω και αν του τοπωνυμίου προηγούνται ή έπονται εκφράσεις όπως "γένος", "τύπος", "είδος", "μέθοδος", "τρόπος" και άλλες ανάλογες εκφράσεις.

4. Οι διατάξεις του παρόντος διατάγματος δεν εφαρμόζονται στα αμπελοοινικά προϊόντα, για τα οποία οι διατάξεις του Ν.Δ. 243/1989 "περί βελτιώσεως και προστασίας της αμπελουργικής παραγωγής" (Α' 144).

5. Η απένταξη γεωργικού προϊόντος από την κατηγορία της Π.Ο.Π. ή Π.Γ.Ε. μπορεί να γίνει μόνο στο στάδιο της παραγωγής και σε εξαιρετικές περιπτώσεις στο στάδιο της εμπορίας (αλλοίωση χαρακτηριστικών και σύστασης, μη επιτρεπόμενες επεξεργασίες, κ.λ.π.).

6. Επί των γεωργικών προϊόντων με "προστατευόμενη ονομασία προέλευσης" ή με "προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη" έχουν παράλληλη εφαρμογή οι γενικές και ειδικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας, για θέματα που δεν ρυθμίζονται με το παρόν διάταγμα.

7. Ο έλεγχος και η εποπτεία εφαρμογής του παρόντος διατάγματος διενεργούνται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας.

Άρθρο 6

Για την κατοχύρωση των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων, μετά την παρέλευση της εξάμηνης προθεσμίας που προβλέπεται από τον Κανονισμό (ΕΟΚ) 2081 /92, εφαρμόζονται, ως προς τη διαδικασία αναγνώρισης προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης ή προστατευόμενης

γεωγραφικής ένδειξης, οι αντίστοιχες διατάξεις του κανονισμού αυτού".

***Το άρθρο 6 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.2 του άρθρου 2 του Π.Δ.291/1993 (ΦΕΚ Α 130)

Στον Υπουργό Γεωργίας αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 16 Μαρτίου 1993

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΣΚΙΝΑΣ

5.4. ΣΗΜΑΝΣΗ

Προστατευόμενη γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)

Προστατευόμενη ονομασία προελεύσεως (ΠΟΠ)

Ειδικό παραδοσιακό προϊόν εγγυημένο (ΕΠΠΕ)

5.5 Βιβλιογραφία

1. ΟΠΕ, Ελληνικά Επώνυμα Τοπικά Προϊόντα, 2000
2. ΔΗΩ, Νομοθεσία για τη βιολογική γεωργία, 1999
3. Βασιλακάκης, Στοιχεία Γενικής και ειδικής δένδροκομίας, 1996
4. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας Τμήμα Γεωπονίας, Παραδοσιακή γεωργία των περιοχών της Θεσσαλίας, 1995
5. Εθνική Στατιστική Υπηρεσία